

Sölvesborgs
kommun

Sölvesborgs kommuns översiktsplan 2050

Arkivhandling

Dokumenttyp:	Översiktsplan för Sölvesborgs kommun
Beslutas av:	Kommunfullmäktige
Antagen:	2023-10-30 § 129
Laga kraft:	2023-11-25
Gäller för:	Tjänstepersoner och förtroendevalda i kommunen samt berörda aktörer utanför kommunens organisation.
Framtagen av:	Dokumentet har tagits fram i samverkan med kommunens samtliga förvaltningar och kommunala bolag. Arbetet har projektletts från Samhällsbyggnadsförvaltningen.
Illustrationer:	Karoline Lindén Bengtsson
Kartor:	© Sölvesborgs kommun, Lantmäteriet, SGU, Sölvesborg Energi, Skogsstyrelsen, Svenska kraftnät, Länsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten, Trafikverket, Försvarsmakten
Ansvar för redigering:	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Giltighetstid:	Översiktsplanen gäller tills den ersätts av annan översiktsplan. En bedömning kring behov av uppdatering ska göras minst en gång per mandatperiod.
Ersätter:	Översiktsplan Sölvesborgs kommun 2020

Innehållsförteckning

1	Välkommen	6
1.1	Förord	6
1.2	Varför översiktsplan?	6
1.2.1	Syfte	7
1.2.2	Helhetsperspektiv	7
1.2.3	Översiktsplanens betydelse för andra aktörer	7
1.3	Planprocessen	9
1.3.1	Organisation	9
1.4	Läsanvisningar	10
1.4.1	Kartor	10
1.4.2	Dokumentstruktur	10
2	Utgångspunkter	11
2.1	Vision och strategi	11
2.1.1	Strategiska områden	11
2.2	Bilden av Sölvesborg	13
2.3	Trender och utmaningar	14
2.3.1	Globalisering	14
2.3.2	Urbanisering	15
2.3.3	Hållbarhetsarbete	15
2.3.4	Teknikutveckling och digitalisering	15
2.3.5	Kompetens och utbildning	16
2.3.6	Migration och integration	16
2.3.7	Samhällets sårbarhet	16
2.3.8	Näringslivets strukturomvandling	16
2.3.9	Ökad polarisering	17
2.3.10	Värderingsförändringar	17
2.4	Befolkningsutveckling	18
2.5	Hållbar utveckling	18
2.5.1	Hållbar översiktsplanering	19
2.6	Relevanta planer, mål och styrdokument	20
2.6.1	Nationell nivå	20
2.6.2	Regional nivå	20
2.6.3	Kommunal nivå	21
2.7	Regional och mellankommunal planering	22
2.7.1	Regional samverkan	22
2.7.2	Mellankommunala intressen	23
2.7.3	Samverkansområden utifrån geografiskt område	24
3	Mark- och vattenanvändning	26
3.1	Utvecklingsinriktning	26
3.1.1	Bebyggelse	27
3.1.2	Natur och friluftsliv	27
3.1.3	Kommunikationer	28
3.2	Planeringsgrunder	29

3.2.1	Grönstruktur, naturvärden och friluftsliv	29
3.2.2	Vattenområden	33
3.2.3	Den byggda miljön och bostadsförsörjning	35
3.2.4	Infrastruktur och kommunikationer	41
3.2.5	Teknisk försörjning	44
3.2.6	Näringsliv och handel	51
3.2.7	Areell näring	53
3.2.8	Kultur, fritid och turism	58
3.2.9	Skola och utbildning	60
3.2.10	Vård och omsorg	61
3.3	Geografiska områden	63
3.3.1	Förklaring till markanvändningskartorna	63
3.3.2	Sölvesborg	65
3.3.3	Mjällby	69
3.3.4	Hällevik/Nogersund	73
3.3.5	Hörvik/Krokås	76
3.3.6	Norje/Pukavik	79
3.3.7	Landsbygden	83
3.3.8	Kustområdet	87
4	Riksintressen, värden och hänsyn	90
4.1	Riksintressen	90
4.1.1	Naturvård	90
4.1.2	Kulturmiljövård	92
4.1.3	Friluftsliv	93
4.1.4	Kommunikationer	94
4.1.5	Energiproduktion och Energidistribution	96
4.1.6	Totalförsvaret	97
4.1.7	Yrkesfisket	99
4.1.8	Rörligt friluftsliv	100
4.1.9	Högexploaterad kust	101
4.1.10	Natura 2000	103
4.2	Naturmiljövärden	104
4.2.1	Stora opåverkade områden	104
4.2.2	Ekologiskt känsliga områden	105
4.2.3	Skyddad natur	105
4.2.4	Strandskydd	105
4.2.5	Ramsarområde	106
4.2.6	Uppväxt- och fredningsområden för fisk	106
4.3	Klimat	106
4.3.1	Klimatförändringar och klimatrelaterade risker	107
4.3.2	Klimatanpassning	109
4.4	Miljö kvalitetsnormer	110
4.4.1	Luftkvalitet	112
4.4.2	Omgivningsbuller	113
4.4.3	Vatten	113
4.5	Miljö, säkerhet och risker	114
4.5.1	Buller	115
4.5.2	Geoteknik, erosion, ras och skred	116
4.5.3	Markföroreningar	117
4.5.4	Radon	118
4.5.5	Elektromagnetiska fält	118
4.5.6	Djurhållning	118

4.5.7	Störande och farliga verksamheter	119
4.5.8	Trafiksäkerhet och transportled för farligt gods	119
4.5.9	Civil beredskap	120
4.6	Social hållbarhet	121
4.6.1	Folkhälsa	121
4.6.2	Jämställdhet	122
4.6.3	Tillgänglighet	122
4.6.4	Trygghet	123
4.6.5	Barnperspektivet	123
4.6.6	Integration	124
4.7	Kulturmiljövärden	125
4.7.1	Fornlämningar	126
4.7.2	Byggnadsminnen	126
4.7.3	Kyrkomiljöer	127
4.7.4	Särskilt värdefulla kulturmiljöer	127
5	Genomförande	128
5.1	Genomförandeplan	128
5.1.1	Kompletterande utredningar	128
5.1.2	Investeringskostnader	129
5.2	Andra aktörer	129
5.3	Kontinuerlig översiktsplanering	129
5.4	Uppföljning	129
6	Konsekvenser	130
6.1	Hållbarhetsbedömning (bilaga)	130
6.2	Barnkonsekvensanalys (bilaga)	130
7	Dialog	131
7.1	Dialoger i planprocessen	131
7.2	Granskning	131
7.2.1	Sammanfattning av inkomna granskningsyttranden	132
7.3	Samråd	132
7.3.1	Sammanfattning av inkomna samrådsyttranden	133
7.3.2	Intern förankring	133
7.4	Tidigt medborgarinflytande	133
7.4.1	Ungas inflytande i översiktsplaneringen	133
7.4.2	Tidiga dialogmöten med allmänheten	134
7.4.3	Enkätundersökning	135
7.4.4	Företagarna	136
7.4.5	Regional samverkan	136
7.4.6	Intern förankring	137
7.4.7	Återkoppling	137
8	Bilagor	137

1 Välkommen

I denna inledning hittar du information om vad en översiktsplan är, processen för dess framtagande och hur du hittar i dokumentet.

1.1 Förord

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument, som visar hur mark- och vattenområden ska användas, utvecklas och bevaras.

Kommunens utveckling påverkar oss alla, inte minst våra ungdomar som är vår framtid. Översiktsplanen ger oss en bra grund att stå på i det fortsatta utvecklingsarbetet. Bostadsfrågan är en viktig utvecklingsfråga som ligger till grund för medborgarnas möjlighet att hitta olika typer av bostäder utifrån livets olika behov. Även näringslivet är en viktig utvecklingsfråga för att skapa förutsättningar för företagsamhet och arbetsplatser. Samtidigt finns det också många andra viktiga faktorer som måste beaktas om vi ska lyckas vara den hållbara kommunen som utvecklas. Här har kommunen en viktig uppgift att hitta en balans i att bevara det vi har och utveckla nytt.

1.2 Varför översiktsplan?

Översiktsplanen är ett dokument som visar den framtida användningen av mark- och vattenområdena i hela kommunen. Planen har en central roll i kommunens arbete att formulera strategier för en långsiktig utveckling av den fysiska miljön.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Den är inte juridiskt bindande men starkt vägledande för beslut om mark- och vattenanvändningen och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Översiktsplanen ska spegla den politiska majoritetens uppfattning och beslutas av kommunfullmäktige. Varje kommunal nämnd, förvaltning och bolag har ansvar för att beslut och arbete sker i enlighet med

översiktsplanens mål och riktlinjer. Som princip ska gälla att alla beslut som strider mot översiktsplanen ska motiveras och prövas politiskt.

1.2.1 Syfte

Syftet med Sölvesborgs kommuns översiktsplan är att:

- Stärka kommunens attraktionskraft, ha en positiv anda, skapa förutsättningar för långsiktig tillväxt och utveckling och främja en god livsmiljö.
- Utgöra underlag och innehålla tydliga riktlinjer och rekommendationer för kommande detaljplanering, lovgivning och ärendeprövning inom kommunen och för andra myndigheter.
- Förstärka centralortens betydelse för kommunen men även utveckla tätorternas och landsbygdens styrkor och möjligheter.
- Tydliggöra långsiktiga investeringsbehov och vägleda inför prioritering av utbyggnaden av infrastruktur, service, bostäder och annan samhällsviktig verksamhet.
- Ge stöd för att sätta enskilda beslut i ett större sammanhang så att kommunens planering effektiviseras. Med en väl genomarbetad, förankrad och aktuell översiktsplan kan även oförutsedda förändringar hanteras i ett helhetsperspektiv.

1.2.2 Helhetsperspektiv

Olika allmänna intressen kan i många fall samexistera och stärka varandra. Men samtliga allmänna intressen kan inte tillgodoses fullt ut överallt, utan prioriteringar måste göras. I översiktsplanen värderas de motstående intressena för att skapa riktlinjer anpassade efter kommunens förutsättningar och behov. Det underlättar kommunens fortsatta planering och prioritering vid utbyggnad av infrastruktur, service och bostäder. Översiktsplanens övergripande bild av den framtida utvecklingen ger stöd för att sätta in enskilda beslut i ett större sammanhang. Det effektiviserar kommunens planering och genomförande av olika åtgärder. Med en väl genomarbetad, förankrad och aktuell översiktsplan kan förändringar som idag är okända hanteras i ett helhetsperspektiv i framtiden.

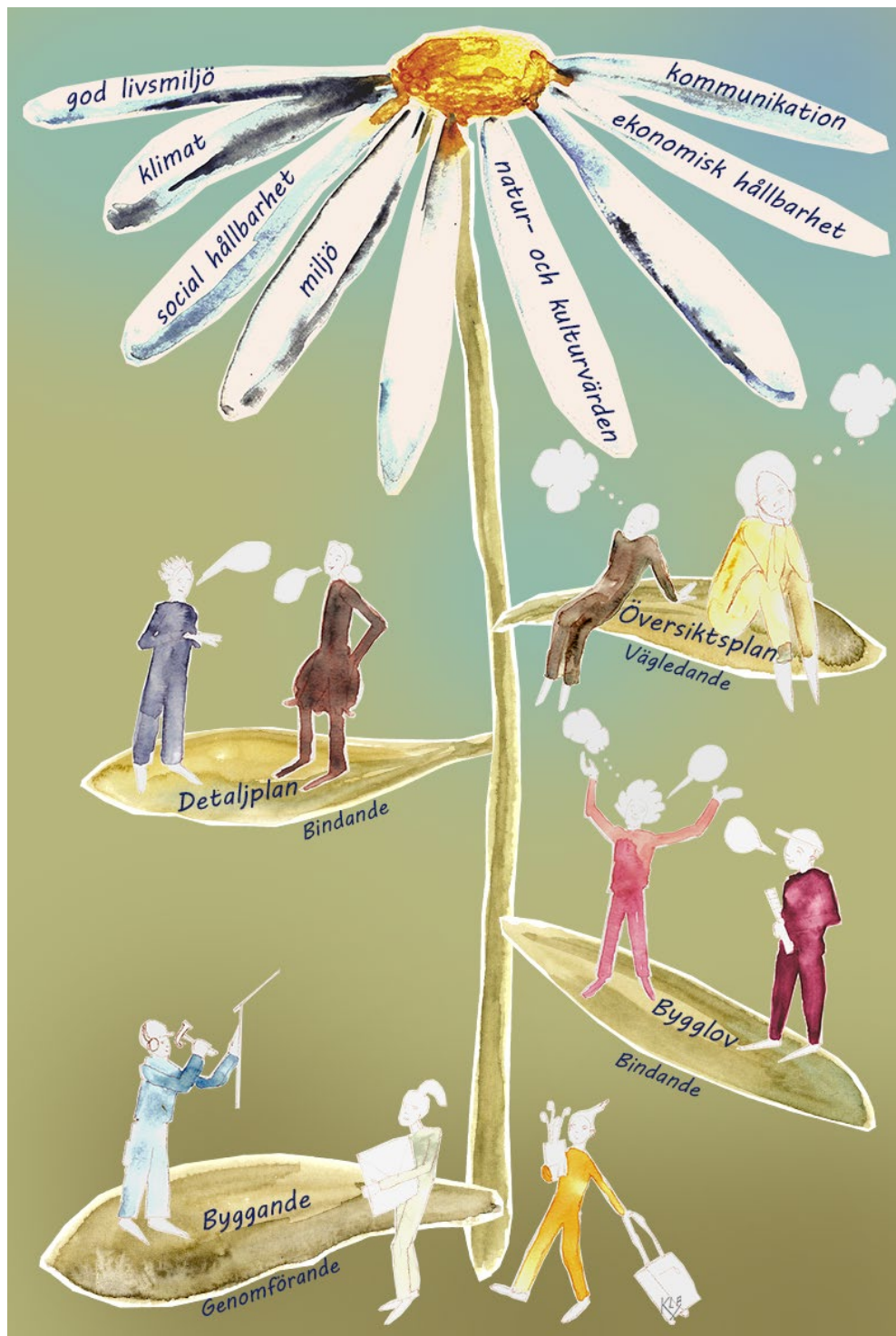
Översiktsplanen ska visa hur kommunen bidrar till att uppfylla mål och planer som beslutats internationellt, nationellt och regionalt. Inom den kommunala förvaltningen efterföljs översiktsplanen genom fördjupade översiktsplaner, planprogram, detaljplaner, förhandsbesked och bygglov.

1.2.3 Översiktsplanens betydelse för andra aktörer

Översiktsplanen är ett viktigt underlag vid prövning av plan-, lov- och tillståndsärenden inom kommunen men även för andra myndigheter och aktörer. Den är till exempel ett obligatoriskt underlag som Trafikverket ska ta hänsyn till vid planering av nya vägar och järnvägars sträckning.

Översiktsplanen fungerar också som en grund för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen.

För näringslivet är översiktsplanen ett viktigt underlag när de ska bedöma var det kan vara lämpligt att etablera sin verksamhet. För allmänheten ger översiktsplanen information om kommunens utvecklingsplaner och vilka områden och miljöer som kommunen särskilt vill värna om.

De olika processerna i samhällsbyggandet. Från den visionära översiktsplanen via bindande detaljplaner och bygglov till det konkreta genomförandet då visioner och idéer förverkligas genom byggnation och anläggning. Illustration Karoline Lindén Bengtsson.

1.3 Planprocessen

Arbetet med att ta fram en översiktsplan regleras i plan- och bygglagen. Översiktsplanen ska tas fram med hjälp av medborgarnas inflytande och ge allmänhet, intresseorganisationer, föreningar, företag och myndigheter möjligheter att vid flera tillfällen föra dialog med kommunen och lämna synpunkter på förslaget. Läs mer om genomförda dialoger i kapitel 7.

Uppstart

Våren 2021

Planering av arbetet, projektplan och kommunikationsplan togs fram.

Tidig medborgardialog

Hösten 2021

Spridning av information och insamling av kunskap och synpunkter från allmänheten.

Samråd

23 maj – 31 august 2022

Det första lagstadgade remisstillfället där alla ges möjlighet att lämna synpunkter på det framtagna planförslaget.

Granskning

27 februari – 30 april 2023

Det andra lagstadgade remisstillfället där alla ges möjlighet att lämna synpunkter på det reviderade planförslaget.

Antagande

Oktober 2023

Planen ska godkännas av kommunstyrelsen och antas av kommunfullmäktige.

Laga kraft

Ca fyra veckor efter antagandet får planen laga kraft, om den inte överklagas.

1.3.1 Organisation

Samhällsbyggnadsförvaltningen är ansvarig för den översiktliga planeringen och kommunstyrelsen är ansvarig nämnd. Organisationen kring översiktsplanen har bestått av en politisk styrgrupp, en ledningsgrupp av tjänstepersoner, en projektledare och ett flertal referensgrupper.

1.4 Läsanvisningar

Upplägget i detta dokument skiljer sig något mot den digitala plattformen på grund av nödvändiga anpassningar till det analoga formatet.

1.4.1 Kartor

De kartor som redovisas i översiktsplanen är förenklade med syftet att läsas i ett övergripande sammanhang. Gränser och linjer ska inte ses som exakta. Det är vid kommande detaljplaneläggning och lovgivning som en bedömning av gränsernas exakta läge görs. Boverkets ÖP-modell 2.1 har använts för att strukturera den geografiska planinformationen.

Den information som finns kopplad till de olika ytorna i kartorna, återfinns som bilaga till detta dokument.

1.4.2 Dokumentstruktur

Översiktsplanens delar består av:

Inledning, här hittar du information om vad en översiktsplan är och hur planprocessen går till.

Utgångspunkter, här presenteras kommunens vision och utpekade strategiska områden. Här kan du också läsa om trender som påverkar vårt samhälle, befolkningsprognos och regionala och mellankommunala frågor.

Mark- och vattenanvändning, översiktsplanens huvudkapitel. Här redovisas kommunens övergripande utvecklingsinriktning, ställningstaganden utifrån tematisk indelning och föreslagen mark- och vattenanvändning i kommunens olika geografiska områden.

Riksintressen, värden och hänsyn, här hittar du övergripande förutsättningar som efterföljande planering och lovgivning måste förhålla sig till.

Genomförande, här kan du läsa om översiktsplanens genomförandefrågor och uppföljning.

Konsekvenser, till översiktsplanen hör en hållbarhetsbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Det finns även en barnkonsekvensanalys. Dessa ligger som bilagor till detta dokument.

Dialog, genomförda medborgardialoger beskrivs och minnesanteckningar och samrådsredogörelse finns bifogat. Här finns också möjlighet att lämna synpunkter under remisstiden för samråd och granskning.

Interaktiv karta, det digitala dokumentet har en interaktiv webbkarta med samtliga kartlager som du själv kan tända och släcka. Du kan också zooma in och ut i kartan.

2 Utgångspunkter

Övergripande trender, nationella och regionala mål och den demografiska utvecklingen påverkar vårt samhälle och kommunens fysiska planering.

2.1 Vision och strategi

Sölvesborgs kommuns vision ”Sölvesborg – tillsammans i möjligheternas kommun!” är kommunens mest övergripande målbild. Visionen omfattar alla delar/platser av kommunen och dess invånare och visar vart vi vill eller hur vi vill att kommunen ska upplevas. Översiktsplanen visar på den långsiktiga utvecklingen för all mark- och vattenanvändning i kommunen och utgör en konkretisering av kommunens visions- och riktningarbete i samhällsplaneringsfrågor.

2.1.1 Strategiska områden

Kommunen arbetade under 2021 fram fyra strategiska områden som identifierar det som är viktigt att fokusera på i Sölvesborgs kommun under de närmaste åren. De strategiska områdena ligger till grund för den kommunala verksamheten och översiktsplanarbetet.

Attraktiva och hållbara livsmiljöer

I Sölvesborg finns attraktiva boende för den som vill bo vid havet såväl som på landsbygden, och den unika stadskärnan med dess medeltida historia, ger möjlighet till den mindre stadens lugna puls och utbud. Kommunen väcker uppmärksamhet för sina vackra utemiljöer och välskötta offentliga platser.

Med en central placering och goda kommunikationer till såväl Skåne som inom Blekinge, är resande till och från Sölvesborg enkelt, vilket underlättar såväl vardagens arbetspendling som fritidens resor inom och utom Sverige. Ett utbyggt bredband förenklar livet för alla.

Sölvesborg erbjuder ett rikt kultur- och fritidsutbud för alla åldrar oavsett om du väljer att göra det utomhus eller inomhus. De vackra bokskogarna, havet och stränderna och odlingslandskapet lockar ut såväl invånare som besökare i naturen. Det finns ett stort utbud av kultur, allt från musik, film till teater och evenemang som attraherar besökare från hela världen. Kulturarvet levandegörs och lyfts fram.

Med Agenda 2030 som utgångspunkt arbetar Sölvesborg ambitiöst med en hållbar utveckling för att nuvarande och kommande generationers livsmiljöer ska vara trygga, miljövänliga och ekonomiskt stabila.

Tillväxt och utveckling i framkant

I Sölvesborg är man känd för att ha mod och kraft att göra det oväntade.

Med basen i växande och ekonomiskt starka små- och medelstora företag, präglas kommunens företagare av framåtanda, innovation och starkt entreprenörskap. Här kan företagare enkelt hitta affärspartners och nya idéer, och kommunen är känd för sitt goda företagarklimat och höga service till företagare. Det är lätt och går snabbt att etablera nya företag och verksamheter.

Med närheten till högskolor och universitet finns möjligheter att ta del av och få hjälp med den senaste kunskapen för företagen och kommunen. Sölvesborgs kommun är aktiv i samverkan med näringsliv och lärosäten för att uppfylla kompetensbehovet i regionen.

För att säkerställa kommande generationers insteg i arbete och studier, arbetar Sölvesborg aktivt med entreprenörskap i samverkan med företagarna och skolorna.

I kommunens verksamheter finns en hög ambition att arbeta med innovation och utveckling i fokus. Genom ett öppet förhållningssätt till att prova nya sätt att arbeta, finner man ständigt nya vägar för att förbättra servicen till invånarna.

Trygghet genom hela livet

Med fokus på god omsorg med hög kvalitet inom välfärdstjänsterna arbetar kommunen ständigt för att invånarna ska känna trygghet genom livets olika delar.

Genom att arbeta med trygga miljöer, utbildad och engagerad personal möjliggör Sölvesborg en barnomsorg och skola där alla barn, ungdomar och unga vuxna når sin fulla potential i ett livslångt lärande. Sölvesborg erbjuder skolor med så hög kvalitet att även elever från andra kommuner aktivt väljer Sölvesborg som studieort.

Inom Sölvesborg erbjuds en äldreomsorg med trygghet och kvalitet i fokus där alla kan få ett aktivt liv på ålderns höst. För den som har svårt att klara sitt liv utan stöd, oavsett ålder, erbjuds omsorg och service som gör vardag och fritid lättare och meningsfull.

Sölvesborgs kommun arbetar förebyggande mot brott genom att säkerställa trygga livsmiljöer, starka sociala nätverk och hög social välfärd för alla.

Hög service och gott värdskap

Sölvesborg är en kommun där medborgarnas behov står i fokus.

Vi upplevs tillgängliga genom såväl fysiska som digitala mötesplatser och via tydlig och lättförståelig information.

Vi upplevs ge god service och ett ha ett gott och engagerat bemötande vilket inbjuder till dialog och delaktighet.

Vi är effektiva genom att arbeta med ständiga förbättringar och genom att ha en god ekonomisk hushållning inom alla verksamheter.

Sölvesborgs kommun upplevs som en attraktiv arbetsgivare där man som medarbetare kan utvecklas, får ta eget ansvar och uppmuntras till att bidra till ständiga förbättringar. Sölvesborg erbjuder en trygg och säker arbetsmiljö. Genom fokus på medskapande och med värdegrunden värme, närhet och engagemang gör vi alla Sölvesborg till en attraktiv plats i Blekinges framkant.

Fullmäktigemål

De strategiska områdena har brutits ner i nio fullmäktigemål som ska utgöra grunden för respektive politiska nämnds mål. Sju av dessa har bäring på den fysiska planeringen:

- Unika miljöer och attraktivt boende genom hela livet
- Ett brett fritid- och kulturutbud för alla
- Attraktiva utbildningar för livslångt lärande
- Goda etableringsmöjligheter och ett gott företagsklimat
- Upplevd trygghet och säkerhet i hela kommunen
- God omsorg med hög kvalitet för olika behov
- God tillgänglighet fysiskt och digitalt
- Tydlig ekonomistyrning och god kontroll
- En attraktiv arbetsplats med medborgaren i fokus

2.2 Bilden av Sölvesborg

Vid samtliga möten och aktiviteter under planarbetets tidiga skede fick mötesdeltagarna med tre ord svara på frågan hur de skulle beskriva Sölvesborgs kommun. Detta har gett en övergripande bild över hur medborgare, företagare, ungdomar, tjänstepersoner och regionala samverkansparter ser på kommunen. Närheten till hav och natur är dominerande. Nedan följer några av de vanligast förekommande orden:

Hav, Sandstränder, Bad, Listerlandet, Natur, Bokskog, Sommar, Småstad, Trivsamt, Lugnt, Familjärt, Attraktivt, Mysigt, Välkomnande, Vackert, Mångfald, Framåtanda, Företagarvänligt, Engagemang, Tråkigt.

Bilden av Sölvesborg.

2.3 Trender och utmaningar

Förändringar i omvärlden sker i snabb takt och påverkar vardagen på olika sätt. Analyser blir osäkra och kan bara sträcka sig några år fram men de måste ändå göras. Med en handlingsberedskap så har man bättre förutsättningar att klara en kris eller större förändring.

Denna omvärldsanalys blir översiktlig och pekar ut de områden som kan komma att påverka bostadsutvecklingen och flyttmönster över tid. Inför varje enskilt projekt kan en djupare och mer noggrann analys behövas.

2.3.1 Globalisering

Globaliseringen har lett till ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Kunskap, kultur och teknik sprids och kan skapa välstånd. Företag och näringsliv kan i större utsträckning verka på en internationell marknad. Den globala konkurrensen tros öka i alla branscher framöver och företag med stor lokaliseringfrihet kommer förlägga sina verksamheter till platser där de kan nå kostnadsfördelar och hitta rätt kompetens. Sölvesborgs kommun är en del av omvärlden och agerar på en global marknad. Samarbeten med grannkommuner i olika frågor är ofta en väg framåt. Med globaliseringen

följer många snabba trender och det blir viktigt att stärka det egna varumärket.

2.3.2 Urbanisering

Under en längre tid har flyttvågen gått från landsbygden till storstadsregionerna. Under pandemin 2020-2022 gick trenden åt motsatt håll och folk valde i större utsträckning att flytta från storstäderna till mindre orter och kommuner. Distansarbete som var en tillfällig lösning blir norm, fritidsboenden blir i vissa områden deltidboenden. Arbetsmarknadsregionerna har blivit större och boendeplats väljs utifrån helt andra kriterier än tidigare. Detta innebär stora möjligheter för Sölvesborgs kommun som har boenden i attraktiva lägen och bra kommunikationer till större arbetsorter. För att detta ska kunna utvecklas måste det digitala nätet, fiber, mobilt bredband med mera hänga med i utvecklingen.

2.3.3 Hållbarhetsarbete

Klimatet förändras i en allt snabbare takt och det krävs förändringar i samhället för att klara klimatmålen i Agenda 2030. Snabb teknikutveckling och den gröna omställningen utmanar samhällets förmåga att ta tillvara på teknikens möjligheter och öka elektrifieringen utan att skapa ytterligare belastning på miljön eller samhällsfunktioner. För kommunen blir det en utmaning att öka attraktiviteten och samtidigt utvecklas hållbart. Senhösten 2021 steg elpriserna. Kommer detta påverka husbyggandet mot mindre och mer klimatsmarta boenden?

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet samspelar och stödjer varandra i arbetet mot en hållbar utveckling. Att arbeta för ett hållbart samhälle är viktiga frågor för dagens ungdomar och för de flesta företag är det en självklar del av konkurrens – och attraktionskraften. Här har kommuner och regioner en del att lära och inspireras av. FNs Agenda 2030 arbete har ett tydligt ramverk för hur hållbarhetsaspekterna kan utvecklas på lokal nivå.

2.3.4 Teknikutveckling och digitalisering

Snabb och utvecklad teknik skapar stora möjligheter för människor, branscher och företag. Moderna tekniska hjälpmedel kan effektivisera arbetet och göra arbetsmiljön mer attraktiv och kommunens utveckling av teknisk infrastruktur blir allt viktigare för att öka konkurrenskraften.

Digital utveckling underlättar kommunernas möjlighet att möta medborgarens förväntningar på snabb och korrekt information och fler ges möjlighet att på ett enklare sätt engagera sig i olika samhällsfrågor. När allt fler av samhällets tjänster och utbud blir digitala riskerar sällan- och ickeanvändare av dessa tjänster att hamna utanför. Kommuner och regioner har ett stort ansvar att se till att denna grupp inte hamnar efter eller utanför i beslut och utveckling.

2.3.5 Kompetens och utbildning

Kompetensbehoven förändras i snabbare takt än tidigare och därför blir individens förmåga att ställa om och byta karriärväg allt viktigare. Kommuner och regioner kommer behöva stärka kunskapsnivån hos sina medarbetare och arbeta både inom och mellan organisationer för att hitta arbetskraft på den lokala arbetsmarknaden. Internutbildning som kommunakademi, mentorer och lärlingssystem kan vara ett sätt att säkerställa behovet.

2.3.6 Migration och integration

Det är oroligt på flera håll i världen och den globala migrationstrenden kommer sannolikt att bestå. För Sverige och Blekinge skapar detta både utmaningar och möjligheter. En stor del av de inflyttade är i arbetsför ålder och för städer och regioner handlar det om att snabbt lyckas med integration och etablering i samhället. Bostad och arbete är viktiga framgångsfaktorer liksom utbildningsinsatser, språkkunskaper och en snabb validering av utbildning för att de nyanlända ska kunna matcha arbetsmarknadens behov.

2.3.7 Samhällets sårbarhet

Samhället är mer uppkopplat och ihopkopplat än någonsin tidigare. Digitalisering och teknikberoende skapar fördelar men innebär också ökad sårbarhet. Kommuner och regioner behöver bygga kunskap och fördela ansvar för kriser som kan uppstå.

Kriser kan vara allt från cyberattacker till naturkatastrofer och pågående klimatförändringar kräver ett förebyggande arbete hos regioner och kommuner. Bebyggelse, infrastruktur och tekniska försörjningssystem måste anpassas för att klara framtidens extrema väderfenomen. En förväntad fördubblad användning av elektrisk energi ställer krav på såväl produktion som överföring av sådan energi.

2.3.8 Näringslivets strukturomvandling

De senaste decenniernas snabba industriella utveckling i delar av Asien, Sydamerika och östra Europa har gett upphov till en stor strukturomvandling i tidigare industriländer. I dagsläget ser vi en grön omställning där olja, naturgas, bensin och diesel i transporter och produktion ska bytas mot förnybar energi och el. Samhällets elektrifiering är en viktig del i denna omställning.

Västvärldens tillväxtekonomier drivs alltmer av investeringar i kunskap och mindre i maskiner och byggnader. Efterfrågan på högutbildad arbetskraft har ökat sedan 90-talet. Samtidigt påverkas delar av arbetsmarknaden av en ökande automatisering och robotisering av mänskliga arbetsuppgifter. Kraven på utbildningssystemet ökar på alla nivåer, t.ex. kommunernas vuxenutbildningar och kvalificerade yrkesutbildningar (KY).

Ur planeringssammanhang är det svårt att sia om hur framtidens näringsliv ser ut rent strukturmässigt. Historiskt har företag samlats i kluster längs städernas infartsleder. Framtida verksamhetsområden kommer troligen lokaliseras där de har mest logistiska fördelar.

2.3.9 Ökad polarisering

I Sverige har många fått det bättre de senaste 30 åren. En majoritet är nöjda med sina liv, har tillit till människor och samhället i stort. Samtidigt har det skett en ökad polarisering i samhället och skillnaderna vad gäller arbetslöshet, skolresultat, hälsa, valdeltagande och upplevd trygghet är stora såväl inom som mellan kommuner och regioner. Den ökande ojämlikheten och koncentrationen av social utsatthet till vissa bostadsområden har skapat samhällsproblem som blir allt viktigare att bryta. För kommunens del blir det viktigt att planera bostadsområden med olika boendeformer och bostadstyper för att öka integrationen, minska sociala klyftor och underlätta för boende på samma ort genom hela livet.

2.3.10 Värderingsförändringar

Grundläggande värderingar uppstår tidigt i livet och ändras vanligtvis inte mycket. Förändringar kan uppkomma genom påverkan av människor vi litat på eller genom förändringar i världen, vilket i sin tur påverkar den lokala kulturen och utvecklingen. Globalisering och nya kommunikationstekniker innebär att idéer, trender, kunskap och även desinformation får snabbare spridning och når fler människor än tidigare. Tillit och tolerans mot olikheter blir viktiga beståndsdelar i samhällen som vill uppmuntra till kreativitet och entreprenörskap. Trygga boenden och mötesplatser skapar bra förutsättningar för ett inkluderande samhälle.

Flygbild över Sölvesborg. Foto: Henrik Ivansson

2.4 Befolkningsutveckling

Efter kommunsammanslagningen 1971 hade Sölvesborgs kommun 15 220 invånare. I december 2021 var antalet kommuninvånare 17 540 personer. På 50 år har kommunen ökat med 2 320 invånare vilket i snitt ger 46,5 personer/år. De senaste åren har befolkningsökningen inte varit lika stark, men när omkringliggande kommuner har haft en negativ utveckling har Sölvesborg haft positiva siffror. Mellan 2017 och 2021 ökade kommunen i snitt med 17 invånare/år.

Under prognosperioden 2021-2050 förväntas folkmängden i Sölvesborgs kommun att minska med 251 invånare, från 17 540 till 17 289 personer. Flyttnettot förväntas bli i genomsnitt 88 personer per år och födelsenettot -97 personer per år. Totalt ger detta en förändring med -9 personer per år.

Historiskt sett har Sölvesborgs kommun ett negativt födelsenetto, förutom runt 1990-talet. Denna utveckling bedöms fortsätta även framöver. Antalet barn som föds förväntas vara 135 per år i genomsnitt under prognosperioden medan antalet avlidna skattas till 232 personer. Detta medför en befolkningsförändring med -97 personer per år.

Det flyttar dock in fler än det flyttar ut ur kommunen, vilket det har gjort sedan mitten av 1980-talet förutom runt 2000-talet. Inflyttningen beräknas minska fram till 2050 och därmed inte kunna väga upp den minskade befolkningen på grund av negativt födelsenetto. Antalet inflyttade beräknas under prognosperioden bli i genomsnitt 857 personer per år medan antalet utflyttade skattas till 769 personer. Detta ger ett årligt flyttnetto på 88 personer för varje år under prognosperioden.

Andelen personer i åldern 0-19 år förväntas minska fram till 2050 medan andelen personer i åldern 65 år och äldre förväntas öka. Antalet personer i åldrarna 20-64 år ligger relativt stabilt men med en knapp minskning. Sammantaget medför detta att försörjningsbördan för invånarna i arbetsför ålder i Sölvesborg ökar. Genomsnittsåldern bedöms öka från 46 år till 50 år under prognosperioden. Genomsnittsåldern i kommunen är 4 år högre än i riket år 2021. Vid prognosperiodens slut förväntas snittåldern vara 6 år högre än i riket.

Prognosen utgår till stor del från tidigare prognoser och en bedömning hur väl de har stämt. Aspekter som kan påverka befolkningsutvecklingen i positiv riktning är till exempel satsningar på utbyggnadsområden och marknadsföring i högre takt än tidigare år. I kommunen finns idag en planberedskap för bostäder och fler områden pekade ut i översiktsplanen. Kommun har möjlighet att påverka inflyttningstakten genom att realisera dessa planer.

2.5 Hållbar utveckling

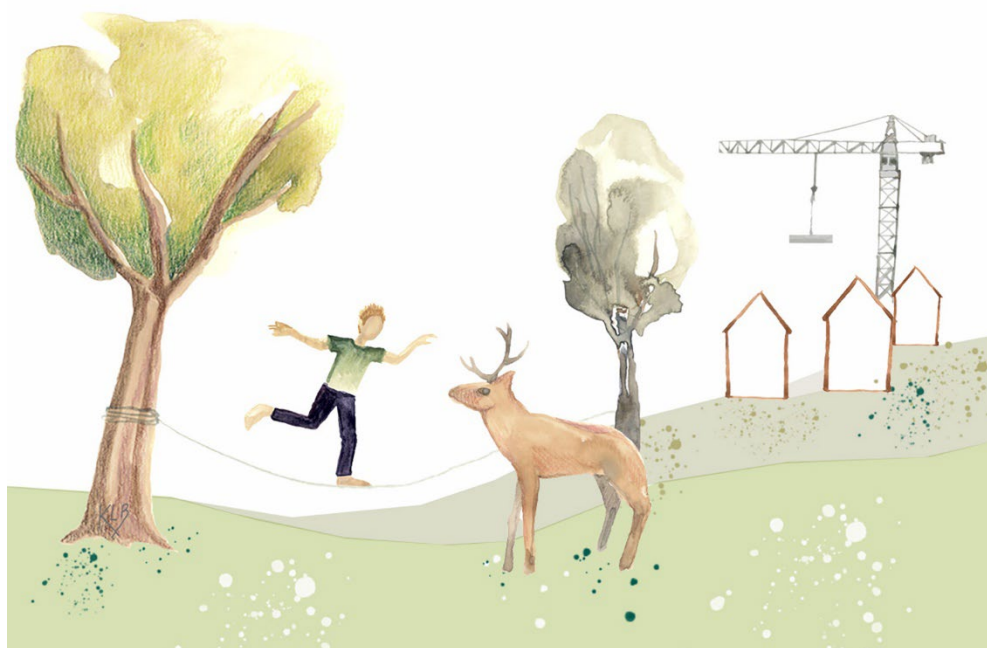
Hållbar utveckling är ett övergripande mål som regeringen satt upp på nationell nivå. Hållbarhetsbegreppet definieras som ”en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers

möjligheter att tillfredsställa sina behov”. I begreppet ingår dimensionerna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Dessa aspekter är beroende av varandra och hållbarhet uppnås när alla aspekter samverkar och är i balans.

Det ekologiska hållbarhetsperspektivet handlar om att inte förbruka naturresurser i snabbare takt än de kan återbildas och att minimera påverkan på jordens ekosystem. Det handlar även om klimatpåverkan och anpassningar som måste göras för att skydda våra samhällen.

Ett socialt hållbart samhälle är ett demokratiskt samhälle där alla tillåts göra sin röst hörd, där de grundläggande behoven tillgodoses, de mänskliga rättigheterna säkerställs och där alla människor är inkluderade. Kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning med mera spelar ingen roll.

Ekonomisk hållbarhet innebär att hushålla med knappa resurser och väga in andra kostnader som kan uppstå om det sker skador på människa och miljö. Ekonomisk utveckling får inte ske på bekostnad av den ekologiska eller sociala hållbarheten.

Det är en fin balansgång att utveckla samhället och samtidigt bevara befintliga värden.

2.5.1 Hållbar översiktsplanering

Under arbetets gång har förslagen i översiktsplanen löpande stämts av med hållbarhets- och miljökonsekvensanalyser. Konsekvensbeskrivningen visar hur översiktsplanens förslag påverkar de tre hållbarhetsdimensionerna och vilka konsekvenser olika val kan få på hållbar utveckling i kommunen. I beskrivningen av hållbarhetskonsekvenserna framgår konflikter och avvägningar mellan olika intressen och hållbarhetsdimensioner. Detta syftar till att skapa förståelse hos beslutsfattare, tjänstepersoner och kommuninvånare för översiktsplanens process och hur förslaget har tagits fram. Läs mer i hållbarhetsbedömningen under rubriken 6. Konsekvenser.

2.6 Relevanta planer, mål och styrdokument

I plan- och bygglagen står det att kommunerna ska ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

2.6.1 Nationell nivå

Det finns ett stort antal nationella mål och planeringsförutsättningar som har koppling till samhällsplanering. Sölvesborgs kommun har identifierat följande mål som relevanta för översiktsplanen:

- FN:s globala mål, Agenda 2030
- De nationella miljömålen
- Folkhälsomålen
- Jämställdhetsmålen
- Friluftsmålen
- Kulturmiljömålen
- Nationell transportplan
- Havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet
- Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 – Södra Östersjöns vattendistrikt

2.6.2 Regional nivå

På regional nivå finns flera mål och styrdokument och de viktigaste aktörerna är Region Blekinge och Länsstyrelsen i Blekinge län. Eftersom Sölvesborgs kommun ligger på gränsen mot Skåne påverkar även arbetet i Region Skåne kommunen.

Region Blekinge har under 2022 antagit en regional utvecklingsstrategi, Växtplats Blekinge, som är en samlad strategi för hela länets regionala tillväxtarbete. Visionen för Blekinges framtid är att ”Fler ska leva, arbeta och utvecklas i Blekinge”. För att nå Blekinges önskade läge har två strategiska områden prioriteras, som i sin tur består av två utvecklingsområden för länet fram till år 2030.

1. I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer
  - Hållbar samhällsplanering
  - Hög livskvalitet
2. I Blekinge utvecklar vi ett expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning.
  - God kompetensförsörjning
  - Växande näringsliv

Den regionala utvecklingsstrategin är vägledande för arbetet med hållbar regional utveckling i länet och därmed en utgångspunkt för kopplingen

mellan regional och kommunal planering. Fem regionalt strategiska noder pekas ut i kommunen dessa pekas ut som centralort och serviceorter i översiktsplanen.

Förutom den regionala utvecklingsstrategin har följande regionala styrdokument hög påverkan på Sölvesborgs kommuns fysiska planering:

- Strukturbild Blekinge
- Regional utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030
- Regionplan Skåne
- Bostadsmarknadsanalys Blekinge län
- Plattform för arbetet med grön infrastruktur i Blekinge län
- Regional vattenförsörjningsplan för Blekinge län
- Regional handlingsplan för klimatanpassning
- Blekinges skogsstrategi
- Blekinges mat- och livsmedelsstrategi 2018-2025
- Trafikförsörjningsprogram 2020-2023
- Länstransportplan för Blekinge 2022-2033
- Klimat- och energistrategi för Blekinge 2019

2.6.3 Kommunal nivå

Flera parallella processer med olika dokument har också inletts i kommunen i samband med översiktsplanarbetet. Exempel på detta är kulturmiljöprogram och arkitekturstrategi som är under framtagande.

I och med att denna översiktsplan antas av kommunfullmäktige kommer "Översiktsplan Sölvesborgs kommun 2020" upphöra att gälla. Det tematiska tillägget Blekinge havsplan utgör tillägg även till denna översiktsplan, läs mer under "3.2.2 Vattenområden".

Nedan redovisas relevanta planer och program som utgjort underlag vid framtagandet av översiktsplanen:

- Omvärldsanalys 2022
- Skyddsåtgärder för låglänt bebyggelse 2021
- Besöksnäringstrategi "Handlingsplan - utveckling av Destination Sölvesborg", 2020
- Bostadsförsörjningsprogram (för antagande 2022)
- Grönplan Sölvesborg 2019
- Dagvattenstrategi 2020
- Vägledning ekosystemtjänster 2020
- Klimatanpassningsplan 2017

- Lokala miljömål/Agenda 2030
- Havsplan 2019
- Vattenförsörjningsplan 2020
- Utbyggnadsplan för vatten och avlopp 2019
- Sölvesborgs kommuns avfallsplan 2018
- Bredbandsstrategi 2021
- Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2022

2.7 Regional och mellankommunal planering

2.7.1 Regional samverkan

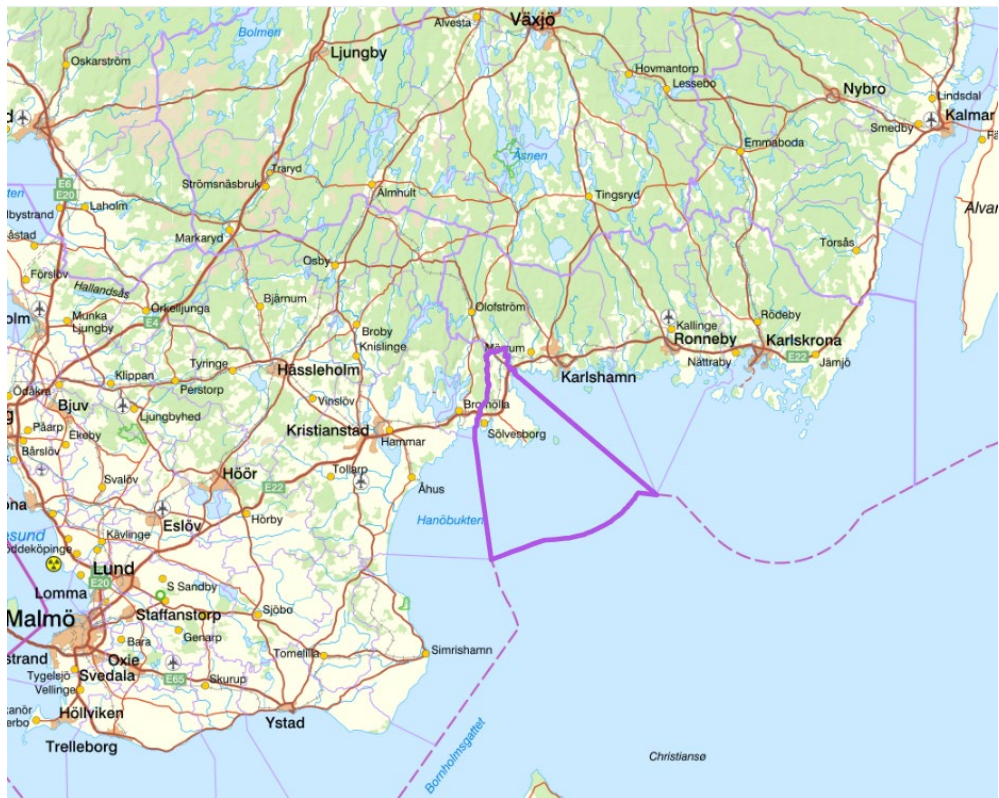
Många planeringsfrågor sträcker sig över administrativa gränser och kan innebära ett behov av samordning och en grund för samarbete. Sölvesborgs kommun gränsar till tre kommuner: Bromölla, Olofström och Karlshamn och ligger på gränsen mellan två län och regioner, Blekinge och Skåne. Utöver grannkommunerna har Kristianstads och Karlskronas kommuner viktiga regionala målpunkter för Sölvesborg, kring vilka samverkan behövs.

De kustnära städerna Sölvesborg, Karlshamn, Ronneby och Karlskrona ligger som ett pärlband längs kusten. Väg E22 och järnvägsförbindelsen genom Blekinge kustbana bildar viktiga regionala kommunikationsstråk i öst-västlig riktning. Regionens styrka består i dess mångfald med små och mellanstora städer som kan nås inom ett begränsat geografiskt område. Arbetspendlingen är omfattande och sker i flera olika riktningar. Det är viktigt att regionen har tillgång till den arbetskraft som näringslivet efterfrågar.

Sölvesborgs kommun har visionen om att vara en naturlig del av båda regionerna vilket innebär att de funktionella sambanden bör vara vägledande snarare än de administrativa gränserna.

Viljeinriktning

- Kommunens översiktsplan ska ligga till grund för regionalt utvecklingsarbete.
- Kommunen är aktiv vid revideringar av region Blekinges regionala utvecklingsstrategi och andra utvecklingsplaner kopplat till den fysiska planeringen.
- Fortsätta samverka och samarbeta med alla grannkommuner, övriga kommuner inom regionen samt Region Blekinge och Blekingetrafiken.
- Samverkan med Trafikverket ska ske kontinuerligt och formaliserat.

Sölvesborgs kommun i regionen.

2.7.2 Mellankommunala intressen

Nedanstående aspekter ser Sölvesborgs kommun som de viktigaste mellankommunala intressena där kommunen poängterar vikten av fortsatt samarbete med angränsande kommuner.

Kommunikationer (vägar, järnvägar, hamnar, farleder, flygtrafik, kollektivtrafik, cykelleder och digital infrastruktur) – att kunna transportera personer, varor och gods är avgörande för såväl en funktionell arbetsmarknad och högre studier som ett attraktivt boende. Behov finns att stärka regionens kontaktmöjligheter med bland annat Öresundsregionen. Blekinge Kustbana och Sydostlänken är gemensamma intressen för Blekinges kommuner och över regiongränser för kontakter med Öresundsregionen, koppling till södra stambanan och för arbets- och studiependling inom och utanför regionen. Tillgången till hamnar och båttrafik mot Baltikum är ytterligare styrkor i Blekinge och nordöstra Skåne.

Vattenfrågor – dricksvattenförsörjning, avrinningsområden, grund-, yt- och kustvatten, vattenkvalitet är viktiga resurser för samhällsplaneringen men även för fiske och rekreation. Vattenfrågorna berör flera olika kommuner och en samordning och samarbete över gränserna krävs. Kommunen har tecknat avtal med Bromölla kommun för att säkerställa dricksvattenförsörjningen. Kommunen delar även Sissebäck och flera avrinningsområden med Bromölla. Västra och Östra Orlundssjön rinner från sjön Orlund i Olofströms kommun och passerar genom Karlshamns kommun innan de når Sölvesborg. Även flera avrinningsområden berör både Olofström och Karlshamns kommuner. Längs med kustzonen finns

många motstående intressen, vilka är gemensamma för grannkommunerna. Det kustnära fisket skulle till exempel kunna gynnas av gemensamma insatser. Kustkommunerna i länet har arbetat fram en havsplan som antogs 2019 och fungerar som ett tillägg till översiktsplanen. Samarbetet med Bromölla kommun gällande kustfrågor bör utvecklas.

Kommunalförbund och gemensamma bolag – avfallshantering, miljöförvaltning och räddningstjänst.

Vindbruk – land- och havsbaserade vindkraftverk kan bli en mellankommunal fråga då de har visuell påverkan på ett stort omland. Större anläggningar tar stora ytor i anspråk och kan påverka grannkommunens övriga utveckling. Det kan finnas behov av gemensamma studier och utredningar för vissa geografiska områden.

Naturvärden och ekosystemtjänster – många välbesökta naturområden och grön infrastruktur sträcker sig över kommungränserna. Det innebär att de tjänster som naturen erbjuder kräver samarbete mellan de kommuner som berörs regionen och Länsstyrelsen.

Turism – kusten och Ryssberget, vandrings- cykel-, kajak- och kanotleder utgör attraktiva och välbesökta turistmål. De sträcker sig ofta genom flera kommuner och kräver samarbete för underhåll och utveckling, ex Ark 56.

Handel, arbetsmarknad och näringsliv – detta är aspekter som påverkar förutsättningarna utanför kommunernas gränser. Tillsammans kan vi skapa en region där de administrativa gränserna suddas ut. Enkelhet i resandet mellan kommuner och regioner skapar ett större upptagningsområde för arbetskraften.

Riskhantering och riskbedömning – översvämningsrisker, erosion och klimatanpassningsarbete mm. kan ge mer effektiva lösningar genom samarbete över gränserna. Samtidigt kan det säkerställas att åtgärder inte medför negativa effekter för närområdet.

Materialförsörjning – kommunens täkter av berg, grus och sand kan vara av relevans i ett regionalt perspektiv.

Miljökvalitetsnormer – handlingsplan för hur miljökvalitetsnormerna ska nås kräver samordning med grannkommuner.

2.7.3 Samverkansområden utifrån geografiskt område

Olofströms kommun

Riksväg 15, Sydostlänken, Kollektivtrafik, Cykelvägar, Avfallshantering, Vattenförekomster, Räddningstjänst, Miljöförbund, Grön infrastruktur, Landsbygdsutveckling, Turism och Arbetsmarknad.

Karlshamns kommun

Väg E22, Blekinge kustbana, Sydostleden, Kollektivtrafik, Cykelvägar, Farleder, Kust- och havsplanering, Utbildning, Avfallshantering, Räddningstjänst, Miljöförbund, Grön infrastruktur, Handelsetableringar,

Vindkraft, Hamn, Landsbygdsutveckling, Turism Arbetsmarknad, och utvecklingsfrågor kring Björkenäs och Pukavik.

Övriga Blekinge

Regional utveckling, väg E22, Riksväg 15, Blekinge kustbana, Sydostlänken, Ronneby flygplats, Kollektivtrafik, Cykelvägar, Blekinge Tekniska Högskola, Besöksnäring/turism, Arbetsmarknad, Blekingeleden, Biosfärsområde, Kust- och havsplanering.

Bromölla kommun

Väg E22, Blekinge Kustbana, VA-försörjning, Vindkraft, Cykelvägar, Handelsetableringar, Kollektivtrafik, Kust, Grön infrastruktur, Landsbygdsutveckling, Arbetsmarknad, Turism och utvecklingsfrågor kring Valje.

Kristianstad och Skåne

Väg E22, riksväg 15 (nordöstra Skåne), Blekinge kustbana, Kristianstad airport, Kollektivtrafik, Högskolor och universitet, Arbetsmarknad, Handelsområden, Cykelvägar.

Södra Sverige

Malmö, Kristianstad, Växjö och Karlskrona är regionala kärnor med betydelse för utvecklingen i kommunen. Här finns arbetsplatser, utbildningsmöjligheter och nöje inom pendlingsavstånd. Väg E22, riksväg 15 och Blekinge kustbana är av största betydelse för att nå målpunkterna.

Internationellt samband

Kopplingar till Köpenhamn, Polen och Baltikum. Utbyte med vänorterna Malbork i Polen och Wolgast i Tyskland.

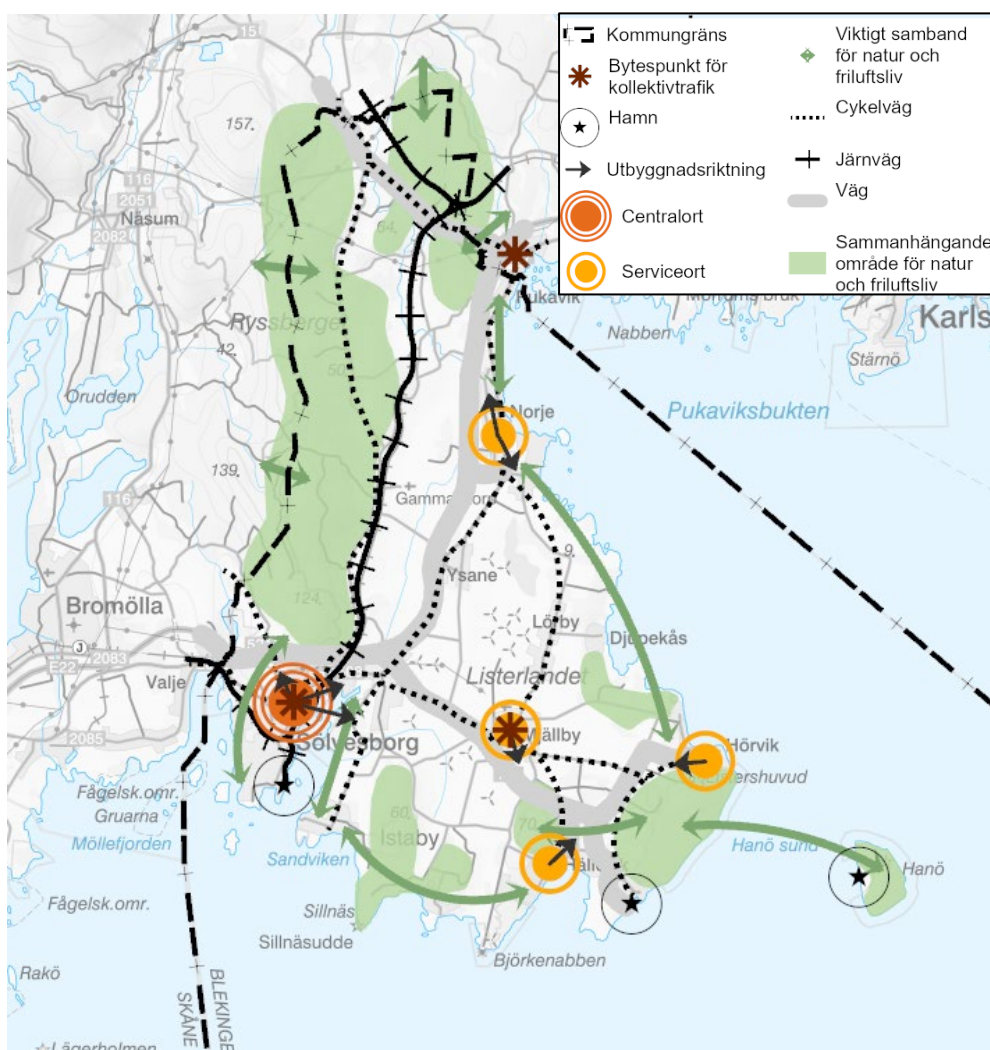
3 Mark- och vattenanvändning

Strategiska överväganden för generella och kommunövergripande frågor lägger grunden för användningen av kommunens mark- och vattenområden.

3.1 Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen visar en generell målbild för kommunens långsiktiga utveckling av de övergripande strukturerna för bebyggelse, kommunikation samt natur och friluftsliv. Sambanden är redovisade schematiskt för att visa på övergripande riktningar och inte exakt utbredning. Ställningstaganden till varje del redogör för hur dessa strukturer ska utvecklas.

Den övergripande strategin i utvecklingsinriktningen är att skapa förutsättningar för en kvalitativ tillväxt med utgångspunkt i befintliga värden.

3.1.1 Bebyggelse

I Sölvesborgs kommun finns attraktiva boendemiljöer med stor variation och ett gott företagsklimat med framåtanda.

- Bostads- och verksamhetsmöjligheter erbjuds i hela kommunen men den huvudsakliga bebyggelseutvecklingen är kopplad till centralorten och serviceorterna.
- Genom god tillgång på bostäder i olika upplåtelseformer i hela kommunen ges förutsättningar för ett gott boende genom livets alla skeden.
- Vid byggnation ska hänsyn tas till områdets potential och förutsättningar. Befintliga värden ska värnas och utvecklas och nya värden ska skapas.
- Sölvesborg fortsätter vara centralorten i vilken fullskalig service, handel och kommunikationer finns och utvecklas.
- Mjällby utvecklas i sin funktion som central serviceort på Listerlandet genom utbyggnad av bostäder, företagsområde samt offentlig och kommersiell service.
- Hällevik och Hörvik utgör serviceorter som ska utvecklas vad gäller bostadstyper, service, turism och gemensamma ytor. Den genuina kulturmiljön och orternas karaktäristik ska bevaras och förstärkas.
- Norje ges möjlighet att utvecklas till serviceort genom handels- och verksamhetsområden, vilket gynnar hela den norra kommundelen. Befintligt bostadsbestånd kompletteras för att skapa ett varierat utbud av bostadsformer.
- I anslutning till korsningspunkten mellan väg E22 och RV 15 är förutsättningarna goda för att skapa en nod för verksamheter och service. Samarbete krävs med angränsande kommuner.

3.1.2 Natur och friluftsliv

Naturen är en viktig del av Sölvesborgs kommuns varumärke.

- Kommunens unika och värdefulla naturmiljöer ska bevaras och utvecklas så att de även i framtiden kan bidra till kommunens attraktivitet.
- Det ska finnas god tillgång och närhet till grönområden i alla boendemiljöer.
- Värdekärnor, gröna stråk och grön infrastruktur ska bevaras, stärkas och utvecklas för ekosystemtjänster, friluftsliv och rekreation.
- Tillgängligheten till havet och kustområdets natur- och rekreationsvärden ska värnas och utvecklas längs med hela kommunens kustzon.

- Naturen ska marknadsföras och besöksanläggningar ska skapas på lämpliga platser där turism och besöksverksamhet kan utvecklas på naturens villkor.
- Ytor som behöver utvecklas för ekosystemtjänster ska identifieras.

3.1.3 Kommunikationer

Sölvesborgs kommun har ett bra strategiskt läge med närhet till stora kommunikationsstråk och pendlingsavstånd till större regioncentra.

- Väg E22, Riksväg 15, Blekinge kustbana och den planerade Sydostlänken är viktiga nationella och regionala förbindelser för kollektivtrafik, godstransporter och övrig persontrafik. Väg 123 är en viktig förbindelselänk för att försörja och tillgängliggöra Listerlandet. Dessa kommunikationsstråk ska prioriteras.
- En utbyggnad av Sydostlänken ska prioriteras. Inom Sölvesborgs kommun kommer spåret att dela sig i en trevägskorsning mot söder och öster.
- Standarden på väg 123 ska förbättras från Mjällby och österut. Detta krävs för att förbättra trafiksäkerheten och för att fortsätta utveckla serviceorterna på Listerlandet samt för att öka tillgängligheten till Nordersunds hamn.
- För att skapa attraktiva boendemiljöer i våra tätorter och på landsbygden, med god tillgång till arbetsmarknad och utbildning krävs fungerande och effektiva kommunikationer såväl inom som till angränsande kommuner.
- Invånarna i Sölvesborgs kommun ska uppmuntras att välja andra sätt att resa och transportera sig än med bilen.
- Kollektivtrafiken ska vara effektiv, smidig och pålitlig. För att kunna erbjuda goda allmänna kommunikationer krävs att målpunkter och bostäder byggs längs stråk och nära befintlig kollektivtrafik.
- Resecentrum i Sölvesborg är en viktig nod för kollektivtrafiken och ska utvecklas för ett smidigare resande.
- Cykelvägnätet ska byggas ut i hela kommunen.
- I Nordersunds hamn ska fiskenäringen ges möjlighet att utvecklas tillsammans med andra marina verksamheter.

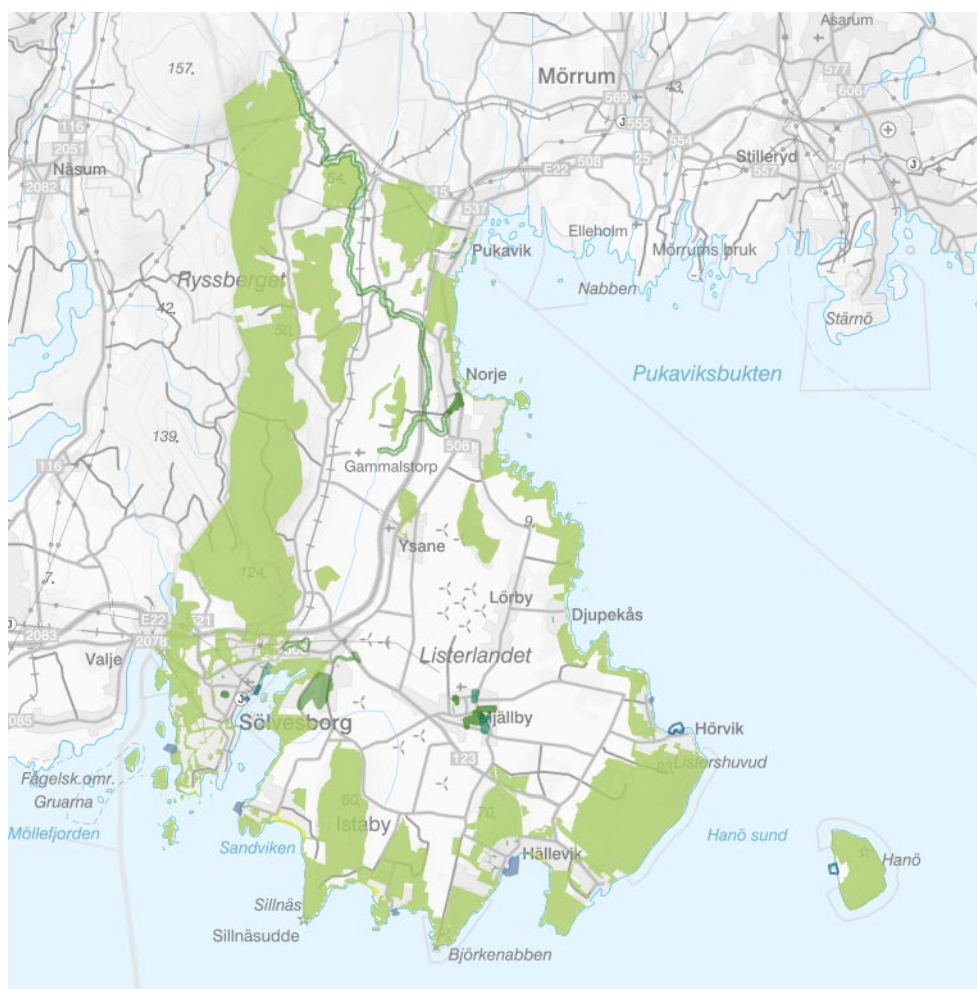
3.2 Planeringsgrunder

Sölvesborgs kommun vill satsa på en kvalitativ tillväxt som ger möjlighet till fler bostäder och företag samtidigt som befintliga värden och kvaliteter värnas och utvecklas. Kommunen har ett strategiskt läge nära naturen och havet och med större arbetsmarknader och universitet inom pendlingsavstånd. Detta skapar goda förutsättningar för en innehållsrik och hållbar boendemiljö.

3.2.1 Grönstruktur, naturvärden och friluftsliv

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Grönområde och park	Natur och friluftsliv
Ändrad användning	Utvecklad
Pågående	Ändrad användning
Utvecklad	Pågående
Pågående	Gästhamn
Badplats	Utvecklad
Pågående	

Var man än befinner sig i Sölvesborgs kommun så har man nära till natur och hav. Kommunens unika landskap och varierade naturförutsättningar ger Sölvesborg möjlighet att skapa och bevara attraktiva boende- och rekreationsmiljöer för att nå ett hållbart samhälle.

Naturen är ett ovärderligt arv som vi har att förvalta för kommande generationer. För att kunna förvalta naturområden för framtiden krävs dels att de får det skydd som behövs för att bevara känsliga biotoper och inrymma levnadsmiljöer för växt- och djurlivet, men också att de med varsamhet kan utvecklas och förädlas för att skapa en bredd av olika naturtyper.

Kommunen har i den fysiska planeringen en viktig roll när det gäller att ta hänsyn till naturvärden, värna det öppna landskapet, bevara värdefulla naturområden, grönstråk, våtmarker, småvatten och kustområden. Inom kommunen finns det många områden som berörs av olika typer av naturskydd, exempelvis finns flertalet naturreservat. Hanö och Listershuvud, med vattenområdet däremellan, har föreslagits bli Blekinges första nationalpark.

Grön infrastruktur

Det är av stor vikt att försöka skapa en sammanhållen grönstruktur för flora, fauna. Ett sammanhängande nät av vandringsleder och cykelstråk till dessa grönstrukturer gör det även möjligt för invånare och besökare i Sölvesborgs kommun att nå olika gröna utflyktsmål.

Sölvesborgs kommun omges till 2/3 av vatten. Kustlinjen är ca 100 kilometer lång och endast i norr och nordväst har kommunen kontakt med kringliggande landområde. Den långa kustlinjen innebär kvaliteter och särskilda naturtyper men samtidigt blir havet en barriär som leder till att grönstrukturen är känsligare och löper större risk att isoleras med utarmning av flora och fauna som konsekvens.

Naturområden fyller både ekologiska, sociala och kulturella funktioner. Parker, stränder och grönområden utgör viktiga delar av det offentliga rummet där många tillbringar en stor del av sin fritid. Attraktiva grönområden fungerar som mötesplatser där människor i olika åldrar och med olika bakgrund kan träffas. En variation av naturtyper och grönområden ger också bättre förutsättningar för fler olika sorters djur och växter och bidrar därmed till den biologiska mångfalden. Grönstrukturen, genom stråk och länkar till stora gröna ostörda områden, har stor betydelse för folkhälsan såväl genom att bidra till en mer aktiv fritid som att ge möjlighet till rekreation med återhämtning och avkoppling.

Ställningstagande

- Grönstrukturplanen för Sölvesborgs tätort ska vara vägledande för utvecklingen av de gröna områdena i Sölvesborg.
- Den kommunala friluftsplänen ska revideras och kompletteras med åtgärdsprogram.
- Olika naturområden ska länkas samman genom gröna korridorer, vandringsleder, promenadstråk och gång- och cykelvägar för att stärka friluftslivet.
- De gröna sambanden ska stärkas vid bebyggelseutveckling.
- Öppna kulturlandskap och gröna stråk ska bevaras.

Tillgång till tätortsnära rekreationsområden och friluftsliv

Tillgången till rekreations-, friluftslivs-, och strövområden i anslutning till kommunens tätorter är god men behöver utvecklas och stärkas i vissa orter. Avståndet mellan bostad och grönyta är avgörande för användandet. Viktigast för vardagsupplevelsen är i regel de grönområden som ligger inom en radie på ca 100-500 meter från bostaden. För barn mellan 5-12 år gäller 100-200 meter. Faktorer som avgör hur många och vilka användargrupper som utnyttjar grönområdena är bland annat områdets attraktivitet och kvalitet, avståndet, nåbarhet och tillgänglighet och barriärer.

Ställningstagande

- Skapa goda förutsättningar för närrekreation med stor biologisk mångfald, upplevelser, naturpedagogik och god tillgänglighet.
- Kommunens grönområden ska upplevas som trygga och tillgängliga.
- Alla tätorter ska ha tillgång till tätortsnära natur- eller grönområden och områden för lek och idrott.
- Befintliga grönområden ska bevaras så långt möjligt och den sammanlagda ytan av stadsgrönska ska inte minska.

Ekosystemtjänster

Begreppet ekosystemtjänster används för att visa den nytta människor får från naturen. Exempel är när växter renar luft och skapar bättre mikroklimat, bin pollinerar grödor, bakterier och maskar gör jorden bördig eller att vår hälsa ökar i naturen. Dessa tjänster kommer att bli allt mer värdefulla i det förändrade klimat vi går mot med bland annat ökad nederbörd, fler extrema skyfall och värmeböljor. Våtmarker och stadsgrönskan, främst träd, är särskilt viktiga för dessa funktioner. Alla skogar, sjöar, våtmarker och odlingar fungerar som kolsänkor och är därför viktiga att bevara och utöka för minskad klimatpåverkan. I samhällsplaneringen ska man beakta hur dessa tjänster kan gynnas, bibehållas och utvecklas vid exploatering av mark och hur våra grönytor och grönområden kan bli mer mångfunktionella och tillföras fler värden.

Förutsättningarna för nyskapande och restaurering av våtmarker är mycket goda i kommunen.

Ställningstagande

- De gröna områdena, såväl inom tätorterna som mellan bebyggelseområdena, ska utvecklas och förädlas.
- Befintliga grönområden i tätorterna ska göras mer mångfunktionella så att fler ekosystemtjänster inryms.
- Grönområdenas betydelse för minskad klimatpåverkan och klimatanpassning ska beaktas och utvecklas, till exempel dagvattenhantering och skugga.

Kompensationsåtgärder

Exploatering ska styras till platser där natur- och rekreationsvärden och ekosystemtjänster inte påverkas negativt. Om exploateringen ändå ska genomföras på en plats där olika funktioner påverkas ska kompensationsåtgärder bidra till att förlorade värden kompenseras. På så sätt ges fokus på landskapets värden och funktioner tidigt i processen i syfte att uppnå god hushållning med våra naturresurser.

Kompensationsåtgärder tillämpas på park-, natur-, skogs- och jordbruksmark. Detta görs genom fyra steg i en åtgärdstrappa enligt en skadelindringshierarki (steg 3 och 4 innebär kompensation):

- 1 **undvika** intrång genom att välja annan plats
- 2 **minimera** påverkan genom avgränsning och skyddsåtgärder
- 3 **utjämna** genom att återskapa funktioner och värden i närområdet
- 4 **ersätta** genom åtgärder på annan plats eller av annan funktion/värde

Genom medvetenhet, planering och skydd kan det så kallade "vardagslandskapet" ges en ökad betydelse. Vardagslandskap är områden som inte är skyddade och som i nuläget har lägre natur- och kulturvärden, men som är viktiga i människors närmiljö för exempelvis rekreation och friluftsliv. Dagens vardagslandskap kan i vissa fall bli morgondagens värdefulla naturområden.

Ställningstagande

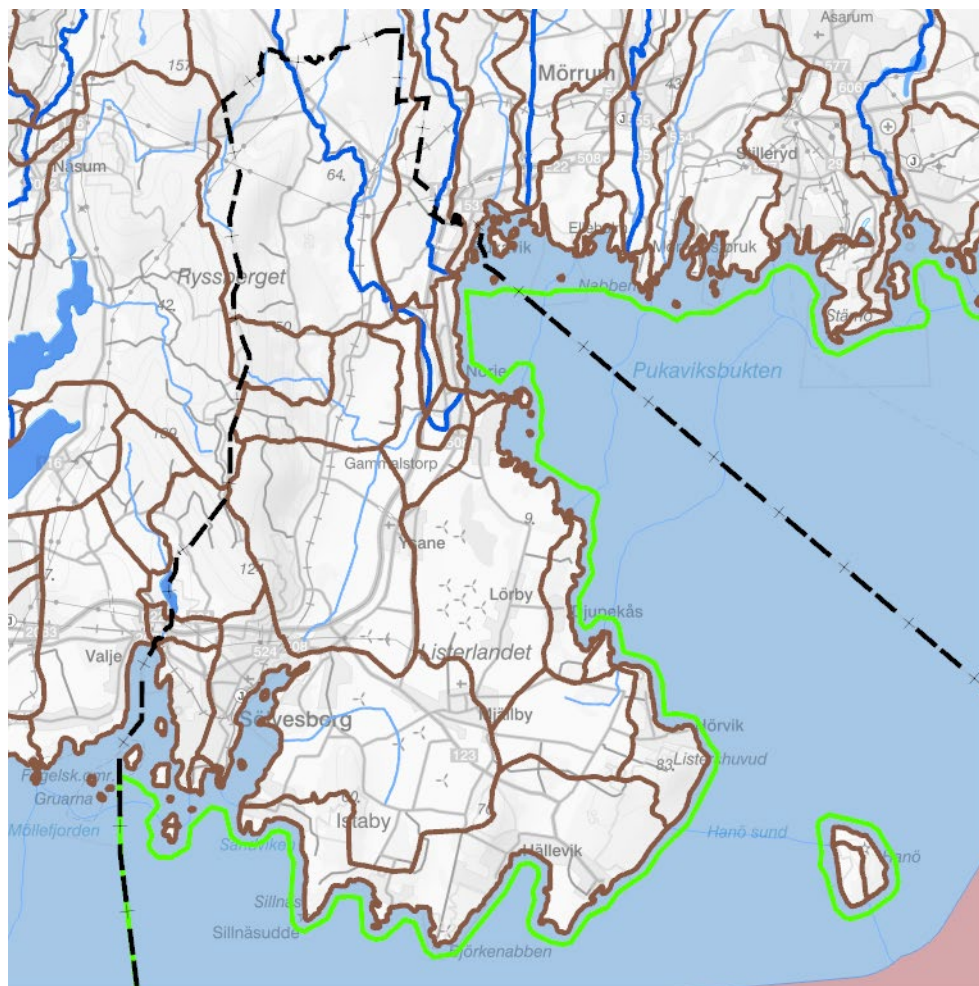
- Vid exploatering av områden ska kompensationsåtgärder ses som en sista utväg när ingen annan mark bedöms lika lämplig eller naturvärden går att spara.
- Eventuella kompensationsåtgärder vid exploatering ska användas för att förädla och utveckla befintliga värden samt skapa nya.

3.2.2 Vattenområden

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Kommungräns	Sjö - beslutad vattenförekomst
Delavrinningsområde	Kust - preliminär vattenförekomst
Havsplan, gränser	Kust - beslutad vattenförekomst
Vattendrag - preliminär vattenförekomst	Del av Hanöbuktens utsjövatten
Vattendrag - beslutad vattenförekomst	Vattendrag - övrigt vatten
Sjö - preliminär vattenförekomst	Sjöar - övrigt vatten

Havet är en del av Sölvesborgs kommuns identitet och har format såväl landskap som människor. Kust och hav är sammanlänkade och kommunen omgärdas av havsvikar med stort värde för boende och rekreation och med höga natur- och kulturvärden. Av kommunens totala area är ca 79 procent vatten. Kommunens kustlinje är ca 180 kilometer lång varav 100 kilometer omfattar fastlandet och resten landareal runt kommunens 37 öar och skär.

Längs med kommunens kust finns värdefulla rev, grunda mjukbottnar och strandängar, som utgör värdefulla miljöer för växter och djur. Besöksnäringen har en stark koppling till havet och aktiviteter på vattnet. Samtidigt kan havet fungera som plats för omställningen till förnyelsebar energi.

Det finns endast tre mindre sjöar i kommunen; Skinsagylet, Siesjön och Grundsjön, varav det två sistnämnda delas med Bromölla kommun. Genom kommunen rinner ett flertal mindre vattendrag och kanaler.

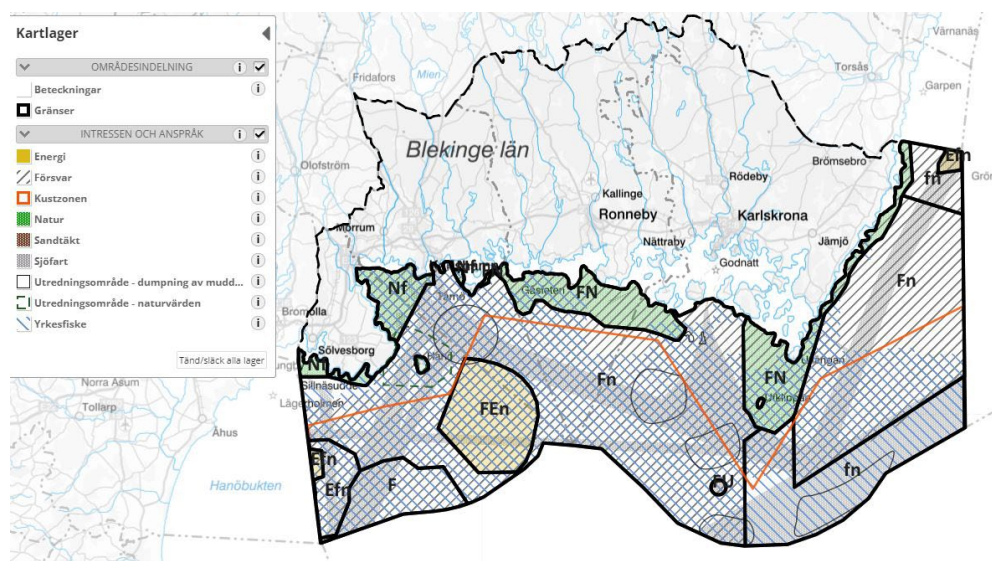
Strandskyddet är ett viktigt verktyg för allmänhetens tillgång till vattenmiljöer och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Läs mer om strandskyddet under rubriken ”4.2.4 Strandskydd”.

Inom EU har vi gemensamma mål, miljökvalitetsnormer, för vattenkvalitet. Målet är att allt vatten ska ha en god kvalitet och Sölvesborgs kommun arbetar för att alla vattenförekomster ska få en minskad påverkan. Läs mer om miljökvalitetsnormer under rubriken ”4.4 Miljökvalitetsnormer”.

Sölvesborgs kommun har tillsammans med Blekinges övriga kustkommuner tagit fram en gemensam plan för Blekinges havsområde. Havsplanen omfattar Blekinge kustkommuners utsjövatten, 300 m från land och öar, ut till och med territorialhavet. Syftet med havsplanen är att ange kommunernas viljeinriktning för vattenanvändningen inom planområdet och öka förutsägbarheten för den som bedriver någon form av verksamhet till havs. Havsplanen ska:

- Samspele med den statliga planeringen.
- Identifiera förenliga och oförenliga intressen och anspråk.
- Ge rumsliga förutsättningar nyttjande och bevarande.

De ställningstaganden som är tagna i havsplanen gäller fortsatt för kommunen.

Plankarta tillhörande Blekinge havsplan.

Erosion förekommer i liten skala längs kommunens kuststräckor. Läs mer under rubriken ”4.5.2 Geoteknik, erosion, ras och skred”.

Dricksvattenförsörjning, vattenskyddsområden och dagvattenhantering tas upp under rubriken ”3.2.5 Teknisk försörjning”.

Mer information om vattenförekomster och vattenkvalitet finns i kapitel 4.4 Miljökvalitetsnormer, i hållbarhetsbedömningen i kapitel 6 under rubriken 5.1.3 Grund- och ytvatten samt på Länsstyrelsernas vatteninformationssystem Sverige (VISS).

Ställningstagande

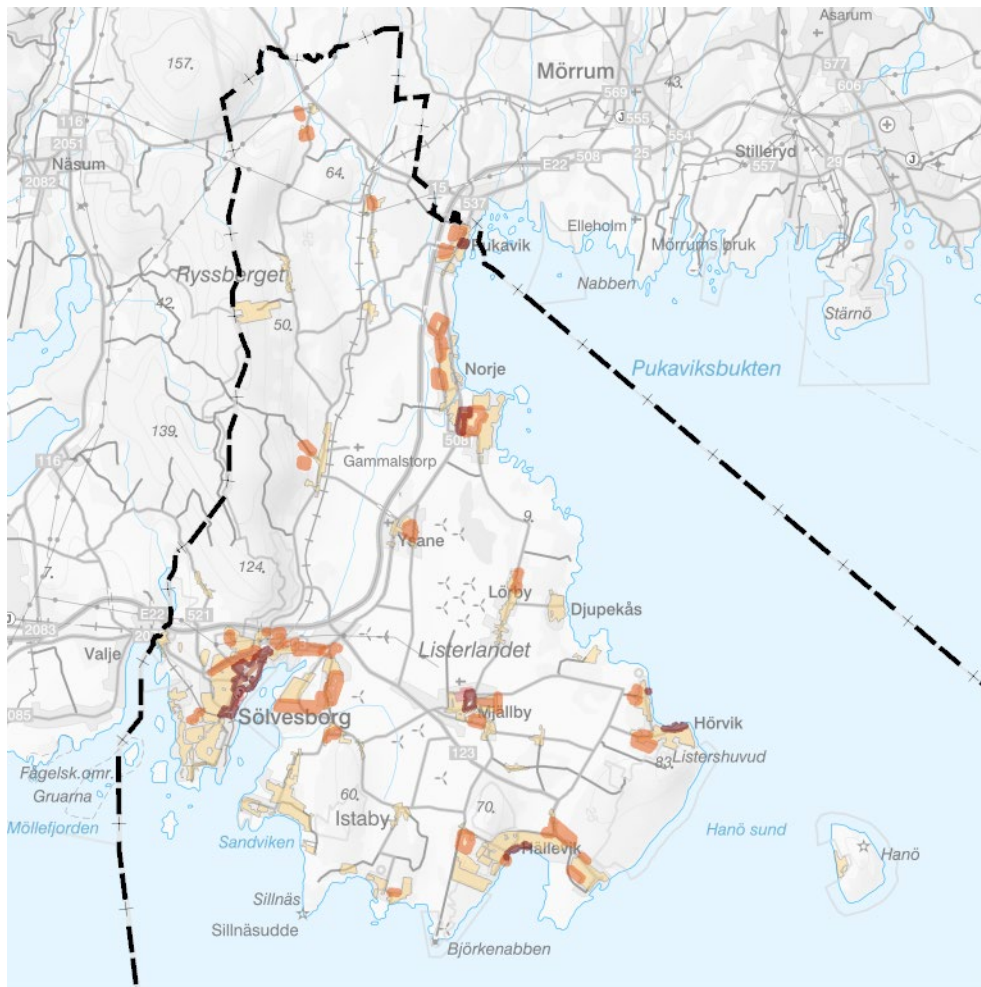
- Kommunen ska utveckla allmänhetens tillgång till kustlinjen.
- Kommunen ska verka för att utsläpp av näringsämnen och andra föroreningar till vatten minskas samt att fysisk påverkan ska åtgärdas för att beslutade miljökvalitetsnormer för vatten ska uppnås.
- Restaurering av våtmarker, skapande av fördröjningsdammar, kanaler och bassänger i anslutning till kommunens viktigare vattendrag för rening och magasinering ska uppmuntras.

3.2.3 Den byggda miljön och bostadsförsörjning

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Det nationella målet för samhällsplanering, bostadsmarknad och byggande är att alla människor ska ha en bra miljö att leva i. Planeringen ska främja långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi samt underlätta bostadsbyggande och ekonomisk utveckling.

Bostäder åt alla

Sölvesborgs befolkning blir allt äldre och en förändrad befolkningsammansättning medför att service och bostäder måste möta nya behov, krav och förväntningar. I Sölvesborgs kommun ska det både finnas attraktiva och flexibla bostäder som motsvarar efterfrågan och goda förutsättningar för företagare och verksamhetsetableringar. En socialt och ekonomiskt hållbar utveckling stöds av en funktionsblandad bebyggelse med utrymme för olika bostadstyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar, arbetsplatser, kommunikationer, service, handel och aktiviteter året runt. För att få fler unga att stanna kvar eller flytta tillbaka till Sölvesborg är det viktigt att det finns bostäder till överkomliga priser. Alla i kommunen såväl unga, studenter och nyinflyttade som äldre, ska ha tillgång till bra bostäder med rimliga hyror.

Vid kontakt med lokala mäklare och medborgare under 2021 framkom att det som främst efterfrågas i Sölvesborgs kommun är boende i markplan i alla typer av upplåtelseformer. Personer i åldern 50+ efterfrågar service,

bekvämlighet och tillgänglighet. Personer i åldern 20+ efterfrågar kvalitativ förskola och skola, trygghet och aktiv fritid.

Inom kommunen fanns det våren 2022 en planberedskap på ca 540 enbostadshus/villor, 100 radhus och 640 lägenheter utspridda i kommunens tätorter. Huvuddelen av planberedskapen utgörs av privatägd mark och det råder brist på kommunala villatomter.

Ställningstagande

- Ny bebyggelse ska ligga på mark som är säker ur klimatanpassningssynpunkt.
- Huvuddelen av bostadsutbyggnaden ska ske i och i anslutning till centralorten och serviceorterna. Utbyggnad ska ske i takt med befolkningsutvecklingen.
- Nya hus och bebyggelsegrupper på landsbygden ska i första hand göras som kompletteringar till befintliga byar och tätorter.
- De centrala delarna av Sölvesborg och serviceorterna ska vara funktionsblandade. Här finns varierat boende för livets alla skeden, vardagsservice, arbetsplatser, mötesplatser och möjligheter till rekreation och lek utomhus.
- Det ska finnas tillgång till varierade natur- och grönområden av hög kvalitet i närheten av bostadsområden.
- Kommunen ska arbeta med strategiska markförvärv och god planberedskap för större möjlighet att utvecklas i önskad riktning.
- Ungdomar och barnfamiljer ska kunna hitta boende i attraktivt läge till en rimlig kostnad.
- För att främja social hållbarhet och motverka boendesegregation ska det finnas ett varierat utbud av bostäder och upplåtelseformer i alla kommunens tätorter.
- Alternativa boendeformer för äldre i form av trygghetsboende eller särskilda seniorlägenheter ska kunna erbjudas i hela kommunen och befintligt bostadsbestånd ska ses över ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Det offentliga rummet

Torg, gaturum, parker och andra offentliga mötesplatser ska utformas för en varierad och tilltalande livsmiljö som ger alla invånare möjlighet att träffas, delta i det gemensamma livet och utveckla en gemenskap. Trygghet skapas då det offentliga rummet befolkas.

För att stadskärnan ska attrahera besökare krävs ett varierat utbud av butiker, restauranger, caféer och grönska. Bra mötesplatser längs gångstråk och entréer direkt mot gatan, för både bostäder och verksamheter, ökar möjligheten till möten mellan människor.

Ställningstagande

- Vid byggnation ska attraktiva offentliga miljöer och naturliga mötesplatser skapas för alla åldrar genom lokalisering av olika funktioner/verksamheter till platser där människor vistas och rör sig.
- Offentliga miljöer och utemiljöer ska ha en omsorgsfull utformning och god tillgänglighet för alla.
- Det offentliga rummet ska kännetecknas av en omsorg om material, detaljer och formspråk, likväl som en bibehållen mänsklig skala.

Arkitektur och gestaltning

Arkitektur avser allt i den byggda miljön som är gestaltat, som byggnader och offentliga platser t.ex. torg, broar och gator. Arkitektur är en symbios av form, funktion och teknik och är mer än bara en enstaka byggnad eller stil. Det handlar om hur byggnader, platser och områden samspelar med varandra, både invändiga funktioner men även förhållandet till människors behov. Genom att hantera både form och användning och samspelet mellan delarna, kan arkitekturen användas som ett verktyg för att bygga fungerande och attraktiva livsmiljöer.

En mångfald av människor, bostadstyper och arkitektur skapar en variationsrikedom i livsmiljön som gör den mer attraktiv och intressant. Arkitektur som är genomtänkt och väl utförd skapar stora värden på kort och lång sikt för de som bygger, bor och verkar på platsen samt för samhället i stort.

Utvecklingen av bebyggelsemiljöerna inom områden med höga kulturvärden kan innebära begränsningar vad avser större exploateringar, utformning av byggnader och materialval. Sådana begränsningar måste accepteras vid utveckling av attraktiva kulturmiljöer. Konflikter kan gälla bland annat ny eller förändrad bebyggelse, ny vägdragning, vindkraftsetablering, ny täktverksamhet, ändrad jordbruksdrift med mera. Läs mer om kulturmiljövärden under rubriken "4.7 Kulturmiljövärden".

Ställningstagande

- Sölvesborgs arkitektur ska skapa en välbalanserad och väl fungerande helhet av byggnader, utemiljöer och mellanrum i hela staden. Arkitekturen ska uppvisa en hänsyn till den mänskliga skalan, natur- och kulturmiljö samt vara öppen för innovationer.
- Arkitekturen och de offentliga platserna ska uppfylla höga krav på kvalitet ur funktionell, teknisk, ekologisk och estetisk synvinkel.
- Arkitekturen ska bidra till ett gott samspel mellan intilliggande bebyggelse och landskap och skapa trivsamma, trygga, attraktiva och inbjudande miljöer i alla delar av staden.
- När områden och nya miljöer utvecklas och kompletteras ska dessa bidra med nya värden till platsen och förbättra befintliga miljöer.

- När staden utvecklas och kompletteras ska dess historiska spår och de karaktärer som präglar staden fortfarande vara tydliga och avläsbara.
- Samhällets ökade krav på hållbarhet och flexibilitet ska hanteras som en integrerad del i arkitekturen.
- Bebyggelseutveckling på landsbygden ska eftersträva en attraktiv landskapsbild, det vill säga tillvarata landskapets befintliga värde och karaktär, och vara förenlig med viktiga hållbarhetsaspekter.
- Ny bebyggelse ska anpassas till terräng- och naturförhållanden samt till platsens kulturmiljövärden.
- Nya byggnader bör gestaltningsmässigt anpassas till befintlig bebyggelse och lokal byggnadstradition med avseende på byggnadsform, material och färg.
- De prioriterade tätorterna kan bli ett attraktivare boendalternativ till staden om nya större tillägg med bostäder och boendemiljöer huvudsakligen utformas utifrån den karaktär och prägel som kännetecknar varje enskild ort och de landskap som omger dem.
- Kommunens projekt ska vara förebilder för en god samhällsbyggnad och gestaltning.

Förtätning

Genom förtätning på höjden eller att omvandla verksamhetsområden i attraktiva lägen till bostäder eller mångfunktionell bebyggelse kan förtätning ske utan påverkan på grönområden och naturvärden. Viktiga aspekter att ta hänsyn till vid förtätning inom sammanhållen bebyggelse är bland annat platsens lokalisering, ekosystemtjänster, trafikföring, buller, markföroreningar, kulturmiljöer och teknisk infrastruktur. Plats för lek och utevistelse måste säkerställas.

Förtätning kan ge närhet mellan olika funktioner, beroende på innehållet i den tillkommande bebyggelsen. Närhet inbjuder till att gå och cykla och gör därigenom samhället mer tillgängligt och miljövänligt. En resurseffektiv bebyggelsestruktur och konkurrenskraftig kollektivtrafik gynnas av en stadsmässig utveckling och bidrar till att motverka en utspridning av bebyggelsen.

Ställningstagande

- Förtätning ska främst ske utmed stråk med förutsättningar för väl utvecklad kollektivtrafik och cykelvägar.
- Förtätning ska främst ske på redan ianspråktaga ytor, exempelvis bostads- och industrimark.

Fritidshusbebyggelse

De senaste åren har det skett en utveckling med ökande andel permanentboende i tidigare fritidshus. Detta har främst skett i områden som har tillgång till kommunalt vatten och avlopp. Avvägningar kring varje

områdes framtida utveckling bör inkludera frågeställningar om möjligheter till kollektivtrafikförsörjning, gång- och cykelvägnät, trygga och säkra skolvägar, risk för störningar av buller, risker med miljöfarliga transporter etc.

Ställningstagande

- En förutsättning för mer permanent boende är att vatten och avloppssystem ger god sanitär standard och minimerad miljöpåverkan.

Bebyggelse på landsbygden

Sölvesborgs kommun har en stor landsbygd med ett viktigt kulturarv och vackra naturmiljöer. Landskapet kan delas upp i tre övergripande delar, kustbygden, slättbygden och skogsbygden. Bebyggelsen karaktäriseras av fisklägen, gårdar, radbyar, äldre täta bystrukturer, tätorter och fritidshusområden.

Sölvesborgs kommuns läge inom pendlingsavstånd till större städer som Kristianstad, Hässleholm, Växjö och Karlskrona gör kommun till ett attraktivt val för människor som söker ett naturnära boende med tillgänglighet till den regionala arbets- och studiemarknaden, service och kommunikationer. Översiktsplanens ambition är att stödja utveckling som stärker de egenskaper som utmärker en levande landsbygd. Det betyder att utvecklingen ska skapa förutsättningar för en lokal arbetsmarknad, service och boendemiljöer för olika behov och efterfrågan. Fler människor ska kunna leva på landsbygden samtidigt som dess värden ska bevaras och förstärkas.

I kommunen finns stor efterfrågan på nyetablering av enstaka enbostadshus och hästgårdar på landsbygden. Detta sker företrädesvis som förtätning och komplettering till befintlig bebyggelse genom exempelvis byggnation på lucktomter.

Bostäder kombinerat med djurhållning, ex hästgårdar, kräver avstånd till andra bostäder på grund av allergener som kroppen kan reagera allergiskt på. Det gör att bebyggelsen inte kan placeras som komplement till befintlig bebyggelse utan måste ligga fritt i landskapet.

I varje enskilt fall av byggnation på landsbygden ska lokaliseringen bedömas utifrån:

- landskapsbild
- bebyggelsestruktur
- ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark
- skyddad natur
- kulturmiljö

Läs mer om kommunens inställning till ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark under rubriken ”3.2.7 Areell näring”.

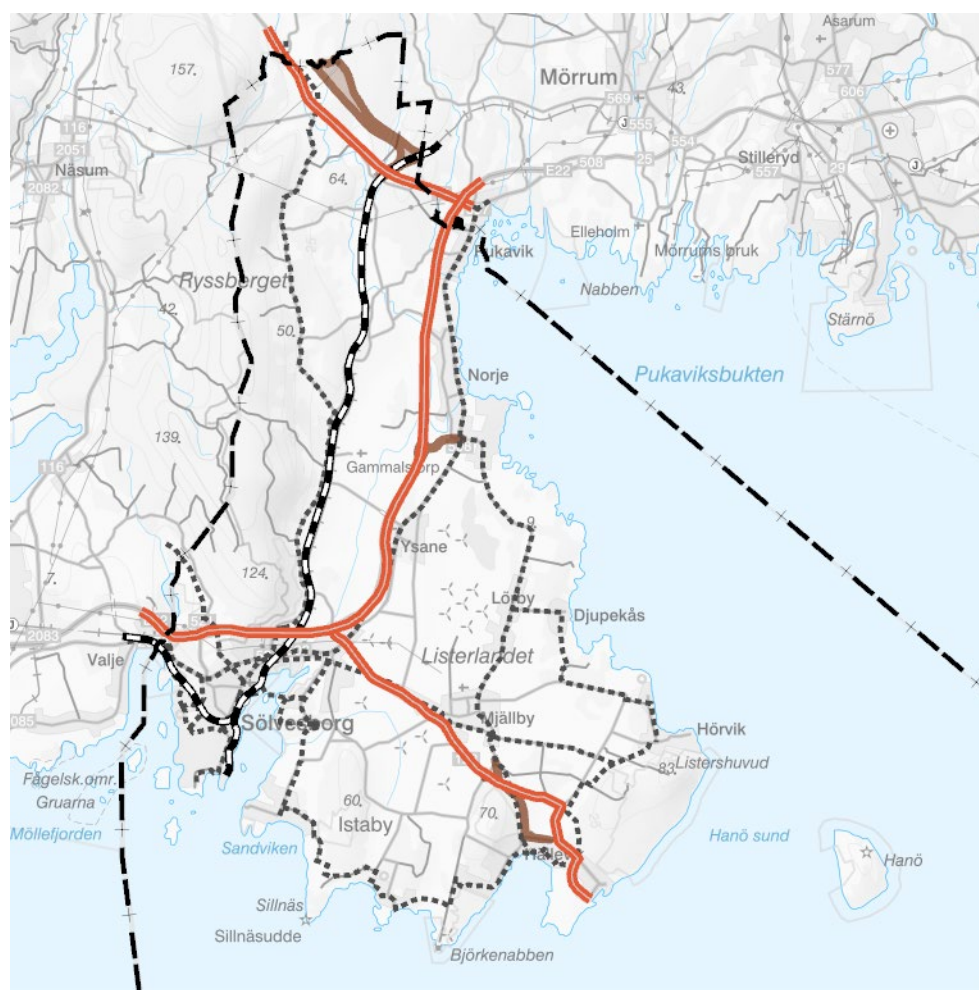
Ställningstagande

- Kommunen ser positivt på byggnation och utveckling av landsbygden under förutsättning att påverkan på ovan angivna aspekter kan undvikas.

3.2.4 Infrastruktur och kommunikationer

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

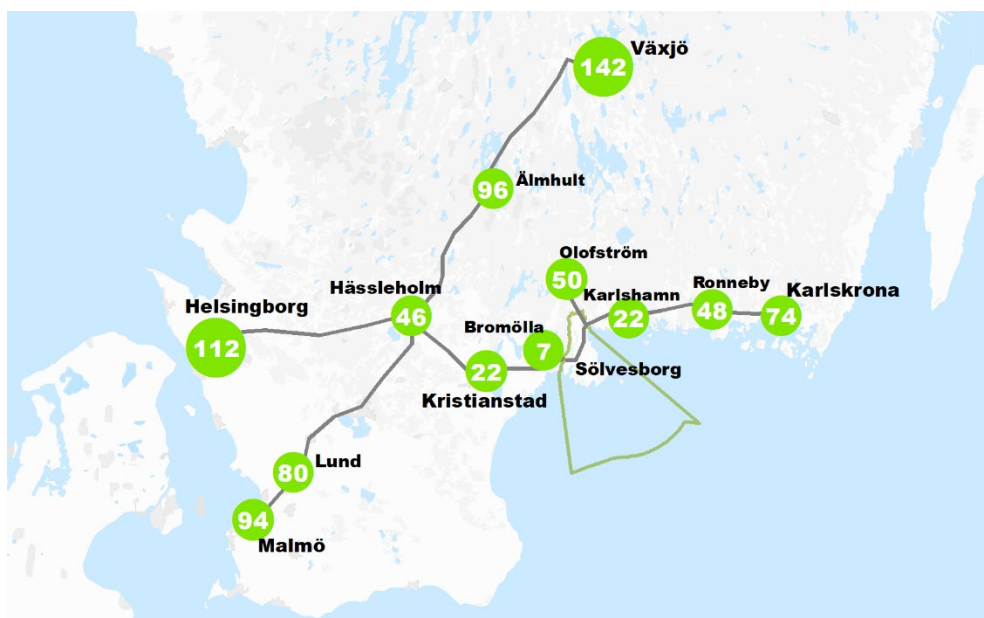
Kommungräns	Transportinfrastruktur
Cykelväg	Utvecklad
Järnväg	Ändrad användning
Väg	

Trafikplaneringens mål är ett tillgängligt och effektivt trafiksystem, med goda förutsättningar för hållbara transporter och persontrafik. I planeringen behöver förutsättningar skapas som underlättar val av alternativa drivmedel och andra sätt att förflytta sig än med bil.

I Sölvesborg finns möjlighet att göra resor och transporter mer hållbara genom att fler går, cyklar eller använder kollektivtrafik. Genom att planera kommunen så att fler har nära till arbete och service kan behovet av

transporter minska, och därmed även minska klimatpåverkan. För ökad tillgänglighet ska hela-resan-perspektivet belysas, som utgår från synsättet att hela resan, från bostad till arbete, ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. En förutsättning är att cykelstråk, regionalt viktiga infrastruktursatsningar och åtgärder för bättre framkomlighet förverkligas.

Utpendlingen är större än inpendlingen till kommunen. Detta tyder på att Sölvesborg är en bra och attraktiv bostadskommun. Goda kommunikationer för bättre sammankoppling och utbyte med andra kommuner, orter och platser är viktigt för att stärka kommunens attraktionskraft som en god boendekommun. Det strategiska läget gör att man når ett flertal andra kommuner och arbetsplatser inom 45 minuter med allmänna kommunikationsmedel, med utgångspunkt från centralorten. En väl utbyggd kollektivtrafik är även av vikt för att konkurrera på en fri skolmarknad.

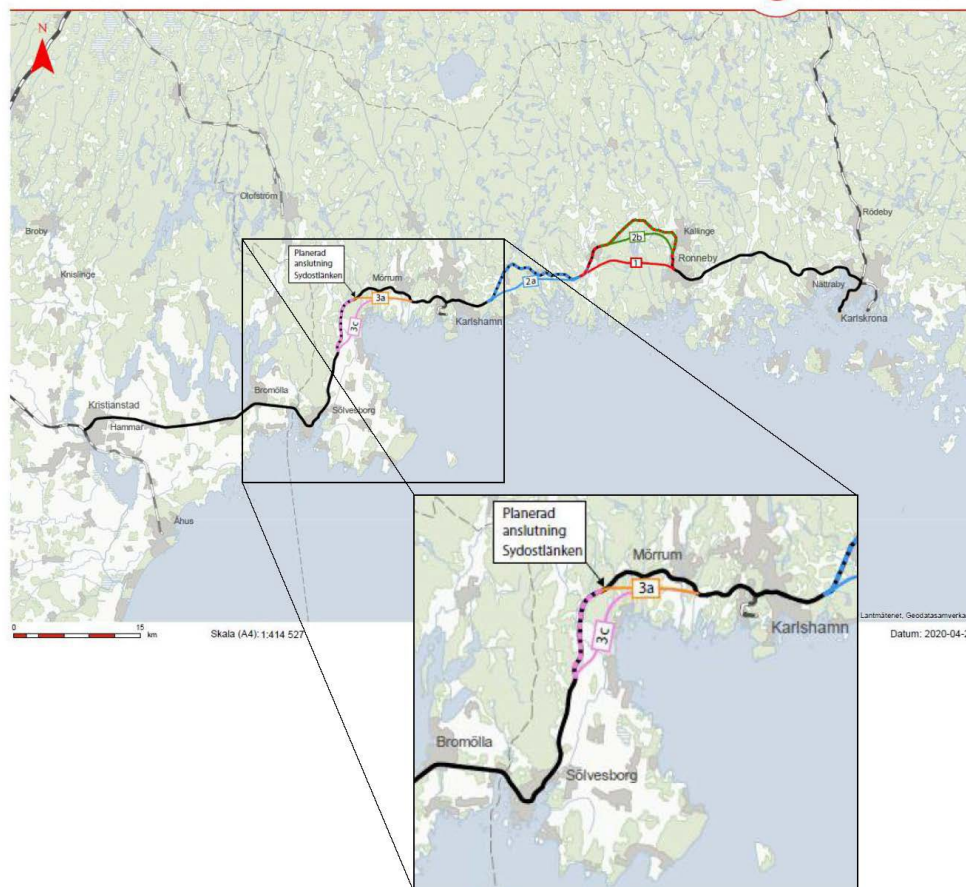
Restider med kollektivtrafik med utgångspunkt från Sölvesborg.

Väg E22 är en nationellt och internationellt viktig väg och riksväg 15 är en regionalt viktig väg. Båda dessa är utpekade i ett prioriterat vägnät som bedöms vara av särskild vikt för nationell och regional tillgänglighet. Det mer finmaskiga vägnätet får dock inte glömmas bort då det är av stor vikt för landsbygdens attraktionskraft och utveckling, friluftsliv och turism.

Sydostlänken är en föreslagen ny järnvägskoppling mellan Älmhult och Karlshamn som har stor betydelse för kommunen och som därför prioriteras. Blekinge Kustbana är av stor betydelse för gods- och persontransporter. Dess nuvarande standard ger begränsade hastigheter och lång restid, vilket gör att tågets konkurrenskraft i Blekinge tappar i förhållande till bilen. Målsättningen är att uppnå en restid på två timmar mellan Karlskrona och Malmö, vilket kräver åtgärder såväl i Skåne som i Blekinge. Större linjerätningar föreslås i Blekinge, varav en ligger inom

Sölvesborgs kommun. Kommunen ser stora fördelar med förkortade restider och ställer sig positiva till den föreslagna uträkningen mellan Sölvesborg och Karlshamn. Den exakta dragningen måste utredas och hänsyn tas till bland annat landskapsbild, kulturmiljön kring Ryedal och ianspråktagande av jordbruksmark. Läs mer om Blekinge kustbana och föreslagna åtgärder i "Länstransportplan för Blekinge 2022-2033".

Blekinge kustbana

Analyserade linjesträckningar för Blekinge kustbana. Kartbild och urklipp hämtad från "Fördjupad utredning - Blekinge kustbana, etapp 2" Trafikverket 2021.

Järnvägsstationen i Sölvesborg är en del av riksintresset för kommunikationer. Det är även angeläget att prioritera en bra busstrafik. Att koncentrera busstrafiken till stråk där människor bor och reser, har gett resultat. För att kollektivtrafiken ska vara attraktiv behöver det finnas en fördel i förhållande till egna bilen. Det kan till exempel ske genom prioritet i gaturummet och att hållplatser placeras närmare målpunkter än parkeringsplatser för bil.

Ett väl utbyggt cykelvägnät såväl inom kommunen som över kommun- och regiongränser är viktigt för skol- och pendlingsresor men även för cykelturism. Att prioritera en utbyggnad av trygga gång- och cykelvägar och säkra cykelparkeringar skulle gynna såväl invånare som besökare.

Farleder till havs är av riksintresse och Sölvesborg har goda förutsättningar för ökade båttransporter främst via Nordersunds hamn och ytterhamnen i Sölvesborg. Även ytterhamnen i Sölvesborg är av riksintresse. Hamnen är

privatägdd men av stor vikt för Blekinge med en betydande andel gods över kaj via tåg och lastbil. Det finns stor potential att öka godsflödet på järnväg när Sydostlänken är klar och om kapacitetsförbättringar sker på Blekinge kustbana och järnvägsnätet i södra Sverige i stort. Nordersunds hamn är av stor betydelse för yrkesfisket och ska prioriteras för att stötta näringen men även utvecklas för andra verksamheter och färjetrafik. För områden som berör havet hänvisas till Blekinge havsplan.

Kastrup, Sturup, Ronneby och Kristianstads flygplatser är av regionalt intresse. Flygplatsernas möjlighet att utvecklas samt möjligheten till snabba anslutande kommunikationer är därför en fråga som berör även Sölvesborgs kommun.

Ställningstagande

- Kommunen ska arbeta för hållbara transporter.
- Kollektivtrafiken ska samspela med bebyggelseutvecklingen och inriktas på att vara konkurrenskraftig såväl för arbetsresor och resor till utbildning som för annat.
- Kommunen ska verka för god tillgänglighet till kollektivtrafik genom snabba och tillförlitliga tåg- och bussförbindelser både inom och mellan regioner.
- Kommunen ska bidra till att förbättra trafiknätet och bytespunkter vad gäller framkomlighet och tillgänglighet.
- Kommunen ska fortsätta utveckla ett väl utbyggt gång- och cykelvägnät samt trygga och säkra skolvägar.
- Farlederna ska vara fria och skyddas från verksamheter som försvårar sjöfartens användning av farlederna.
- Kommunen ska i samverkan med hamnföreningarna verka för att uppnå god standard vid hamnarna både för kommersiellt fiske och för fritidsbåtar.

3.2.5 Teknisk försörjning

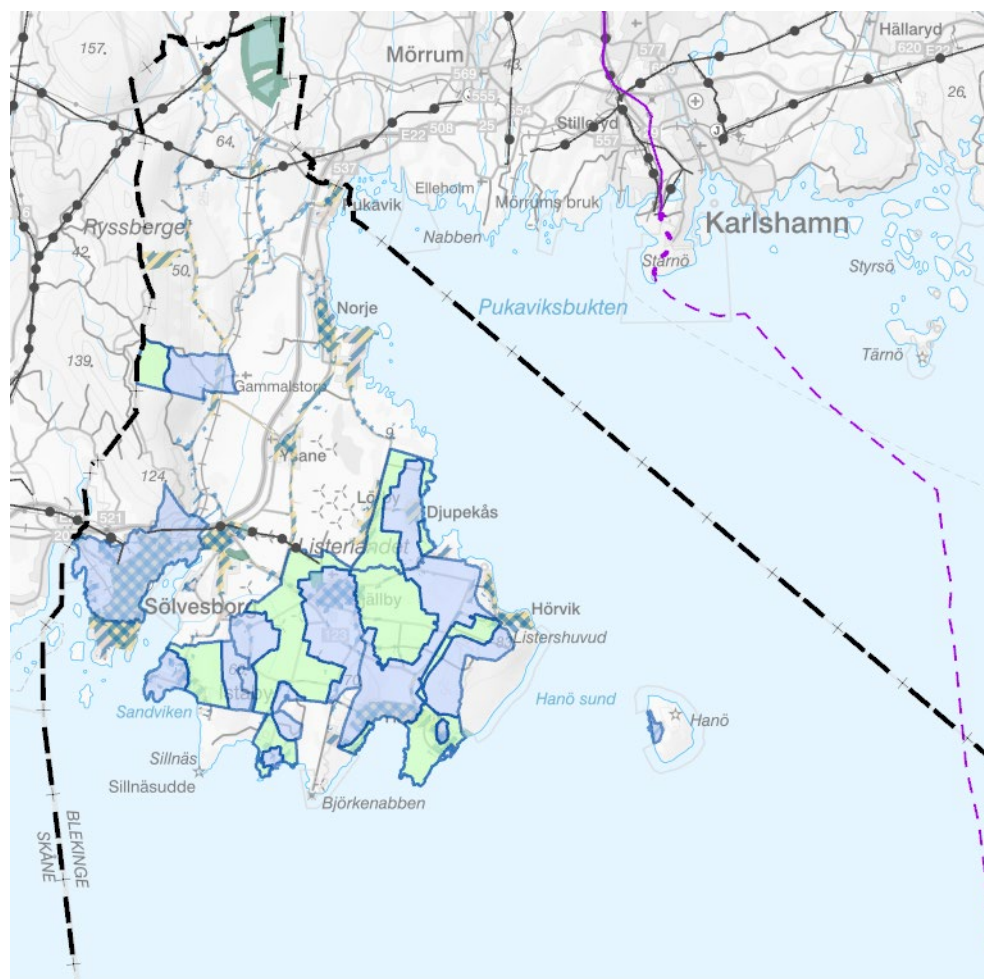

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Teknisk försörjning handlar om hur kommunen tillgodoser behovet av energi, vatten, avlopp, avfallshantering, telefoni och elektronisk kommunikation. Det övergripande målet för den tekniska försörjningen är att den ska vara både effektiv, robust och tillgänglig för alla

kommuninvånare. Vår användning av naturens resurser avgör både dagens och kommande generationers möjligheter till ett gott liv.

För områden som berör havet hänvisas till Blekinge havsplan.

Teknisk anläggning	Ledningar	Vattenskyddsområden
Pågående	Kabel i mark	Vattenskyddsområden, tertiär zon
Utvecklad	Kabel i vatten	Vatten, verksamhetsområde
Ändrad användning	Luftledning	Dagvatten, verksamhetsområde
Kommungräns	Kraftledning region	Avlopp, verksamhetsområde
		Spillvatten, Verksamhetsområde

Dricksvatten och spillvatten

Vatten är vår viktigaste naturresurs och vårt viktigaste livsmedel. Tillgången till högklassigt dricksvatten är av stor vikt för kommunens utvecklingsmöjligheter. Kommunens vattenförsörjning är idag baserad på uttag av grundvatten och färskvattentillgången är begränsad. Vattentillgången i kommunen är intecknad genom kommunala och kommersiella vattendomar.

De största hoten mot vattenförsörjningen i kommunen är överuttag, övergödning, saltvatteninträngning, felaktig användning av bekämpningsmedel samt olika typer av utsläpp från trafiken inom vattenskyddsområden. Framtida klimatförändringar kan också komma att hota tillgången. Framförallt finns det risk för att dricksvattnet lokalt förorenas för längre eller kortare perioder och att grundvattenbildningen

minskar. Läs mer om hur klimatförändringarna påverkar dricksvattenförsörjningen i kapitel ”4.3 Klimat”.

Sölvesborgs kommun arbetar med flera olika åtgärder för att säkerställa den framtida dricksvattenförsörjningen. Detta gör att kommunen kan fortsätta växa, klara tillfälliga toppar bättre, täcka upp behovet om grundvattnet försämras och framtida klimatpåverkan. Exempel på åtgärder:

- Öka kapaciteten genom att koppla samman vattennätet med Bromölla kommuns nät, renovera befintliga borrar och integrera samtliga borrar i samma ledningsnät.
- Minska förbrukningen genom information till hushållen, läcksökning och stimulera vattenbesparande åtgärder.
- Säkra vattenkvaliteten genom att införa vattenskyddsområden, följa dricksvattenförsörjningsplanen och underhållsspola ledningsnätet.

Vattenskyddsområdena delas in i tre skyddszoner efter hur stor föroreningsrisk är. Inom och i närheten av ett vattenskyddsområde kan det finnas inskränkningar i form av föreskrifter för hur boende får använda marken och vilka verksamheter som får bedrivas. Eventuell påverkan och krav i de olika utbyggnadsområdena ska studeras mer noggrant i efterföljande detaljplanering. I översiktsplanen redovisas primära och sekundära skyddsområden sammanslaget för att skydda uttagspunkternas exakta placering.

Kommunen arbetar kontinuerligt med utbyggnad av det allmänna avloppsnätet. Det allmänna avloppsnätet är av stor vikt för vår hälsa och miljön. Reningsverket i Nogersund möjliggör på sikt nedläggning av några av de befintliga reningsverken, bland annat Djupekås, Hanö och Kylinge. Reningsverk kan ha en påtaglig påverkan på omgivningen främst genom lukt och omges därför av skyddsavstånd.

Sölvesborgs kommun har tecknat avtal med Bromölla om att rena spillvatten från Edenryd och Valje.

Ställningstagande

- Alla ska ha dricksvatten av god kvalitet.
- Kommunen ska arbeta för att skydda alla kommunala vattentäkter genom vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter.
- Utbyggnadsområden som ligger i eller nära vattenskyddsområden ska utformas så att vattenkvaliteten inte påverkas negativt.
- Nya bostäder och verksamheter tillåts inte inom primär zon för vattenskyddsområde. Inom sekundär och tertiär zon ska föreskrifterna följas.
- Större utbyggnadsområden ska kopplas på det allmänna ledningsnätet för vatten och avlopp.

- Kommunen ska analysera möjligheten till besparing och återanvändning av vatten genom magasinering och markavvattning samt uppföljning av vattendomar.
- Kommunen ska fortsätta utbyggnaden av ledningsnätet för allmänt vatten och avlopp för att skydda föroreningskänsliga och lokala övergödningkänsliga områden.
- Vattentäkter som ligger i närheten eller korsas av väg med farligt godstransport eller järnväg ska skyddas genom särskilda åtgärder.

Dagvattenhantering

Dagvatten är tillfälliga flöden av vatten i form av regn och smältvatten samt framträngande grundvatten som rinner eller lägger sig på markytan inom bebyggda områden.

Dagens dagvattennät är inte dimensionerat för framtida flöden. Lokal omhändertagande av dagvatten sker i hela kommunen och måste utvecklas. Dagvattendammar, öppna dagvattenlösningar och översvämningssytor i parker och grönområden kan minska andelen dagvatten till systemen och fördröja det lokalt.

Krav i miljölagstiftningen kräver också utveckling av dagvattenhanteringen för att minska negativ påverkan på grundvatten, sjöar, vattendrag och hav. I kommunen finns goda förutsättningar för grundvattenbildning och öppna dagvattensystem kan ge positiv påverkan på grundvattennivåerna.

Forskningen runt återanvändning av yt- och dagvatten går ständigt framåt. Där det är möjligt är kommunen positiv till återbruk av rengjort dagvatten och ser det som en resurs i stället för att skicka ut det i avloppet eller havet.

Ställningstagande

- Kommunen ska ha en långsiktigt hållbar dagvattenhantering.
- Natur- och grönområdenas betydelse för dagvattenhantering ska beaktas vid planläggning och exploatering.
- Dagvattnet ska vid behov fördröjas och renas, i första hand genom öppna anläggningar.
- Förorenat dagvatten ska inte infiltrera biologiskt känsliga områden.
- Åtgärder ska sättas in mot föroreningarnas källor, så långt det är tekniskt, ekonomiskt och juridiskt möjligt.
- Dagvattenhanteringen ska integreras med omgivande gestaltning för att skapa rekreativa och pedagogiska mervärden, samt för att främja ekosystemtjänster.
- Tillfälliga rinnvägar och översvämningssytor ska identifieras och ordnas för att minska översvämningssrisken.

IT-infrastruktur,

Det framtida samhället är mer digitalt och kräver en robust, väl fungerande och välbyggd IT-infrastruktur för att trygga välfärden och samhällsutvecklingen. Det ger förutsättningar för näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Det ger även en större tillgänglighet för boende på landsbygden och i mindre orter.

98 % av kommunens ytor täcks av fibernätet och alla som vill ansluta till en fiberanslutning kan göra det. För resterande delar finns en utbyggnadsplan. Kommunens fibernät är öppet och flera leverantörer erbjuder sina tjänster i Sölvesborgs fibernät.

Ställningstagande

- Vid byggnation av master ska särskild hänsyn tas till landskapsbilden i öppna kust- och odlingslandskap. Samnyttjande mellan olika mobiltelefonoperatörer ska eftersträvas för att minimera antalet master.
- Kommunen ska arbeta för en modern digital infrastruktur och förbättrade digitala kommunikationsmöjligheter för att gynna boende och verksamheter.

Energiförsörjning

Elkonsumtionen ökar i snabb takt. Lokal energiproduktion har blivit allt vanligare till följd av en miljöanpassning av landets energiförsörjning. El från förnybara källor som vind- vatten- och solkraft är den energi som är mest ekonomisk. Utbyggnad av verksamhets- och bostadsområden kan öka framtida energibehov. Till det ska fogas den omställning som påverkar elbehovet, såsom ökningen av eldrivna transporter med utbyggnad av laddinfrastruktur till följd, ökad användning av elektriska hjälpmedel och klimatförändringar med ökat behov av kylning mm.

Vindförhållandena är goda i hela kommunen och flera utpekade vindkraftsområden finns såväl på land som till havs. På Listerslätten finns flera verk uppförda och generationsväxling kommer att bli aktuellt inom tidsramen fram till år 2050. Vindkraft påverkar landskapsbild och människors boende samt vistelsemiljö. Det behövs därför en djupare analys, än för solkraft och övriga energislag, angående lokalisering och omgivningspåverkan när det gäller vindkraft.

Sölvesborg är en del av en jordbruksregion med goda möjligheter till framställning av biogasprodukter. Solinstrålningen i Blekinge är bland den bästa i landet och det finns därmed stora möjligheter för solenergi.

Länsstyrelsen har tagit fram studier för potentiell solexproduktion och solkartor för länets samtliga kommuner, vilka finns på Länsstyrelsen Blekinge läns hemsida. Nedlagda pälsdjursfarmar skulle exempelvis kunna utnyttjas för solexproduktion genom solceller, precis som större tak på verksamhetslokaler och inom jordbruket. Solceller över vissa

parkeringsplatser skulle även kunna fungera som skuggande skärmar för bilarna.

Utbyggt fjärrvärmesystem finns i de centrala delarna av Sölvesborg och Mjällby. Sölvesborgs kommun har ambitionen att verka för så stor anslutningsgrad som möjligt till fjärrvärmenätet i dessa områden. Kommunen planerar för att uppföra ett fliseldat fjärrvärmeverk i anslutning till vassbäddarna mellan Sölve och Mjällby för att säkra fjärrvärmeförsörjningen.

All elproduktion ställer krav på elnätet där möjligheten till anslutning och kapacitet är viktiga aspekter. Etableringen kan påverkas negativt av otillräcklighet i elnätets kapacitet och dimensionering. Det är därför viktigt att på kommunal nivå undersöka eventuella brister och flaskhalsar som kan hindra en hållbar elförsörjning. All produktionsutbyggnad medför också en utbyggnad av infrastrukturen för el. Befintliga kraftledningar i regionnätet är en ingående förutsättning vid exploatering. Bebyggelse i närheten av ledningarna är förenat med restriktioner, riskavstånd och säkerhetsföreskrifter. Nya verksamhetsområden kan, beroende på typ av etableringar, kräva utökad kapacitet i elnätet, vilket måste beaktas tidigt i planeringen. För att kunna dra maximal nytta av alternativ, förnybar elproduktion krävs även möjlighet till lagring i större utsträckning.

Forskning och utveckling av nya alternativa, förnybara energikällor går ständigt framåt och kommunen är positiv till att utveckla verksamheten för att underlätta en omställning när möjlighet finns.

Ställningstagande

- Kommunen ska arbeta för och uppmuntra till användning av förnybara energikällor och ser positivt på generationsväxling av befintlig teknik.
- Kommunen ska främja förnyelsebar energiproduktion vid byggande och anläggning.
- Möjligheten att uppföra alternativa energikällor för förnybar energi, ska utredas inom skyddsavståndet till andra tekniska anläggningar.
- När det blir aktuellt ska utredningar tas fram för att visa hur kommunen kan möjliggöra för och använda alternativa förnybara energikällor.
- Kommunen ska sträva efter att själv producera el motsvarande sin egen konsumtion.
- Vid planering ska behov av infrastruktur och laddplatser beaktas för att möjliggöra användande av fordon med förnybara drivmedel och el.
- Kommunen ska arbeta för att möjliggöra för fler att ansluta till fjärrvärme genom förtätning i och i anslutning till redan befintliga områden.

Avfallshantering

Avfallshanteringen är en viktig del av hållbarhetsarbetet för att minska påverkan på klimatet och hushålla med jordens resurser. Framtidens krav på sortering och hämtning av avfall blir allt mer omfattande. År 2024 övergår ansvaret för insamling av förpackningar från hushåll till kommunerna. Boendenära hämtning av grovavfall, elavfall och farligt avfall kan komma att utvecklas som samhällsservice. Detta ställer krav på att fastigheter och företag, befintliga och framtida, är tillgängliga och har utrymmen/ytor för lokal avfallshantering och mindre återvinningscentraler. Krav kan även komma att ställas på framtida digitala kommunikationsnät.

För att återbruk ska kunna utvecklas lokalt i samhället behöver ytor avsättas till insamling, omhändertagande och försäljning, vilket ska säkerställas i efterföljande planering. Sölvesborgs kommun äger tillsammans med Olofströms och Karlshamns kommuner VMAB (Västblekinge Miljö AB). Bolaget ansvarar för hantering av avfall under kommunalt ansvar. För Sölvesborg finns en avfallsplan som har tagits fram gemensamt med de delägande kommunerna. Samarbetet över kommungränserna bidrar till ett effektivt återvinnings- och avfallshanteringssystem. Kommunen har fyrfackssystem för insamling av kommunalt avfall, varav matavfallet blir till biogasbränsle, som används i renhållningsfordon samt säljs till närliggande biogasstationer.

Varje år slängs och dumpas mängder av skräp i tätorter och i naturen. Skräpet riskerar att skada både människor och djur och medför en kostnad för städning. Dessutom upplevs skräpiga miljöer ofta som otrygga platser som skräpas ned ännu mer eller förstörs. Hela 80 % av skräpet i havet kommer ursprungligen från land. Minskad nedskräpning medför därmed flera positiva effekter, inte minst att närmiljöer upplevs trevligare och att spridningen av gifter i naturen minskar. Ökat antal besökare till naturområden och gästhamnar kan medföra ökad nedskräpning.

Ställningstagande

- Kommunen ska underlätta för ett bättre sorterat avfall och minskad klimatpåverkan genom att avsätta ytor för lokal och tillgänglig insamling.
- Framkomligheten för renhållningsfordon ska säkerställas i efterkommande detaljplanering.
- Kommunen ska arbeta för minskad nedskräpning genom god tillgång på platser för avfallsinsamling i offentliga miljöer och stränder.

3.2.6 Näringsliv och handel

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Sölvesborgs kommun kännetecknas av en stark småföretagsamhet och ett positivt nyföretagande som visar på framåtanda, innovation och ett gott företagsklimat.

Kommuninvånarnas tillgång till arbetstillfällen är en av de viktigaste förutsättningarna för en positiv befolkningsutveckling. För att kommunen ska kunna uppnå detta krävs satsningar på bland annat bättre infrastruktur och kommunikationer, fler attraktiva boendalternativ, höjd utbildningsnivå, mer differentierad arbetsmarknad, attraktiva tätorter och en god kommunal service.

Genom effektiv markanvändning i kommunens verksamhetsområden får fler småföretagare utrymme att etablera sig och växa. Mer flexibla arbetsplatser och fler kontorshotell ger större möjlighet till nätverkande och sociala kontakter. Tillsammans kan även nya digitala lösningar lättare implementeras, innovativa idéer förverkligas och en större marknad nås. Samarbetet med gymnasie- och högskolor ska utvecklas för utbildning av arbetskraft riktat mot företagen i kommunen och kommunen som arbetsplats.

Planförslagets huvudstrategi beträffande verksamheter består av en utveckling av befintliga verksamhetsområden runt om i kommunen. Verksamheter i mindre skala ska vara möjligt även på landsbygden och i mindre orter.

I Sölvesborgs kommun är jord- och skogsbruken betydande näringar som beskrivs i kapitlet "3.2.7 Areella näringar". Även turism och besöksnäringen är betydande näringar och beskrivs i kapitlet "3.2.8 Kultur, fritid och turism".

Ställningstagande

- I kommunen skapas de bästa förutsättningarna för fler och nya arbetstillfällen genom god och bred planberedskap, utbyggnad av fiber och goda kommunikationer. Detta ger en flexibilitet för framtida behov som idag är svåra att förutspå.
- Kommunen ska arbeta för att stärka handeln i Sölvesborgs centrum och möjliggöra för kompletterande närhandel i de olika tätorterna.
- I första hand eftersträvas en utbyggnad och förtätning för verksamheter inom befintliga verksamhetsområden. En utökning av företagsmark i anslutning till befintliga verksamhetsområden sker på längre sikt.
- Verksamhetsområden ska ha god tillgänglighet, det vill säga transportsystemet ska utformas och organiseras så att näringslivet ges möjlighet att tillgodose sina transportbehov.
- Arbetsplatser, handel och service ska vara tillgängliga för alla liksom resan dit och hela-resan-perspektivet ska beaktas.
- Kommunen ska där det är möjligt medverka till att näringslivet breddas och utvecklas i centrala lägen i syfte att öka sysselsättningen med fokus på unga vuxna och grupper som står långt från arbetsmarknaden.
- Nya lokaler för verksamheter som handel och företagstjänster ska om möjligt förläggas i bostadvåningarna på bostadshus i stadskärnan och i strategiska lägen i kommunen.

Täkter

Områden med naturresurser som idag nyttjas och som kan komma att nyttjas på sikt ska alltid brukas med en långsiktigt och strategiskt hållbar planering. I kommunen finns tre täkter; bergstäkt i Kylinge, sand- och grustäkt i Sölve och sand- och moräntäkt i Hålabäck. Läs om vattentäkter under avsnittet om ”3.2.5 Teknisk försörjning” och på Sölvesborg energis hemsida.

Ställningstagande

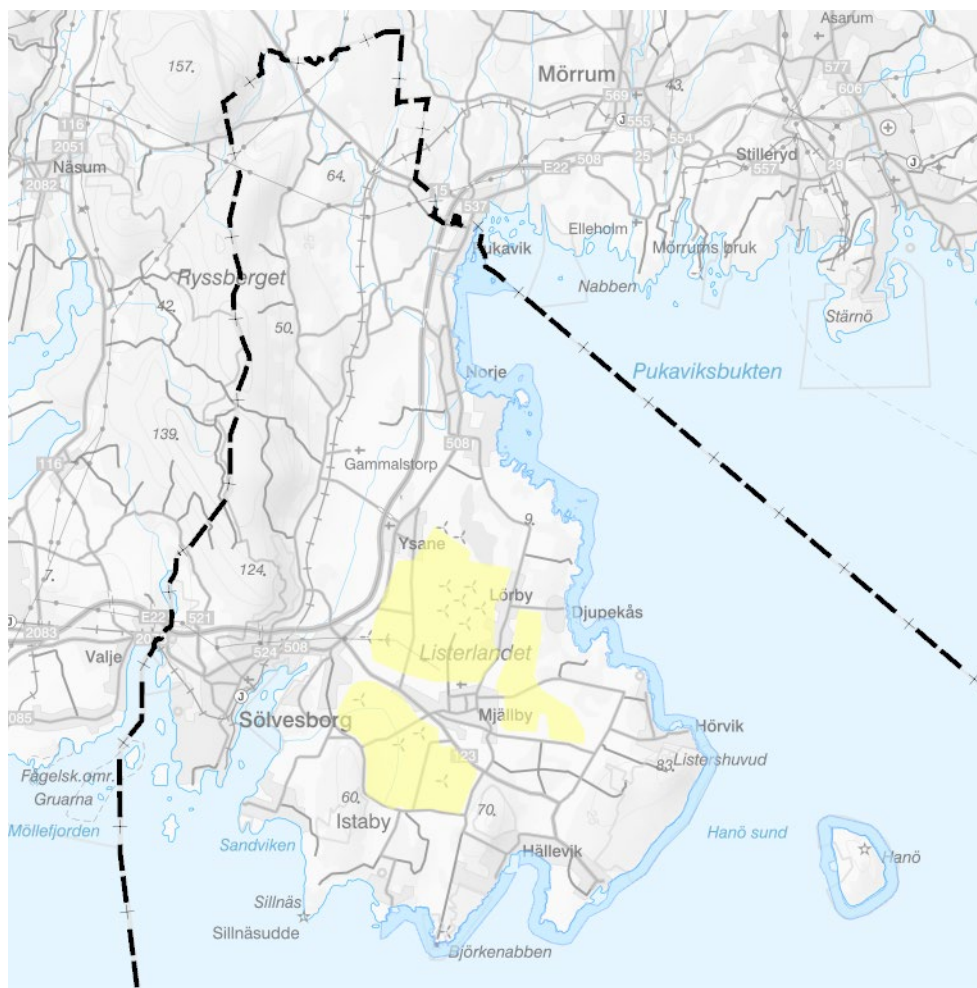
- Vid prövning av plan- och bygglovsärenden inom täktområden ska vikten av att inte försvåra möjligheterna att utnyttja dessa förekomster långsiktigt vägas in i lämplighetsbedömningen.
- Behovet av material ska alltid avvägas mot skador på miljön och det särskilt i områden där höga natur- och friluftvärden finns. Naturgrus ska inte användas om det finns alternativa material.
- Vid efterbehandling av täktområden ska natur-, frilufts- och kulturvärdena vara vägledande.

3.2.7 Areell näring

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land och i vatten. Hit räknas exempelvis jord- och skogsbruket, djurhållning och fiskerinäringen. Näringarna är av stor nationellt intresse för Sveriges självförsörjning och inte minst för Sölvesborgs kommun där de areella näringarna är en relativt stor verksamhet med många småföretagare som brukar stora arealer. Tack vare de areella näringarna har vi ett öppet jordbruks- och beteslandskap och ett tillgängligt skogslandskap.

- Yrkesfiske
- Jordbruk
- Kommungräns

Jordbruk

Att skydda värdefull jordbruksmark har stor betydelse för den långsiktiga hushållningen av naturresurser och skydd av ekosystemtjänster.

Klimateffekterna i världen gör att den svenska jordbruksmarken blir allt mer värdefull och ett varmare klimat kan gynna Sveriges odlingsförutsättningar. Läs mer om klimatförändringar på lokal nivå i kapitlet "4.3 Klimat".

Jordbruksmark omfattar såväl åkermark som kultiverad betesmark och slåtteräng.

Listerlandet är ett av de viktigaste jordbruksområdena i Blekinge och ca 40 % av kommunens yta utgörs av jordbruksmark. Djurhållningen i kommunen är till stor del kopplad till jordbruksnäringen. Djurhållning i närheten av våra tätorter ökar successivt, delvis på grund av ett stort hästintresse. Detta innebär i vissa fall hälsorisker och konflikter vid markanvändning.

Jordbruket är enligt Miljöbalken en näring av nationell betydelse. Enligt 3 kap 4§ i Miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett

från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Vad som anses som brukningsvärd jordbruksmark och väsentligt samhällsintresse är bedömningsfrågor som måste avgöras i varje enskilt fall. Möjligheten att ta annan mark i anspråk ska alltid bedömas. Domar från mark- och miljööverdomstolen visar att de har en generös syn på vad som avses med jordbruksmarkens brukningsvärde. Nedan anges aspekter som påverkar jordbruksmarkens brukningsvärde. Inför ett ianspråktagande av jordbruksmark ska även jordbruksmarkens roll för andra värden beaktas, som natur- och kulturmiljöer, ekosystemtjänster och landsbygdsutveckling.

Brukningsvärd jordbruksmark:

- Jordbruksmark som brukas är brukningsvärd. Om marken bedöms vara väl lämpad för jordbruksproduktion är marken brukningsvärd (även om den i dagsläget inte brukas).
- Om någon form av stöd betalas ut för marken är den att anse som brukningsvärd.
- Brukningsvärdet påverkas av markens avkastning, skiftets storlek, arrondering och möjlighet till sambruk med intilliggande jordbruksmark.

Betydelsen av väsentligt samhällsintresse innebär att åtgärden ska vara av nytta för allmänheten. Samtidigt vill kommunen främja en utveckling av landsbygden och möjliggöra för fler att bo på landet. Enstaka enbostadshus eller intressen som främst är av privat karaktär utgör inte väsentligt samhällsintresse, men kan tillåtas som komplettering till befintlig bebyggelse på exempelvis lucktomter. Bedömning ska göras från fall till fall. Grupper med bostäder av olika typ och upplåtelseform, som kompletterar befintlig bostadsbebyggelse, efterfrågas i hela kommunen och utgör därmed väsentligt samhällsintresse. Byggnader och anläggningar av allmänintresse såsom skolor och allmänna vägar utgör alltid väsentligt samhällsintresse. Även företagsetableringar som tillskapar fler än enstaka arbetstillfällen utgör väsentligt samhällsintresse.

Ställningstagande

- Kommunen ska vara restriktiv med att ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk för andra ändamål än jordbruksproduktion.
- Ny bebyggelse ska lokaliseras till befintliga bebyggelsestrukturer för att brukningsvärd jordbruksmark så långt möjligt ska kunna bevaras och användas för jordbruk med tillhörande byggnader och anläggningar.
- Eventuellt ianspråktagande för annan markanvändning på brukningsvärd jordbruksmark ska utformas på ett sätt som medför minsta möjliga inverkan på jordbruket. Behov av en miljökonsekvensbeskrivning ska bedömas från fall till fall.

- Utveckling av besöksnäringen kopplat till landskapet får inte ske på bekostnad av de areella näringarnas möjlighet att bedriva ett rationellt och produktivt jordbruk.

Skogsbruk

Skogsbruket är en viktig resurs av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska enligt 3 kap 4 § miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk. Skogsbruk kan kombineras med allmänna intressen som rekreation och friluftsliv samtidigt som växt- och djurliv gynnas.

Kommunens egen skog ska ha höga och långsiktigt hållbara värden. Skogarna ingår i kommunens gröna stråk som tillsammans erbjuder besökare och boende många olika ekosystemtjänster.

Framöver kommer det krävas anpassningar av skogsbruket för att klara både längre torkperioder och skyfall samt de skadedjur och sjukdomar som följer med ökade klimatförändringar. Monokulturer är extremt sårbara varför blandbruk är att förespråka. En blandskog erbjuder samtidigt högre upplevelsevärden och innehåller högre biologisk mångfald.

Kommunens egna skogar består huvudsakligen av bok som förnyas succesivt genom självföryngring. Därför är det svårt att på kort sikt få in nya arter. Men i de flesta fall förekommer spontana uppkomster av till exempel ek, rönn och fågelbär. Dessa gynnas i princip alltid vid gallringar och röjningar.

I skogen stöter man ibland på lämningar efter tidigare mänsklig verksamhet. Det kan vara torpargrunder, rester från kolmilning eller odlingsrösen. Dessa lämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen och får inte förstöras vid skogsåtgärder. Samtidigt är de ofta anonyma stenhögar för den som passerar förbi. Med information på platsen kan information spridas och kulturarvet göras mer levande.

Ställningstagande

- Skogsbruket ska skyddas mot åtgärder som försvårar ett rationellt skogsbruk.
- Utveckling av besöksnäringen kopplat till landskapet får inte ske på bekostnad av de areella näringarnas möjlighet att bedriva ett rationellt och produktivt skogsbruk.
- Skogen ska skötas så att goda förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv behålls.
- Blandskogar ska på sikt eftersträvas där så är lämpligt i kommunägda skogsmarker.
- Kulturmiljöer ska bevaras och där det är möjligt göras mer tillgängliga och synliga.

Yrkesfiske och hamnar

Enligt miljöbalkens 3 kap 5 § ska mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket eller för vattenbruk så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande. Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för utpekande av riksintresse för yrkesfisket.

Fisket har långa traditioner i Sölvesborgs kommun. Under 1900-talet koncentrerades fiskhanteringen till Hörvik, Hällevik och Nogersund. Idag är yrkesfiskets framtid oviss. På sikt föreslås verksamheten i Hörviks hamn ändra inriktning till besöksnäring på grund av yrkesfiskets nedgång de senaste decennierna. Vid behov ska yrkesfisket dock kunna prioriteras, vilket måste beaktas vid utvecklingen av bebyggelsen i Hörvik. Nogersunds hamn prioriteras för yrkesfisket och verksamheter kopplade till havet. Yrkesfiskets intressen koncentreras därmed till en hamn för bättre logistik. Kommunen poängterar att infrastrukturen, väg 123, ska förbättras genom åtgärder för högre säkerhet och tillgänglighet till Nogersunds hamn.

Vattenbruk kan komma utvecklas framöver genom fiskodlingar och odling av musslor och alger. I övriga hamnar kan utvecklingen ske mot besöksnäring och fritidsaktiviteter.

Läs mer om riksintresseområdena i kapitlet ”4.1 Riksintressen”. Läs mer om vattenanvändning i havsområdet i Blekinge havsplan.

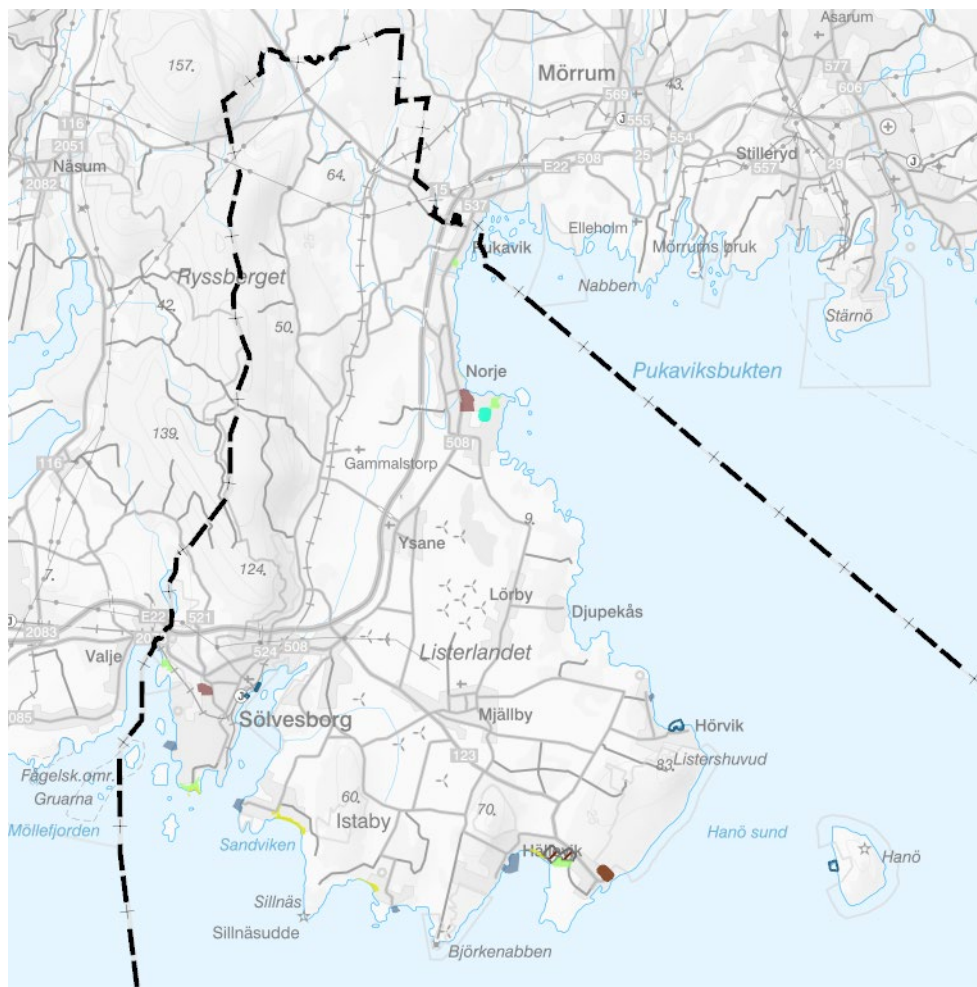
Ställningstagande

- Mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra för näringen.
- Marina näringar ska värnas genom medvetna åtgärder för förbättring av vattenmiljön.
- Utvecklingen för besöksnäring och fritidsaktiviteter ska tillåtas i hamnområden som inte längre brukas för yrkesfiske.
- Kommunen ska bidra till fortsatt utveckling av småbåtshamnarna och att en modern marina skapas i Sölvesborgs innerhamn.

3.2.8 Kultur, fritid och turism

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Gästhamnar	Tillfällig vistelse - Camping	Besöksanläggning
Utvecklad	Ändrad användning	Ändrad användning
Pågående	Pågående	Utvecklad
Badplats		Pågående
Pågående		Kommungräns

Sölvesborgs kommun har målet att erbjuda ett rikt kultur- och fritidsutbud för alla, såväl inomhus som utomhus. Kultur- och fritidsaktiviteter är en viktig del för människors livskvalitet, de främjar folkhälsan och lockar besökare från hela världen. Delaktighet i kultur- och fritidsaktiviteter bidrar till att skapa sammanhang och samhörighet, verkar inkluderande genom möten över generationsgränser och bidrar till integration mellan olika samhällsgrupper.

Genom satsningar på naturturism och kulturarv kan besöksnäringen locka besökare året om. Sölvesborg har många vackra platser att upptäcka: stora naturområden för aktivt friluftsliv, närliggande natur med plats för lek och rekreation och alltid nära till havet för bad och båtliv. Hanö är ett populärt turistmål och stränderna vid Hällevik och Sandviken är två av kommunens mest attraktiva sandstränder och välbesökta målpunkter för bad och rekreation.

Cykelturism och båtturism fortsätter att växa och kommunen erbjuder många vackra cykelvägar och gästhamnar. Ett ökat antal besökare till våra naturområden och gästhamnar ställer krav på tillgänglighet, toaletter och parkering mm. Det kan även ge ett ökat slitage och nedskräpning, vilket kan påverka värdena.

Anläggningar för kultur och fritid ska utvecklas och anpassas efter föreningslivets behov och efterfrågan, dock inte på bekostnad av naturvärden. Flexibilitet i lokaler ger fler verksamheter möjlighet att använda samma utrymme. Samarbete med grannkommuner och privata aktörer ger möjlighet att erbjuda ett större utbud av aktiviteter och en utveckling över gränserna.

Ställningstagande

- Inbjudande, tillgängliga och attraktiva mötesplatser, kultur- och idrottsanläggningar ska finnas för alla i varje del av kommunen. Dessa ska säkerställas i detaljplaneringen.
- Natur- och friluftsstråk ska bindas samman för en bättre tillgänglighet, exempelvis genom vandringsleder, promenadstråk eller gång- och cykelvägar.
- Kommunen ska verka för utökade möjligheter till hållbar turism knutna till de unika naturmiljöerna, växt- och djurlivet och geologin.
- Mindre boendeanläggningar ska tillåtas i anslutning till populära aktiviteter och besöksmål där så är möjligt.
- Sölvesborgs kommun ska förstärkas som cykeldestination genom utbyggnad av cykelvägnätet i hela kommunen.
- Idrottshallar och anläggningar ska användas effektivt och vara flexibla för att kunna nyttjas av verksamheter på olika tider.
- Kommunen ska bidra till fortsatt utveckling av småbåtshamnarna och att en modern marina skapas i Sölvesborgs innerhamn.

3.2.9 Skola och utbildning

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Kunskap och lärdomar sprids i mötet mellan elever och mellan elever och pedagoger. Skolans funktion som mötesplats kommer därför att behövas även i framtiden. För att möta krav från en pedagogik i ständig förändring och en förändrad befolkningstillväxt och demografi krävs flexibla och tillgängliga lokaler där även teknikutvecklingen kan påverka lokalernas utformning och inredning samt ytbehov. Teknikutvecklingen ger även förutsättningar till ökat hemarbete med mer flexibla arbetstider. En förändrad livsstil samt den demografiska utvecklingen i kommunen kan ge förändringar i behovet av barnomsorg.

För att locka nya barnfamiljer att bosätta sig i kommunen måste skola och förskola hålla hög kvalitet. Strategiskt placerade förskolor och skolor intill säkra kommunikationsstråk med goda natur- och kulturmiljöer är att föredra. Ytorna ska vara väl tilltagna för att säkerställa en väl fungerande verksamhet, en aktiverande och kreativ utemiljö och tillfredsställande transporter och logistik. Genom att ställa krav på materialval och inredning vid ny- och ombyggnation kan skolbyggnaderna bidra till ett hållbart samhälle och en god hälsa. För att locka elever på en fri skolmarknad är väl utbyggd kollektivtrafik av högsta vikt.

För att tillgodose företagets behov av framtida kompetent arbetskraft är det viktigt att det finns en stor bredd av utbildningar i regionen. Samarbetet mellan högskolor, universitet, företagare och kommunen pågår ständigt och ska utvecklas på sikt.

Ställningstagande

- Lokaliseringen av skolor och förskolor ska utgå från närhet till bostäder, kollektivtrafik och grönområden.
- Skolor och förskolor ska ha flexibla, hälsosamma och miljövänliga lokaler, stora skolgårdar med goda möjligheter för lek och aktiviteter samt säkra och anpassade trafikmiljöer med trygga gång- och cykelvägar.
- Kommunen ska i sin lokalplanering ha ett långsiktigt och övergripande perspektiv för samutnyttjande av lokaler mellan olika verksamheter.
- Kommunens projekt ska vara förebilder för en hållbar samhällsbyggnad och genomtänkt gestaltning.

3.2.10 Vård och omsorg

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Statistik visar att våra äldre blir allt fler och friskare. Kommande generationer av äldre vill bo där andra redan bor eller där man har bott tidigare och har anknytningar. Högre andel äldre kan ge ett förändrat vårdbehov och placeringen och utformningen av vårdens framtida miljöer

utgör en viktig del i en tillgänglig och attraktiv boendemiljö. Ett modernt boende med hög standard och god tillgänglighet nära kommunikationer och service möjliggör för fler att bo kvar i eget boende på ålderns höst. Genom tillgänglighetsanpassning av det befintliga bostadsbeståndet i centrala och attraktiva lägen gynnas alla. En flexibilitet i fastigheter gör att användning och boendeform kan ställas om utifrån förändrade krav och behov. Placering och utformning av vårdens framtida miljöer utgör en viktig del i en tillgänglig och attraktiv boendemiljö med stor betydelse för människors hälsa och ett jämlikt samhälle.

Teknikutvecklingen möjliggör övervakning av enskilda hem på distans, vilket skapar trygghet och säkerhet, men kräver god uppkoppling och internettäckning i hela kommunen.

Utanförskap har negativ effekt på samhället och skapar otrygghet. Ett varierat utbud av inkluderande boende och en balans mellan hyres- och bostadsrätter ger fler möjligheter att komma ut på bostadsmarknaden. Naturliga mötesplatser för alla åldrar och sociala sammanhang främjar kontakter mellan individer och motverkar ensamhet. Tillgängliga gemensamma lokaler, attraktiva och trygga offentliga platser och naturmiljöer är viktiga mötesplatser.

En ökad andel äldre gör att det till 2050 finns behov av ca 60 nya platser på särskilt boende i kommunen.

Ställningstagande

- Det ska finnas möjlighet att flytta till en tillgänglig lägenhet eller ett anpassat boende i alla serviceorter för boende på samma ort genom hela livet.
- Tillgänglighetsanpassade bostäder ska placeras med närhet till service, kollektivtrafik, grönområden och aktiviteter för ökad tillgänglighet och en attraktiv boendemiljö.
- Kommunen ska uppmuntra till att befintligt bostadsbestånd i centrala lägen rustas upp och tillgängliggörs med bl a hiss.
- Säkerställa mobiltäckning och bredband i hela kommunen så att tjänster och trygghet kan erbjudas till de äldre.
- I kommunen ska det vara en balans mellan olika typer av upplåtelseformer och boendeformer avseende lägenheter.

3.3 Geografiska områden

Kapitlet redovisar kommunens framtida mark- och vattenanvändning ur ett geografiskt perspektiv. Hela kommunen delas upp i åtta olika områden som redovisas på separata kartor med tillhörande beskrivning. Områdena utgår från centralorten och serviceorterna, vilka är desamma som de regionala strategiska noderna, och kompletteras med landsbygden och kusten. Inledningsvis ges en förklaring till den redovisade markanvändningens innebörd i enlighet med Boverkets rekommendationer.

3.3.1 Förklaring till markanvändningskartorna

Markanvändningskartorna visar en önskad målbild för Sölvesborgs kommun 2050 – inte dagens användning. Avgränsningar och sträckningar på kartan är grovt dragna och har ingen intention att vara exakta.

Områden med fet gränslinje visar områden med ändrad markanvändning. Det kan vara nyexploatering av ett område eller omvandling av ett bebyggt område till annan användning.

Skrafferade (randiga) områden visar på en utvecklad användning, där den användning som finns idag ska utvecklas eller förstärkas. Skrafferingens färg anger markanvändningen. Det kan handla om att förtäta ett område med fler bostäder eller möjliggöra för annan typ av verksamhet.

Exempel på utseende för ändrad respektive utvecklad markanvändning för sammanhängande bostadsbebyggelse (vänster) och verksamheter (höger).

De olika användningarnas innebörd

Angivna mark- och vattenanvändningar följer Boverkets ÖP-modell 2.1. Nedan ges en kortfattad sammanställning vad de olika användningarna innebär. Några av användningarna har preciserats, vilket anges i sammanställningen. För ett förtydligande av innebörden hänvisas till Boverkets hemsida.

- Mångfunktionell bebyggelse - bostäder, kontor, handel eller annan verksamhet som är förenlig med bostäder. Trafik- och parkeringsytor, parker, skola och begravningsplatser kan ingå.
- Besöksanläggningar är en precisering som används i plankartan.
- Sammanhängande bostadsbebyggelse – orter och områden som huvudsakligen består av bostadsbebyggelse med tillhörande gatunät och grönstruktur. Ett fåtal servicefunktioner som skola ingår.
- Tillfällig vistelse camping är en precisering som används i plankartan.
- Verksamheter och industri – verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller är störande för omgivningen och inte bör blandas med bostäder. Här ingår traditionella industriområden, större handelscentrum, sportarenor, tåkter med mera.
- Transportinfrastruktur – det övergripande transportsystemet. Farleder och korridorer för ny järnväg och väg redovisas med yta. Huvudvägar, cykelvägar och järnvägar redovisas med följande linjer:
 .....
- Teknisk anläggning – grundläggande funktioner och anläggningar som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och avfallshantering. Användningen behöver ha företräde framför andra användningar för att få ett fungerande system och samhälle från utvinning, transport, alstring till distribution och lagring.
- Areell näring – Mark ska särskiljas om det har ett speciellt värde för näringen och ska ha företräde framför andra användningar.
- Jordbruk är en precisering som används i plankartan.
- Yrkesfiske är en precisering som används i plankartan.
- Grönområde och park – grönområde med stor betydelse för ett stort omland. Det kan vara parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, närreklamationsområden, lekplatser samt anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus.
- Natur och friluftsliv – större sammanhängande, allmänt tillgängliga områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster prioriteras.
- Badplats är en precisering som används i plankartan.
- Gästhamn är en precisering som används i plankartan.
- Landsbygd – markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad.
- Vatten – vattenområden som är lämpliga för olika användningar men där det inte är nödvändigt eller möjligt att avgöra den exakta platsen. Användningen gäller för såväl öppet hav som kustvatten, sjöar och vattendrag.

3.3.2 Sölvesborg

Sölvesborg är centralorten i Sölvesborgs kommun och ligger till huvuddelen på Sölvesborgshalvön i kommunens västra del. Genom Sölvesborgsbron har stadsdelen Ljungaviken kunnat växa fram på östra sidan av Sölvesborgsviken. Placeringen vid havet gör att vattenkontakten är tydlig i staden, men begränsar samtidigt utbyggnadsmöjligheterna i öster och söder. I norr och väster gränsar staden till välutvecklad bokskog med höga natur- och rekreationsvärden, där vissa delar skyddas genom naturreservat.

Sölvesborg har en lång historia, vilket den medeltida stadsplanen vittnar om. Bebyggelsen har till stora delar tillkommit efter en stor stadsbrand år 1801. Staden har viss dansk prägel, vilket syns i kombinationen av medeltida stadsplan och små hus med fasader av puts eller tegel. I de centrala delarna av Sölvesborg är bebyggelsen funktionsblandad med handel, service och bostäder. Stadens övriga delar domineras av villabebyggelse medan anläggningar för idrott och verksamheter är koncentrerade till utkanterna. I Sölvesborg finns fullskalig service och ett utvecklat handelsutbud. Här finns även kommunens enda gymnasieskola.

I staden finns en handfull parker, men de är små och ligger centralt. Den enda större parken, Slottsparken, ligger i stadens nordöstra del.

Stadens läge vid vattnet har gett upphov till två hamnar, där den inre används för fritidsbåtar och den yttre är en djuphamn för verksamheter. Sölvesborg genomkorsas av Blekinge kustbana och kommunens enda station ligger centralt i anslutning till resecentrum med bussanslutningar. I norr går väg E22 med tre av- och påfarter till Sölvesborg.

Vad efterfrågas?

Genom medborgardialoger har det framkommit att det i Sölvesborg efterfrågas kulturhus, fler kolonilotter, kallbadhus, större hundrastgård, fler aktiviteter och ett utökat utbud av uteserveringar, pubar och restauranger.

Ställningstagande

- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer.
- Utveckla företagsmark för nyetablering av verksamheter.
- Värna centrumhandeln.
- Utveckla och förädla befintlig grönstruktur i och intill staden.
- Bevara kulturmiljövärdena och innerstadens småskalighet.

Planerad mark- och vattenanvändning för Sölvesborg.

Utveckling och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Mindre områden pekas ut vid Kanehall, Bokedal och Falkvik. Större områden för bostäder föreslås i anslutning till Ljungaviken, på östra sidan av Ljungaviksvägen och i Sölve. På sikt ses staden omsluta Sölvesborgsviken. Bebyggelsen öster om Sölvesborgsviken har ett kommunikationsmässigt strategiskt läge. Sölvesborgsbron gör att cykelavståndet till centrum är kortare än för motorfordonstrafiken. Ljungaviken och Sölve ligger nära motorväg och verksamhetsområden, vilket förenklar arbetspendling, samtidigt som läget nära hav och naturområden ger möjlighet till rekreation och friluftsliv.

Söder om Sölvevägen prioriteras bostäder framför verksamheter. Befintliga ytkrävande eller störande verksamheter, som inte har en direkt koppling till området, omlokaliseras till mer perifera lägen. Längs med den västra delen av Sölvevägen finns möjlighet att förtäta befintlig bostadsbebyggelse även norr om vägen. Enskilda fastighetsägare berörs vid utveckling av stadsbebyggelsen, vilket kan påverka genomförandet. Kommunen måste agera proaktivt och vara förutseende vid markinköp.

Mångfunktionell bebyggelse

Centrala Sölvesborg planläggs som mångfunktionell bebyggelse med utvecklingsmöjligheter. Det är i centrala lägen som det huvudsakliga service- och handelsutbudet i kommersiell bemärkelse genom shopping, restauranger och pubar ska lokaliseras. Förutsättningar ska även ges för ideella föreningar att bedriva verksamhet. Ett eventuellt framtida kulturhus ska lokaliseras till en plats som ligger tillgänglig för många, som exempelvis centrum eller innerhamnen. Möjlighet att bygga ett kallbadhus finns i Tredenborg.

Verksamheter

Mark för nya verksamhetsområden föreslås norr och söder om väg E22 vid Ynde, samt vid Sölve där byggnation längs med väg 123 skulle vara möjligt. Den östra delen av området norr om Väg E22 ska utvecklas för verksamheter kopplade till besöksnäringen och en ny entré till Ryssberget ska anordnas. Inom området finns en skjutbana som kan behöva omlokaliseras, beroende på omgivningspåverkan. Marken inom skjutbanan är potentiellt förorenad och har tidigare år inhyst arter som omfattas av artskyddsförordningen. Brukshundsklubb och Ridklubb med tillhörande hagmarker, som idag ligger söder om väg E22 skulle kunna omlokaliseras till norr om väg E22 och dessa verksamheters behov av ytor bör då säkerställas i kommande detaljplan.

Området norrut från Svarta Led på båda sidor om Skånevägen ska utvecklas genom att befintliga verksamheter kompletteras med nya.

Området för pälsdjursuppfödningen öster om Ljungaviken föreslås utvecklas som företagsmark exempelvis med koppling till golfbanan.

Infrastruktur

Cykelväg föreslås byggas ut norrut mot Gammalstorp, Högtofta och Kylinge.

Tekniska anläggningar

Området vid Sölve mellan väg 123 och gång- och cykelvägen i anslutning till befintliga vassbäddar, föreslås utvecklas för teknisk anläggning. Ett fjärrvärmeverk föreslås i närheten av vassbäddarna och solceller kan exempelvis placeras inom vassbäddarnas skyddsområde. Den låglänta delen längs med diket och söderut kan utvecklas till våtmark och därmed omhändertaga dagvatten från omkringliggande bebyggelseytor och kommande verksamhetsområde i norr.

Grönstruktur

Befintliga grönytor ska stärkas och utvecklas med områden för tätortsnära rekreation och möten.

En ekodukt föreslås över väg E22 i höjd med Sölvesborg för att stärka de gröna sambanden för växt- och djurlivet i nord-sydlig riktning och minska vägens barriäreffekt genom en tydligare koppling mellan Ryssberget och

staden. Förslaget är ett kommunalt önskemål och exakt lokalisering har inte utretts. En ekodukt skulle också kunna påverka friluftslivet positivt om den utformades som en multifunktionell passage och kombinerades med cykelväg eller promenadstig.

Klimatanpassning

Många fastigheter längs med kusten i Sölvesborg kommer att drabbas av översvämning som ett resultat av framtida havsnivåhöjningar och ökad frekvens av extremväder med tillfälliga översvämningar som följd. Närmast havet och Sölvesborgsviken kan område komma att reserveras för klimatanpassningsåtgärder. I centrala staden måste åtgärder göras redan innan år 2050 för att inte samhällsviktiga funktioner som järnvägen och stationen ska drabbas. Detta ska beaktas i samband med byggnation i Innerhamnen där hela området kan höjas och på så sätt skydda bakomliggande områden. I den centrala staden ska skyddsåtgärderna integreras i stadsbebyggelsen, vara flerfunktionella, väl gestaltade och påbyggnadsbara för att inte upplevas som visuella barriärer. Skyddsåtgärderna måste utformas på ett sådant sätt att de inte medför översvämning via nederbörd.

Reningsverket i söder kommer att behöva skyddas genom en vall och denna bör integreras med skyddsåtgärder i Innerhamnen och ytterhamnen.

På den västra sidan av Sölvesborgshalvön finns många privatägda fastigheter och hus på arrendetomter som ligger lågt och därmed kommer drabbas av översvämningar. Möjliga åtgärder ska undersökas i samarbete mellan fastighetsägarna och berörda myndigheter.

För att minska påverkan av värmeöar och för att omhänderta dagvatten vid skyfall är det viktigt att behålla och utveckla gröna ytor centralt och i områden med stora hårdgjorda ytor. Strategiskt placerade markfastigheter kan behöva tas i anspråk och utvecklas till mångfunktionella grönytor till fördel för klimatanpassningsåtgärder.

Motstående intressen

Nya ytor som tas i anspråk för bebyggelse i anslutning till Sölvesborg påverkar skogs- och jordbruksmark. Genom att i första hand omvandla och förtäta befintliga bebyggelseytor för såväl bostäder som verksamheter kan ianspråktagandet minimeras. Kommunen är dock i stort behov av mer företagsmark, vilket nästan uteslutande tillgodoses på jordbruksmark. Sölvesborg omges av hav, naturreservat och skogsområden med höga naturvärden och stor vikt för tätortsnära rekreation. Stora områden ligger också lågt med risk för översvämning. Alternativa lokaliseringar för nya verksamhetsområden i anslutning till centralorten finns därmed inte. Att utveckla centralorten och skapa möjlighet till fler arbetsplatser och bostäder i nära anslutning till befintlig bebyggelsestruktur minskar pendlingsbehovet och ses som ett väsentligt samhällsintresse.

Vid eventuell förtätning av staden måste hänsyn tas till kulturmiljön och innerstadens småskalighet. Befintliga grönytor i stadsmiljön ska bevaras så långt möjligt, då de är av stort värde för exempelvis närrekreation och kommande klimatanpassningsåtgärder.

Den tätortsnära skogen runt Sölvesborgs stad innehåller många naturvärden med skyddsvärda träd och rödlistade arter. Framtida detaljplaneprojekt för nya utbyggnadsområden ska inledas med naturvärdesinventeringar för att identifiera eventuella värden inom respektive utpekade område. Hänsyn till dessa värden ska tas i så stor utsträckning som möjligt.

Föreslaget verksamhetsområde i norr ligger delvis inom riksintresse för friluftslivet. För att tillgodose friluftslivets intresse inom detta område ska verksamheter kopplade till besöksnäringen ges företräde vid exploatering i enlighet med ”Handlingsplan – utveckling av Destination Sölvesborg”. Ridklubb och brukshundsklubb föreslås även omlokaliseras till detta område. Skjutbanan kan innehålla potentiellt förorenad mark. Att utveckla dessa ytor kan medföra risk för att föroreningarna sprids. Samtidigt innebär sanering en positiv inverkan på miljön och leder till ett mer hållbart samhälle. Inom skjutbanan har även påträffats arter som omfattas av artskyddsförordningen, vilket måste utredas inom en detaljplaneprocess. Genom det utpekade verksamhetsområdet rinner en bäck mellan Ryssberget och Siesjöns naturreservat och Natura 2000-område. Bäckens hydrologi och vattenkvalitet får inte försämrats, vilket måste säkerställas i kommande detaljplaneprocess.

3.3.3 Mjällby

Mjällby ligger strategiskt beläget mitt på slätten och är Listerlandets största tätort. Här finns skola F-9, förskola, affär, apotek, vårdcentral och drivmedelsstation. I Mjällby finns även två av kommunens större privata arbetsgivare: Titan X och Lyckeby stärkelse.

Bebyggelsen är blandad med allt från villor och marklägenheter till flerfamiljshus och äldreboende. Centrala Mjällby är uppbyggt av rutnätsindelade villakvarter där några av gatorna har vackra alléer. Tätorten kringgärdas av ett rikt jordbrukslandskap som ger vida utblickar över slätten. Det saknas naturområden för friluftsliv och rekreation i det direkta närområdet.

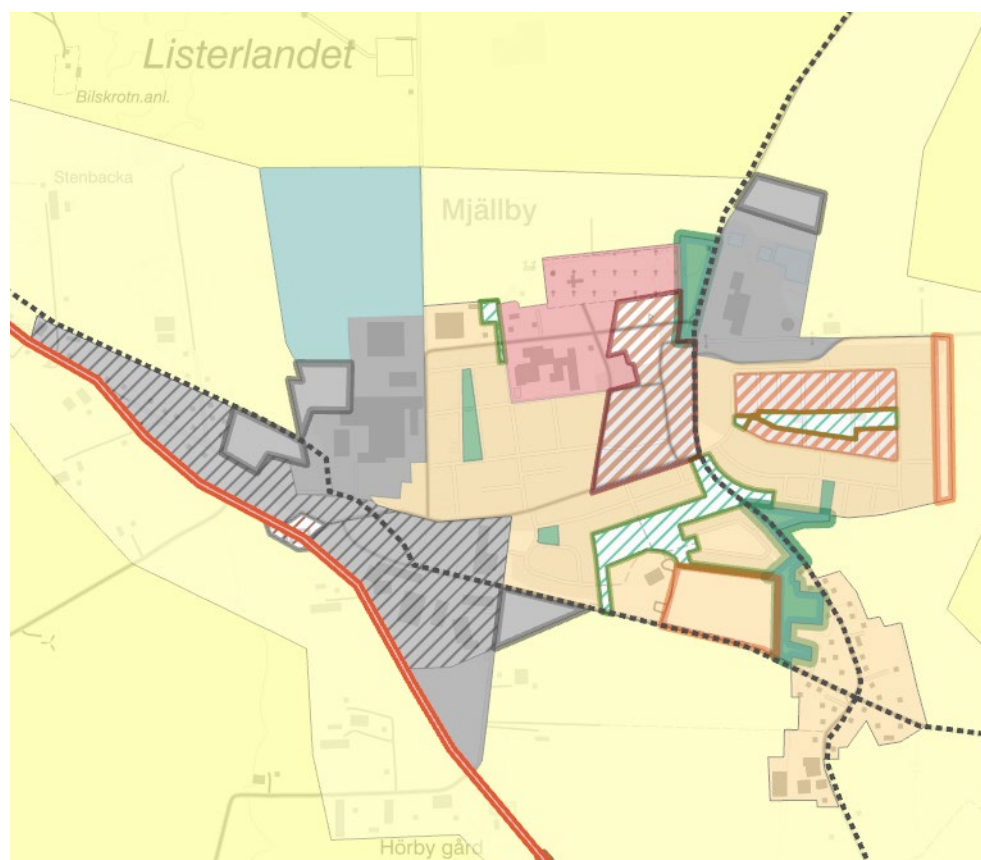
Mjällby nås lätt med bil, kollektivtrafik och cykel. Den tidigare banvallen mellan Sölvesborg och Hällevik, via Mjällby, har gjorts om till gång- och cykelväg och skapar en smidig koppling mellan dessa orter. Kollektivtrafik trafikerar orten såväl mot Sölvesborg som mot Hällevik/Nogersund och Hörvik/Krokås.

Vad efterfrågas?

Genom medborgardialoger har det framkommit att sociala mötesplatser, gröna miljöer, säkrare trafikmiljö och mer aktiviteter för ungdomar efterfrågas i Mjällby.

Ställningstagande

- Utveckla bostadsbeståndet och verksamhetsområden genom förtätning av den bebyggda miljön.
- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer.
- Möjliggöra utveckling för att bibehålla betydelsen som serviceort på Listerlandet.
- Utveckla grönområden för friluftsliv, rekreation och ekosystemtjänster.

Planerad mark- och vattenanvändning för Mjällby.

Utveckling och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Nya bostadsområden pekas ut i direkt anslutning till befintlig bostadsbebyggelse i ost och sydost. Gärdesvägen i öster är ensidigt bebyggd och kompletteras med en bebyggelserad i ortens gräns mot jordbrukslandskapet. I anslutning till Midhalls förskola föreslås nytt bostadsområde, vilket utgör en naturlig fortsättning på bebyggelseutvecklingen i Mjällby. Hänsyn till Hosaby ska tas så att bebyggelsen avgränsas mot byn och den gamla bystrukturen i Hosaby kvarstår. Det är av stor vikt att olika typer av boendemiljöer skapas för att tillgodose livets olika faser.

I Österbo finns möjlighet att skapa en mer varierad bostadsbebyggelse med fler våningar, olika bostadstyper och olika upplåtelseformer. Hela området bör ses över i ett eget utvecklingsprojekt. Det centrala grönområdet utgör en värdefull resurs vid utvecklingen och skulle kunna ges funktionen av gemensam mötesplats för alla, både för boende och besökare. Stor omsorg ska läggas vid gestaltningen så att området blir tillgängligt och inkluderande sociala mötesplatser skapas.

Mångfunktionell bebyggelse

Den centrala delen av Mjällby föreslås utvecklas genom förtätning med mångfunktionell bebyggelse för bostäder och centrumverksamheter. Området är lämpligt för flerbostadshus, radhus eller annan tät bebyggelse i upp till tre våningar. Gestaltningen ska hjälpa till att skapa Mjällbys identitet och stärka platsen som ortens centrum. Bottenvåningarna ut mot gatorna ska företrädesvis användas till förenings- och samlingslokaler, gym, kontor, handel eller annan typ av verksamhet utan omgivningspåverkan, för att aktivera gaturummet. De knappa grönytorna i området ska värnas och utvecklas tillsammans med torgbildningar och mötesplatser i strategiska och tillgängliga lägen för ett tydligare och mer attraktivt centrum.

Verksamheter

Det befintliga bebyggelseområdet längs med Metallvägen i väster utvecklas för småföretagande i kombination med bostäder och obebyggda luckor byggs igen. Bebyggelse utmed väg 123 ska ges en omsorgsfull gestaltning då området utgör entré till Mjällby och ligger väl synligt för alla som besöker Listerlandet. Risker kopplade till farligt godstransporter ska beaktas. Här kan även en möteslokal för unga placeras, exempelvis för att gynna det motorintresse som finns bland de unga i kommunen.

Befintligt verksamhetsområde söder och norr om Listervägen utvecklas och förtätas med verksamheter som inte har stor omgivningspåverkan, företrädesvis genom handel, vård och kontor.

I anslutning till verksamheterna Titan X och Lyckeby Stärkelse avsätts mark för verksamheternas framtida expansion.

Området väster om Remelinvägen i södra delen av Mjällby är detaljplanelagt för verksamhetsområde men inte bebyggt. Ytterligare mark för verksamheter föreslås öster om Remelinvägen, som en förlängning på verksamhetsområdet söder om Listervägen.

Grönstruktur

Befintliga grönytor ska stärkas och utvecklas med områden för tätortsnära rekreation och möten.

Infrastruktur

Korsningspunkten mellan väg 123 och Västra Mjällbyvägen har utretts i ÅVS 2022-06-28 och föreslås byggas om till cirkulationsplats för ökad

trafiksäkerhet. Cykel och kollektivtrafik i Mjällby har utretts i ÅVS 2019-06-12. Kommunen ser det som mycket angeläget att åtgärder genomförs för höjd trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter genom orten.

Cykelvägnätet Mjällby, Hällevik, Nogersund och Hörvik har utretts i ÅVS 2022-03-15. Det är kommunens önskemål att cykelvägnätet byggs ut norrut mot Norje och österut mot Hörvik och Krokås för att gynna pendlingscykling, skapa säker skolväg för skolelever och komplettera cykelvägnätet för turistcykling.

Motstående intressen

Mjällby ligger mitt i ett jordbrukslandskap. En utbyggnad av Mjällby innebär därför att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk. Mjällby är en utpekad servicenod i regional bemärkelse och en fortsatt tillväxt krävs för att orten även i framtiden ska utgöra centralpunkten på Listerlandet med ett utvecklat och rikt serviceutbud och goda kommunikationer. Kollektivtrafik och cykelvägnät bidrar till ett hållbart samhälle och närheten till olika funktioner bidrar till minskat bilberoende.

De centrala delarna, del av Österbo och befintliga verksamhetsområden pekats ut som utvecklingsområden i syfte att förtäta utan att jordbrukets intressen påverkas. Denna utveckling bör prioriteras före utbyggnadsområdena men utgörs huvudsakligen av privatägda fastigheter (Österbo undantaget), vilket kan försvåra genomförandet. Vid förtätning är det viktigt att bevara, utveckla och skapa nya grönytor, då allmänt tillgänglig natur är bristfälligt i Mjällbys närområde.

Kommunen vill kunna erbjuda en blandning av bostadstyper i alla tätorter och i Mjällby finns ingen planberedskap. Omfattningen av de utpekade nya utbyggnadsområdena har vägts mot framtida befolkningsprognos och de senaste årens bebyggelseutveckling i Mjällby. Jämfört med tidigare översiktsplan har stora ytor för både verksamheter och bostäder tagits bort till fördel för bevarande av jordbruksmarken. Nya utbyggnadsområden har lokaliserats i direkt anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och verksamheter, för att utgöra en naturlig del i bebyggelsestrukturen. En utbyggnad i sydost innebär en placering i nära anslutning till förskolan. Här är även jordbruksskiftena något mindre och redan påverkade av respektzoner till befintlig bebyggelse. Området avgränsas även från det omgivande jordbrukslandskapet av Listervägen.

I sydost ianspråkats ett mindre stråk av kvarvarande jordbruksmark för att till skapa naturvärden. Det finns stort behov av grönområden i orten för att gynna och utveckla ekosystemtjänster för tätortsnära rekreation och det utpekade området skapar en naturlig gräns mellan befintlig bostadsbebyggelse och föreslaget utbyggnadsområde. Området anses även för litet och ha för dålig arrondering för ett rationellt jordbruk. Det allmänna intresset för tätortsnära rekreation ges därmed företräde framför jordbruksmarken, som en följd av planerad exploatering.

Även alternativa placeringar av utbyggnadsområden runt Mjällby tar jordbruksmark i anspråk. I sydväst avgränsas utbyggnadsmöjligheterna av väg 123 som utgör en naturlig barriär i landskapet. I norr och öster är jordbruksskiftena stora med god arrondering och ska värnas för jordbrukets intresse. Miljön österut längs med Mjällbylungavägen utgör kulturmiljö med utskiftade gårdar, där befintlig bebyggelsestruktur är viktig att bevara. I söder har en befintlig jordbruksverksamhet ansökt om att utöka djurhållningen. Bostadsbebyggelse bör inte uppföras inom 300 m för att inte störas av bland annat lukt och flugor. En utbyggnad längre mot sydost, förbi Hosaby, har avfärdats på grund av mängden jordbruksmark det skulle ianspråkta.

3.3.4 Hällevik/Nogersund

Hällevik ligger längst in i Hälleviksbukten längs med Listerlandets södra kust. Det är ett fiske- och skepparsamhälle med höga kulturhistoriska värden i de äldre delarna. I Hällevik finns förskola, skola F-6 och viss kommersiell service. Här finns också en av kommunens mest uppskattade sandstränder. Kollektivtrafik trafikerar Hällevik i form av buss till Sölvesborg.

Nogersund är ett fiskeläge med anor från 1700-talet. I bykärnan finns gamla garntomter bevarade och äldre småskalig bebyggelse som är typisk för ett Listerländskt fiskesamhälle. I Nogersund finns en djuphamn som är väl lämpad för yrkesfiske. Båten till Hanö utgår från Nogersund.

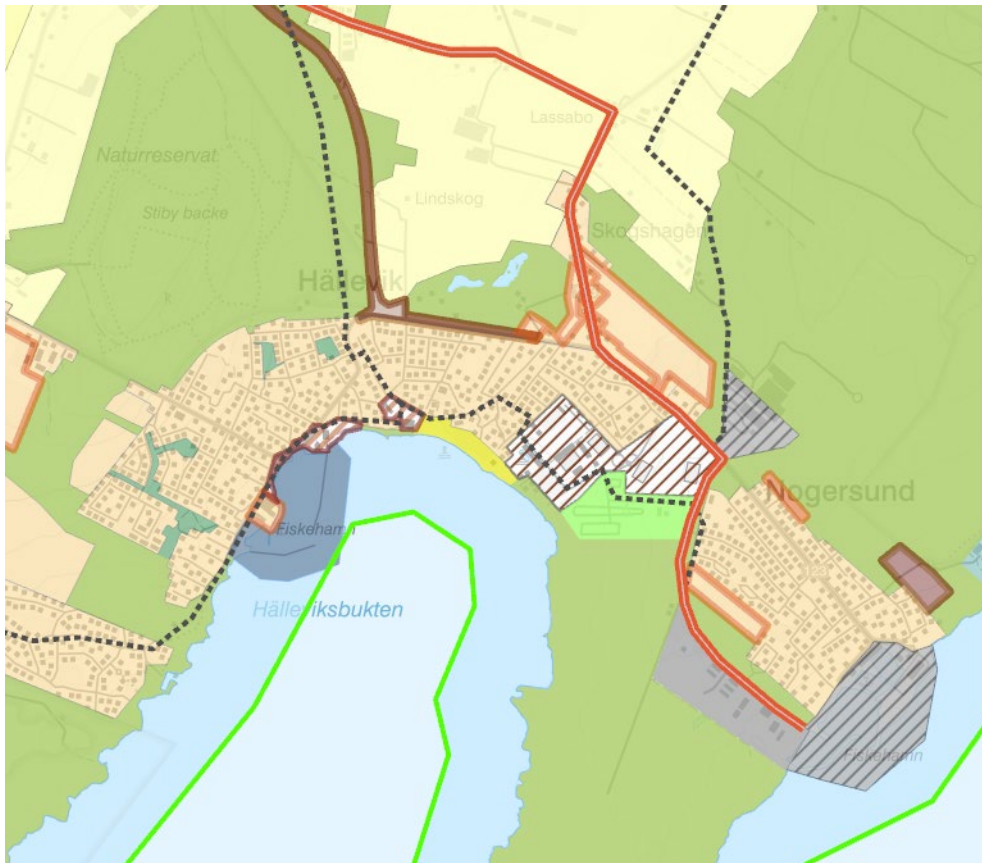
Vad efterfrågas?

Genom medborgardialoger har det framkommit att det i Hällevik efterfrågas boende för äldre exempelvis marklägenheter, gruppboende och trygghetsboende.

En motorgård där motorintresserade unga skulle kunna träffas, all-aktivitetshus, kallbadhus, musik och scener, jazzcafé och eventarena på Strandvallen är exempel på aktiviteter och mötesplatser som efterfrågas.

Ställningstagande

- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer.
- Bevara fiskehamnen i Nogersund och möjliggöra utveckling med fler verksamheter.
- Bevara kulturmiljön kopplad till fiskelägena.
- Utveckla hamnen i Hällevik för allmänna aktiviteter och besöksmål.

Planerad mark- och vattenanvändning för Hällevik och Nogsund.

Utveckling och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Nya bostäder i Hällevik föreslås i nordost, norr om Nogsundsvägen, samt i väster längs med Stibyvägen. Inom befintlig bebyggelsestruktur finns endast enstaka möjligheter till förtätning. Tillkommande bostäder bör vara av mindre storlek och i olika upplåtelseform för att tillgodose behovet av bostäder för alla genom hela livet.

I Nogsund föreslås kompletterande bostadsbebyggelse längs norra delen av Garnvägen i norr och öster om Talmansvägen i väster.

Mångfunktionell bebyggelse

Hamnområdet i Hällevik ges möjlighet att utvecklas för att möta upp efterfrågan på service, gemensamma ytor, föreningslokaler och aktiviteter. Småbåtshamnen ges möjlighet att utvecklas för fritidsbehov och besöksnäring. Även vid Hanöhus ges möjlighet till mångfunktionell bebyggelse och här ger gällande detaljplan utrymme för kallbadhus.

Verksamheter

Hamnen i Nogsund föreslås utvecklas ytterligare för yrkesfiske och verksamheter kopplade till havet. En yta nordost om hamnen avsätts för besöksnäring med tanke på naturum och parkering till eventuellt framtida nationalpark på Hanö och Listershuvud.

Befintligt område för pälsdjursuppfödning mellan Hällevik och Nogersund planläggs för verksamheter med möjlighet att utvecklas för att möta upp framtida omställning och behov. Inom området skulle även alternativ energiproduktion kunna vara möjligt.

Infrastruktur

Ny vägsträckning mellan väg 123 och Hällevik föreslås öster om Stiby backe. Vägområdet ligger kvar i samma sträckning som i tidigare översiktsplan och måste utredas vidare för exakt lokalisering.

Behovet av parkeringsplatser till stranden ska ses över och parkeringsytorna omlokaliseras för att minska trafiken i centrala Hällevik.

Klimatanpassning

Skyddsåtgärder för översvämning måste uppföras längs med kusten innan år 2050 för att undvika skador på befintlig bebyggelse och infrastruktur. I hamnområdet görs åtgärder lämpligen genom murar, gärna i kombination med exempelvis strandpromenader eller förhöjda kajkanter. Möjligheten att höja befintliga vägar och anlägga vallar ska utredas. Vid placeringen och gestaltningen av skyddsåtgärderna ska hänsyn tas till kulturmiljön. Skyddsåtgärderna måste även utformas på ett sådant sätt att de inte medför översvämning via nederbörd.

Hälleviks strand är den enda kuststräckan som idag är erosionsbenägen. Erosion kan påverkas negativt av höjd havsnivå, och behov av lokala skyddsåtgärder ska utredas. Kommunen har idag tillstånd att återföra sand som förts ut i havet.

Motstående intressen

Utpekade utbyggnadsområden i närheten av Hällevik tar till stor del jordbruksmark i anspråk. Vid lokaliseringen av områdena har hänsyn tagits till befintlig bebyggelsestruktur och förutsättningarna i omgivningarna. Norr om Hällevik finns primärzon för vattentäkt. Ny bebyggelse inom denna zon är inte lämplig. I nordväst gränsar bebyggelsen till naturreservatet och Natura 2000-området Stiby backe och i sydost till Natura 2000-området på Kråkenabben. I väster pågår detaljplaneläggning i skogen mot Grönslett och här finns även ett viktigt grönstråk att bevara för kopplingen mellan Stiby backe naturområdena söderut mot Björkenabben och havet. Bebyggelsen i Grönslett gränsar i söder till Björkenabbens naturreservat.

Föreslagen vägsträckning mellan Hällevik och väg 123 korsar det primära vattenskyddsområdet. Särskilda skyddsåtgärder och anpassningar kan krävas, vilket måste utredas innan byggnation.

Vid exploatering och utveckling av Hälleviks fiskeläge och området runt Hälleviks havsbad ska befintliga kulturmiljöer värnas och utgöra utgångspunkt i enlighet med kulturmiljöprogrammet (under framtagande 2022). Utveckling för besöksnäringen föreslås i hamnområdet. Hänsyn till stigande havsnivåer måste beaktas.

Nogersunds hamn föreslås utvecklas för verksamheter och som fiskehamn. Utvecklingen får inte begränsa allmänhetens tillträde till den del av hamnen som Hanöfärjan angör. En utveckling för ökad turism och besöksverksamhet kopplad till Hanö bör beaktas och möjliggöras. Behovet av besöksparkering kräver utrymme.

En utförd naturinventering över området öster om Talmansvägen i Nogersund visar att det finns höga naturvärden i området. En inventering av skogsområdet väster om Skogshagevägen visar att det i vissa delar finns höga naturvärden, varför området föreslås bevaras som natur. Inom föreslaget utbyggnadsområde öster om Stibyvägen har det tidigare funnits enstaka fynd av rödlistad art. Hänsyn till dessa värden ska tas i samband med kommande planläggningar och förutsättningarna för bebyggelse utredas. För dessa områden kan det vara bra att inleda planprocessen med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning.

Norr om Nogersund finns i dagsläget pälsdjursuppfödning. Delar av föreslagna områden för ny bebyggelse ligger inom skyddsavstånd till denna verksamhet och kan inte komma till stånd förrän verksamheten upphört. Dessa utbyggnadsområden ska därför ses i ett längre perspektiv. Det befintliga verksamhetsområdet ligger delvis inom primär zon för vattenskyddsområde. En utveckling av verksamheten är inte lämplig inom detta område och pekas därför inte ut i kartan.

Yta för ny besöksanläggning i Nogersund ligger inom skyddsavstånd för reningsverket. Besöksanläggning innebär inte stadigvarande vistelse och påverkan från reningsverket utgörs främst av obehaglig lukt. Den förhärskande vindriktningen är sydvästlig, vilket gör att föreslagen besöksanläggning ligger på den oexponerade sidan.

3.3.5 Hörvik/Krokås

I både Hörvik och Krokås finns bykärnor med äldre småskalig bebyggelse som är typisk för ett Listerländskt fiskesamhälle. Kring de äldre bebyggelsestrukturerna, som är lokaliserade till hamnarna, har nyare bostäder tillkommit. Allt eftersom dessa båda fiskesamhällen byggts ut har de närmast sig varandra. Idag är de nästan sammanbyggda.

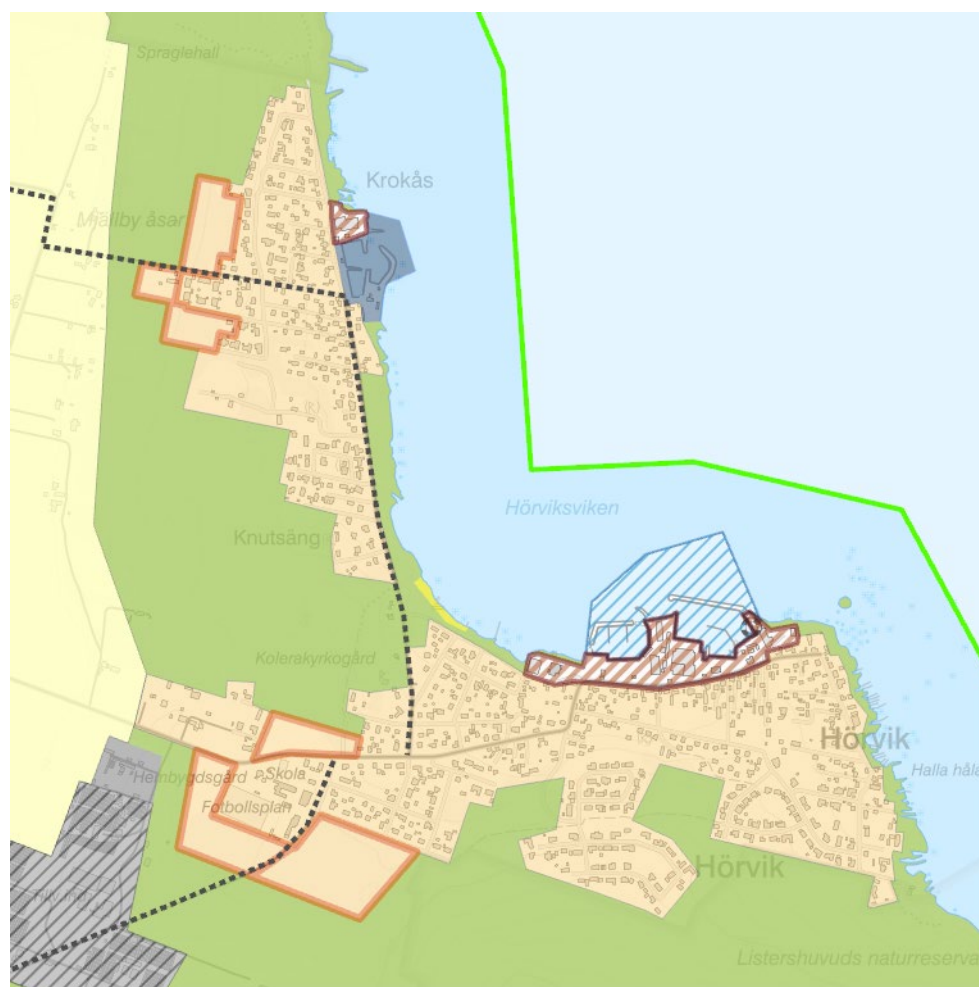
I Hörvik/Krokås finns förskola, skola och fritidshem samt viss kommersiell service. I Hörvik finns en av kommunens större fritidsbåtshamnar.

Vad efterfrågas?

Genom medborgardialoger har det framkommit att aktiviteter, service och mötesplatser efterfrågas i Hörvik och Krokås. En utveckling av hamnarna med gemensamma utrymmen, restauranger, utökad småbåtshamn och lokaler för besöksnäring. Stranden önskas kompletteras med brygga och kallbadhus. Fler villatomter efterfrågas också.

Ställningstagande

- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer.
- Utveckla hamnområdena för allmänna aktiviteter och besöksmål.
- Bevara kulturmiljön kopplad till fiskelägena.
- Utveckla cykelvägnet mot Mjällby och Hällevik.

Planerad mark- och vattenanvändning för Hörvik och Krokås. Den gröna linjen markerar var Blekinge Havsplan tar vid.

Utveckling och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Nya bostäder föreslås i de västra delarna av Krokås och Hörvik. Utbyggnadsområden har lokaliserats till platser som inte riskerar att de båda orterna växer samman ytterligare utan fortsätter utgöra två olika orter. Tillkommande bostäder bör vara av mindre storlek och i olika upplåtelseform för att tillgodose behovet av bostäder för alla genom hela livet. Skolverksamheten ges möjlighet att utvecklas västerut. Närheten till befintliga verksamheter bör dock uppmärksammas.

Verksamheter och mångfunktionell bebyggelse

Hamnen i Hörvik föreslås utvecklas till en mångfunktionell bebyggelse för besöksnäring, gemensamma ytor, föreningslokaler, service och aktiviteter. Vid behov ska yrkesfisket kunna prioriteras.

I väster finns område för verksamheter och pälsdjursuppfödning. Dessa ges möjlighet att utvecklas för annan typ av verksamheter och även utökas västerut. I öster är det viktigt att vegetation sparas som barriär mot bostadsbebyggelsen.

Grönstruktur

Det är viktigt att spara grönområden för närrekreation, djur och växtliv. En grön kil sparas mellan Hörvik och Krokås för att orterna inte ska växa samman ytterligare. Om samhällena tillåts växa samman försämras möjligheten att förstå områdets historia, kulturmiljöer påverkas och upplevelsen och orienterbarheten i landskapet påverkas.

Ett grönstråk ska bevaras som en barriär mellan föreslaget utbyggnadsområde i västra Hörvik och befintligt verksamhetsområde. Grönstråket kopplar samman Spraglehall i norr och Listers huvud i söder och är därmed viktigt för såväl rekreativsmöjligheterna som för flora och fauna.

Infrastruktur

Cykelvägnätet Mjällby, Hällevik, Nogersund och Hörvik har utretts i ÅVS 2022-03-15. Det är kommunens önskemål att cykelvägnätet till Mjällby byggs ut för att gynna pendlingscyklingen, skapa säker skolväg för skolelever och komplettera cykelvägnätet för cykelturism.

Klimatanpassning

Klimatanpassningsåtgärder krävs för att skydda bebyggelsen närmast kusten. Det kan exempelvis göras genom åtgärder som höjda kajkanter i hamnarna, vallar och upphöjda promenadstråk. Vid placeringen och gestaltningen av skyddsåtgärderna ska hänsyn tas till kulturmiljön och allmänhetens tillgång till kusten. Skyddsåtgärderna måste även utformas på ett sådant sätt att de inte medför översvämning via nederbörd.

Motstående intressen

Utbyggnadsmöjligheterna begränsas i norr och söder av naturreservat och Natura 2000-området vid Listers huvud och Spraglehall och i öster av havet.

I närheten av Krokås och Hörvik finns skyddszoner för vattentäkt som begränsar utbyggnadsmöjligheterna. Föreslagna utbyggnadsområden ligger inom sekundär skyddszon och särskilda bestämmelser om dagvattenhantering mm kan därför bli aktuellt i efterföljande detaljplaneläggning.

Befintlig verksamhet väster om Hörvik kan påverka möjligheten av utbyggnad av samhällets västra delar. Inom verksamhetsområdena finns potentiellt förorenad mark som måste hanteras vid en utveckling av nya verksamheter inom området.

Utpekade bostadsområden i västra delen av Krokås utgörs av skogsmark som har funktion av tätortsnära rekreation. Kopplingarna mellan befintlig

bebyggelse och skogsområdet ska värnas vid utbyggnad och ekosystemtjänsterna stärkas i kvarvarande naturområden.

Utveckling av hamnmiljöerna i Krokås och Hörvik ska beakta kulturmiljön, allmänhetens tillgänglighet och stigande havsnivåer.

3.3.6 Norje/Pukavik

Norje och Pukavik ligger längs med kommunens östra kust i norra delen av kommunen. Pukavik ligger delvis inom Karlshamns kommun och en utveckling bör därför ske i samarbete mellan kommunerna. Bebyggelsen i Pukavik följer genomfartsvägen och sträcker sig mot vattnet och cirka ett kvarter inåt land. Pukavik är idag en ren boendeort, men här finns både fotbollsplaner och tennisbana.

I Norje finns förskola och skola F-6 med bibliotek. I de äldre delarna finns många gamla vackra byggnader bevarade, till exempel Listers härads tingshus, den gamla skolan, ett gästgiveri samt gamla jordbruksbyggnader. Öster om Karlshamnsvägen finns områden med omfattande fritidshusbebyggelse. Här finns även festivalområdet där Sweden Rock Festival håller till.

Norje och Pukavik nås via Karlshamnsvägen, vilken även trafikeras med kollektivtrafik. Direkt norr om Pukavik går riksväg 15 som ansluter till E22. Gång- och cykelväg finns till Mörrum i norr och Sölvesborg i söder.

Värdefulla naturmiljöer är kopplade till kusten med rekreationsstråk, havsbad och camping.

Vad efterfrågas?

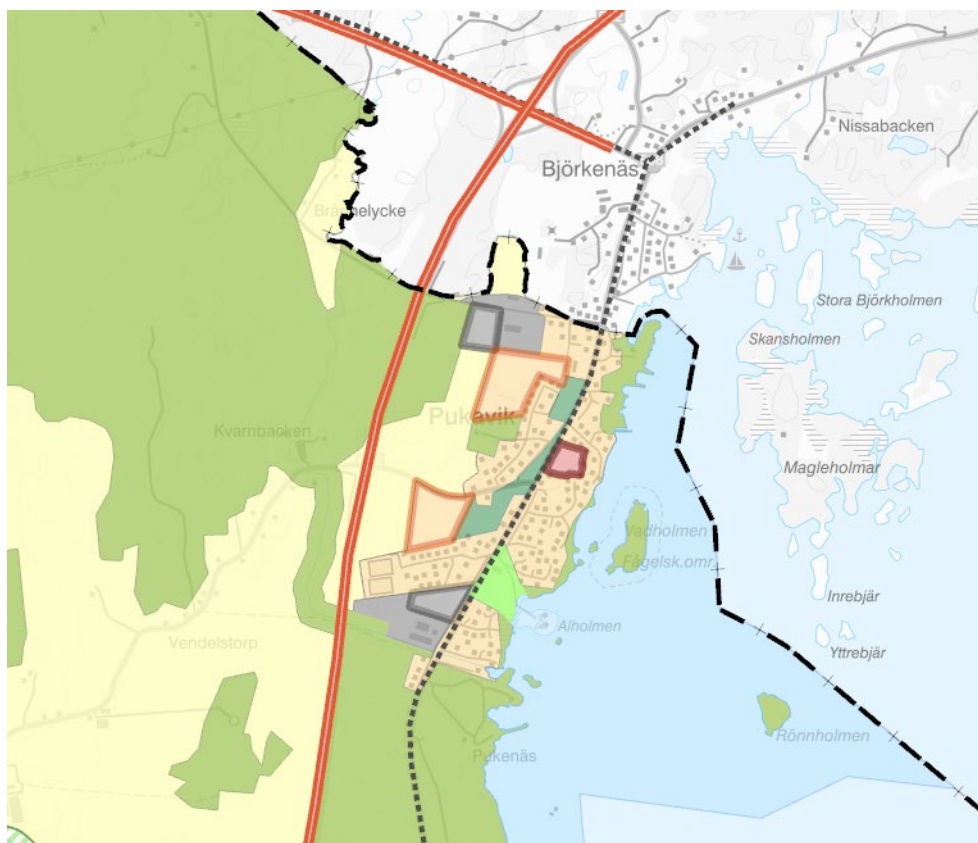
Cykelväg till Mjällby saknas och behövs för skolelever som vill cykla till högstadieskolan i Mjällby. Genom medborgardialoger har det framkommit att tomter för bebyggelse efterfrågas i Norje och Pukavik precis som service i form av bensinstation, distriktsköterska, affär, post och laddstation. En marina eller båtvarv och sjöbodar efterfrågas i området där Västra Orulundsån/Vesankanalen rinner ut i havet. En anslutning till väg E22 i södra Norje för ökad tillgänglighet till samhället.

Ställningstagande

- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer.
- Utveckla Norje med service och aktiviteter för en fullskalig serviceort.
- Utveckla cykelvägnätet mot Mjällby och norrut mot Olofström.

Planerad mark- och vattenanvändning för Norje och Pukavik. Den gröna linjen markerar var Blekinge Havsplan tar vid.

Planerad mark- och vattenanvändning för Norje och Pukavik. Den gröna linjen markerar var Blekinge Havsplan tar vid.

Utveckling och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Två nya bostadsområden föreslås i västra delen av Pukavik. Dessa kan binda samman Pukaviks långsmala struktur till en mer samlad bebyggelse.

Kompletterande bostadsbyggnation längs med Norjevägen i Norje binder samman befintlig bebyggelse och en utbyggnad på Norjevägens västra sida skapar en mer kompakt ortstruktur. Det är viktigt att orterna inte byggs samman.

För att tillgodose behovet av bostäder och skapa ett bättre underlag för Norje som serviceort föreslås nya bostadsområden även i de södra och norra delarna av Norje. I norr tas skogsmark i anspråk medan det i söder handlar om några av de ytor som idag används för tillfälligt boende i samband med Sweden Rock. De södra delarna prioriteras först om rockfestivalen skulle upphöra, läs mer under rubriken Motstående intressen nedan.

En variation av bostadstyper med radhus, flerbostadshus och marklägenheter är önskvärt för att komplettera den huvudsakliga enbostadsbebyggelsen. Tillkommande bostäder bör vara av mindre storlek och i olika upplåtelseform för att tillgodose behovet av bostäder för alla genom hela livet.

Mångfunktionell bebyggelse

Ett område i södra delen av Norje öster om Ysanevägen föreslås utvecklas för mångfunktionell bebyggelse. Befintlig verksamhet kan kompletteras med kommersiell service och handel i form av affär, paketutlämning, lokaler för vård och föreningsliv samt annan typ av verksamhet som inte har någon direkt omgivningspåverkan.

Verksamheter

Befintliga verksamheter ges möjlighet att utvecklas genom att nya ytor i direkt anslutning till befintliga planläggs för verksamheter. I den västra delen av Norje handlar det om utveckling av den odling som idag sker på två större gårdar. Befintlig verksamhet i söder ges utrymme att utvecklas söderut, bort från bostadsbebyggelsen för att inte utgöra störningar. Söder om Norje föreslås ytor för verksamheter öster om Ysanevägen. Denna utbyggnad är beroende av framtida ny anslutning till väg E22.

Infrastruktur

Ny planskild anslutning till väg E22 föreslås i Norjes södra del med koppling till befintlig cirkulationsplats. Det ger orten bättre tillgänglighet och skapar förutsättningar för nya verksamhetsområden. Den nya anslutningen kommer även ha en funktion som vall och påverka översvämningsrisken för marken i söder. Anslutningen måste utredas vidare tillsammans med Trafikverket för exakt lokalisering och bedömning av påverkan på trafikföringen i området.

I anslutning till korsningspunkten mellan väg E22 och RV 15 är förutsättningarna goda för att skapa en nod för verksamheter och service. Ett samarbete med Olofströms och Karlshamns kommuner är önskvärt för att skapa ett strategiskt viktigt område för samtliga kommuner.

Cykelväg till Mjällby föreslås byggas för att gynna pendlingscykling, skapa säker skolväg för skolelever och komplettera cykelvägnätet för turistcykling. Den första etappen längs Furumovägen till Atria har utretts i ÅVS 2017-01-10.

Grönstruktur

Skogsområden längs med Karlshamnsvägen ska till stor del bevaras och utvecklas för att utveckla det gröna stråket mellan Pukavik och Norje till förmån för naturvärden, ekosystemtjänster, friluftsliv och rekreation. Området "Öarna" väster om väg E22 bör tillgängliggöras genom cykelväg eller gröna stråk för ökat friluftsliv och rekreation.

Klimatanpassning

Låglänt mark och översvämningsrisk finns längs hela kusten och drabbar viss befintlig bostadsbebyggelse i Norje och Pukavik vid tillfälliga oväder och vid en höjd havsnivå på 1,7 meter, det vill säga redan år 2050. Inga allmänna vägar eller byggnader med samhällsviktiga funktioner riskerar då att översvämmas. Sammanhängande vallar eller murar i fastighetsgräns kan anordnas för vissa av fastigheterna. För andra fastigheter bör möjligheten till reträttområden utredas. Möjliga åtgärder ska undersökas i samarbete mellan fastighetsägarna och berörda myndigheter. Med en beräknad höjd havsnivå på 2,5 meter år 2100 riskerar väg E22 översvämmas.

Skyddsåtgärder i form av vallar och murar måste byggas längs med Vesankanalen och Västra Orlundsån för att skydda de centralt liggande bostadskvarteren och skolan. Eventuellt ny väganslutning till väg E22 måste byggas upp och kan därmed fungera som vall mot kanalen och ån mot söder om liggande markområden som föreslås bebyggas för verksamheter. Skyddsåtgärderna måste utformas på ett sådant sätt att de inte medför översvämning via nederbörd.

Klimatförändringarnas påverkan och konsekvenser för Vesan ska utredas särskilt.

Motstående intressen och risker

I anslutning till utbyggnadsområdet för bostäder i Pukavik finns två potentiellt förorenade områden och en avloppspumpstation. Eventuella riskavstånd till dessa och saneringsbehov måste utredas i kommande detaljplaneläggning.

Avståndet till väg E22 med bullerproblematik och transport av farligt gods måste hanteras i utbyggnadsområdena i de västra delarna av tätorterna.

Jordbruksmark tas till viss del i anspråk för bostadsbebyggelse och verksamheter i både Pukavik och Norje. Stora ytor som pekats ut för bostäder i tidigare översiktsplan har tagits bort i Pukavik till fördel för bevarande av jordbruksmark. I första hand ska de områden som inte påverkar jordbruksmarken exploateras. Utpekade områden på jordbruksmark ligger i direkt anslutning till befintlig bebyggelse och infrastruktur. Intentionen att Norje ska utvecklas till en fullskalig serviceort i enlighet med den tidiga medborgardialogen kräver serviceunderlag i form av bostäder och arbetstillfällen, vilket är ett motiv till ianspråktagande av jordbruksmarken. Översiktsplanen ger även befintliga verksamheter möjlighet att utvecklas, vilket inte är genomförbart utan att jordbruksmark tas i anspråk.

Grönstrukturen i Norje är till stor del kopplad till kusten med endast enstaka centrala grönområden. Dessa centrala grönområden är av stort värde för tätortsnära rekreation, lek och klimatanpassning och kustremsan är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet. Dessa områden ska därför inte tas i anspråk för bebyggelse och förtätning.

Verksamheten söder om Norje längs Furumovägen ges möjlighet att utvecklas. Samtidigt upplevs den tunga fordonstrafiken till verksamheten som störande för boende längs med Furumovägen. Möjligheten till väganslutning direkt västerut från fastigheten bör undersökas, vilket berör enskilda fastighetsägare och Trafikverket.

Festivalområdet och ytor för tillfälligt boende i samband med festival är idag av stor vikt i Norje. Översiktsplanen möjliggör en alternativ utveckling genom permanentboende i det fall ytorna inte behövs för ändamålet i framtiden. Själva festivalområdet kvarstår dock som yta för besöksanläggning.

3.3.7 Landsbygden

Landsbygden fyller en viktig funktion i Sölvesborgs framtida utveckling och erbjuder ett småskaligt boende i vackra och lugna livsmiljöer. Mindre utbyggnadsområden för bostäder av olika typ i byar och samhällen kompletterar befintligt bostadsbestånd på landsbygden.

Landskapet norr om riksväg 15 utgörs till stor del av skog och är glesbefolkat. Runt Kylinge öppnar landskapet upp sig och ett småskaligt jordbruksområde tar vid. Området söder om väg 15 utgörs av ett kuperat mosaiklandskap med små byar och samhällen insprängda mellan åkrar och skog.

I öster reser sig det bokskogsbevuxna Ryssberget, som är av riksintresse för friluftslivet. Flera mindre byar och samhällen ligger vid Ryssbergets fot i gränsen mot det öppna jordbrukslandskapet.

Runt Mjällby och norrut längs med Vesan breder ett bördigt jordbrukslandskap ut sig, präglad av odling genom århundranden. Utdikningar och invallningar har möjliggjort att även låglänta områden kan

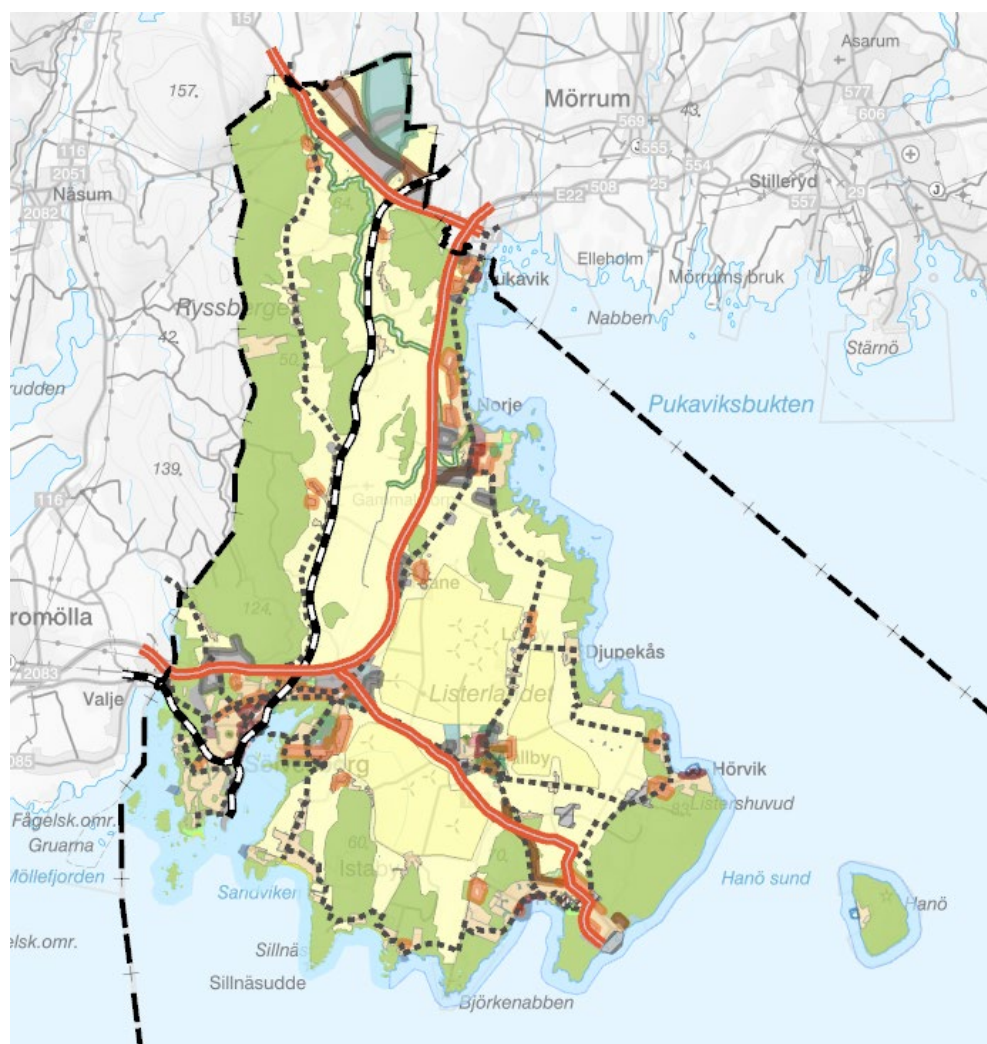
brukas. Den flacka topografin bjuder på vida utsikter från de kringliggande restbergen. Gårdsbebyggelse ligger spridd längs det finmaskiga vägnät som korsar slätten.

Vad efterfrågas?

Service i form av affär (obemannad), paketutlämning, mötesplatser och aktiviteter efterfrågas ofta i de mindre tätorterna och norra kommundelen, liksom ett bättre utbyggt cykelvägnät. Det finns även behov av mer varierade bostadsformer som ex hyres- och marklägenheter för äldre och yngre som komplement till villabebyggelsen.

Ställningstagande

- Bredda utbudet av bostadstyper och boendeformer i anslutning till befintliga bebyggelsestrukturer för en levande landsbygd.
- Satsa på naturturism och småföretagande.
- Bevara brukningsvärd jordbruksmark.
- Utveckla vägnätet och cykelvägnät för bättre framkomlighet och tillgänglighet.

Planerad mark- och vattenanvändning för landsbygden.

Utvecklad och ändrad markanvändning fram till år 2050

Bostäder

Nya bostäder föreslås uppföras som komplement till befintlig bebyggelsestruktur i flera av kommunens mindre tätorter. För att utveckla det befintliga bostadsbeståndet ska andra bostadstyper än enbostadshus prioriteras. Mindre lägenheter eller radhus samt olika upplåtelseformer gör det möjligt att tillgodose behovet av bostäder på orten för alla genom hela livet. Utöver utpekade områden kan enstaka bostäder accepteras som komplement i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. Påverkan på landskapsbild, befintliga strukturer, friluftsliv, natur- och kulturmiljö samt ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark ska då utredas. Större sammanhängande områden ska undvikas, då de lämpligen lokaliseras till serviceorterna.

Den befintliga bebyggelsen i Mörby föreslås kompletteras längs med Sandviksvägen och öster därom. Inom området kan det finnas fornlämningar, vilket ska utredas liksom närheten till hästverksamhet.

I Ysane föreslås bostäder sydost om befintlig bebyggelse, fram till Norremarksvägen i öster. Infart bör ske från söder och öster för att inte skapa störande trafik genom bostadsområdet. Det är värdefullt om befintlig vegetationsstruktur i området kan bevaras.

I Lörby föreslås två mindre områden i norra delen av byn.

I Gammalstorp föreslås två mindre bostadsområden väster om samhället, längs med Hinnedalsvägen och Ringaslättsvägen. Området längs Hinnedalsvägen ligger nära befintlig hästverksamhet och möjligheten till boende med hästinriktning ska utredas.

I Högtofta föreslås mindre bostadsutbyggnader runt om skolan.

Verksamheter

Ett större verksamhetsområde föreslås norr om riksväg 15, där det är bra skyltläge och nära befintlig infrastruktur. Området är endast bebyggt med enstaka bostadsenheter och skulle därmed kunna vara lämpligt för störande verksamheter. I anslutning till sydostlänkens koppling till Blekinge kustbana kan finnas behov av verksamhetsområde för logistik och omlastning. Verksamhetsområdet får inte konkurrera med Riksintresseområdet för kommunikationer, Sydostlänken.

Längs med gamla väg E22 i höjd med Ysane, föreslås område för verksamheter. Området har gott skyltläge till väg E22 och god tillgänglighet via Ysanevägen.

Nedlagda pälsdjursgårdar kan med fördel användas för annan typ av verksamheter, då marken här redan är ianspråktagen och påverkad av tidigare verksamhet. Dessa områden innefattar eventuellt förorenad mark, som måste undersökas och eventuellt saneras innan de tas i anspråk för annan verksamhet.

Infrastruktur

En planskild korsning under riksväg 15 i höjd med Kylinge finns beslutad av Trafikverket, för att säkra passagen för oskyddade trafikanter.

Ett nytt järnvägsspår är beslutat mellan Olofström och Karlshamn, den så kallade Sydostlänken. Inom Sölvesborgs kommun kommer spåret att dela sig i en trevägskorsning mot söder och öster. Sydostlänken är klassad som riksintresse för kommunikationer.

Cykelvägnätet föreslås byggas ut mellan Sölvesborg och Kylinge via Gammelstorp. En utbyggnad berör statlig väg och ska samordnas med Trafikverket.

Teknisk anläggning

Reningsverken i Kylinge och Djupekås planeras stängas. Reningsverken har idag skyddsavstånd inom vilket ny bebyggelse inte anses lämpligt. När reningsverken stängs försvinner skyddsområdena och marken kan bli aktuell för exploatering under förutsättning att området ses som lämpligt även ur andra aspekter, som exempelvis höjd över havet.

I den norra delen av kommunen pekas område ut för teknisk anläggning. Syftet är att detta område ska nyttjas för alternativ energiproduktion. Beroende på typ av anläggning och placering kan en exploatering ge påverkan på Olofströms och Karlshamns kommuner. Anläggningen får inte konkurrera med Riksintresseområdet för kommunikationer, Sydostlänken.

Klimatanpassning

Den utdikade Vesan kommer att översvämmas via Vesankanalen redan vid en meters havsnivåhöjning om inga åtgärder görs. Vid en havsnivå på + 2,5 m bryter vattnet igenom även vid Listerlandet södra.

Motstående intressen

I Högtofta är ett föreslaget nytt bostadsområde utpekat inom skyddszonen för befintligt reningsverk. Reningsverkets intresse och skyddszon går före intresset av att bygga nya bostäder, vilket måste avvakta till dess reningsverket läggs ner.

Vid exploatering i Ysane ska hänsyn tas till kyrkan som landmärke i landskapet och kulturmiljövärden kopplade till kyrkan och begravningsplatsen. Befintliga vegetationsstråk och eventuell stenmur kan vara skyddade av generellt biotopskydd.

Verksamhetsområdet nordost om riksväg 15 tar stora arealer skogs- och jordbruksmark i anspråk. Läget är strategiskt gynnsamt genom närheten till befintlig infrastruktur som riksväg 15 och väg E22. Området avgränsas i nordost av den planerade Sydostlänken, vilken kommer att utgöra en fysisk barriär i landskapet. Vid planering till området ska landskapsbild, naturvärden och hänsyn till befintlig bebyggelse sydväst om riksväg 15 utredas noggrannare.

Några av de utpekade bostadsområdena tar mindre områden för jordbruksmark i anspråk. De strategiska områdena anger som utgångspunkt att kommunen ska erbjuda attraktiva boenden på landsbygden. Genom att peka ut områden i översiktsplanen tar kommunen ansvar för den framtida bostadsutvecklingen och pekar ut vilka områden som ska bebyggas med fler än enstaka hus. Platserna har prioriterats utifrån efterfrågan, möjlighet för utbyggnad i hela kommunen, behov och platsens förutsättningar. Samtliga områden ligger i direkt anslutning till befintlig bostadsbebyggelse och bygger vidare på befintliga strukturer i bebyggelse och landskap samt teknisk infrastruktur. Vid de samhällen där alternativa lokaliseringar varit möjliga har de platser valts som haft minst påverkan på möjligheten till ett rationellt drivet jordbruk, natur- och kulturmiljövärden.

En översvämning av och permanent vattenspegel på Vesan skulle innebära att stora jordbruksarealer skulle bli obrukbara. Det skulle resultera i våtmark och översilningsytor med höga naturvärden som en trolig följd. Detta måste ställas mot det allmänna intresset av livsmedelsproduktion och kostnaden för klimatanpassningsåtgärder. En kontrollerad dämning av Vesan skulle troligtvis ge mindre konsekvenser i form av mindre andel översvämmad jordbruksmark.

I Sölvesborgs kommun finns ett stort hästintresse och landsbygden rymmer många hästgårdar. I de fallen utpekade utbyggnadsområden ligger nära hästverksamhet måste lämpligheten utredas ur ett hälsoperspektiv.

3.3.8 Kustområdet

Närheten till havet är något som är av stort värde för boende och besökare och som format livet i Sölvesborg sedan urminnes tider. Havet bidrar till attraktiva livsmiljöer för människor, djur och växter. Kustområdena är populära för friluftsliv och de vita sandstränderna är attraktiva för många besökare. Hela den kuststräcka som inte omfattas av tätortsbebyggelse har ett mycket stort värde ur natur- fritids- och rekreationssynpunkt.

Det östra kustområdet är mosaikartat men ganska flackt. Tallskog är ett återkommande inslag och kustlinjen har många sandstränder. Inom detta kustområde finns flera fritidshus- och campingområden.

I det södra kustområdet finns ett flertal fina rekreationsområden samt äldre idylliska bebyggelsemiljöer. Liksom i det östra kustområdet finns flera fritidshusområden samt en camping.

Längs kommunens kuststräcka sträcker sig de fågelrika nabbarna ut mot havet. Det är Näsnabbarna, Sillnäs, Björkenabben och Kråkenabben. De är utlöpare av de restberg, som till stora delar är lövskogsbeklädda. Här finns de välbesökta naturreservaten Hjärthalla, Stiby backe och Listers Huvud. Mellan restbergen finns ett varierat och småskaligt stråk av betesmarker, havsstrandängar, buskmarker samt mindre skogsområden. Ofta finns växtlighet, t ex gräs och buskar fram till vattnet.

De 37 öar som finns i kommunen är med undantag av Hanö små och obebodda. De har stor betydelse för fågellivet och flera är skyddade som fågelskyddsområden.

Sölvesborgs kommun har tillsammans med Blekinges övriga kustkommuner tagit fram en gemensam plan för Blekinges havsområde. De ställningstaganden som är tagna i havsplanen gäller fortsatt för kommunen. Läs mer om havsplanen i ”3.2.2 Vattenområden”.

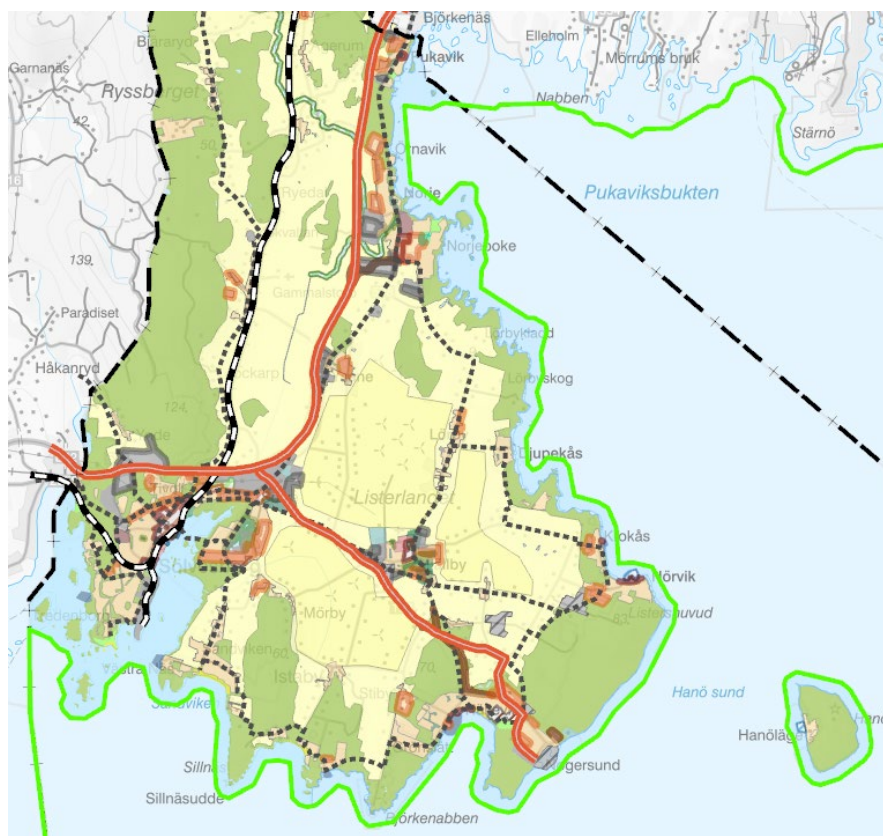
Ställningstagande

- Bevara och utveckla kustens tillgänglighet för friluftsliv och rekreation.
- Ge förutsättningar för ökad naturturism och besöksnäring.
- Värna och bevara kulturmiljöerna kopplade till fiskelägena.

Hanö

Hanö är en ö sex km från fastlandet och ett populärt turistmål med tiotusentals besökare årligen. Bebyggelsen är koncentrerad till Hanö läge, vilken har ringa åretruntboende invånare. Största delen av Hanö utgör naturreservat och Natura 2000-område. Länsstyrelsen har föreslagit att Hanö och Listers huvud tillsammans med vattenområdet där emellan ska utses till nationalpark.

Bättre kommunikationer är en förutsättning för utvecklingen på Hanö. Ett område i direkt anslutning sydost om befintlig bebyggelse föreslås för nya bostäder. Hamnområdet ska fortsätta utvecklas för besöksnäringen och gästhamnen likaså.

Planerad mark- och vattenanvändning för kustområdet. Den gröna linjen markerar var Blekinges havsplan tar vid.

Utvecklad och ändrad mark- och vattenanvändning fram till år 2050

Genom att utveckla de gröna miljöerna längs med kusten med promenadstråk och cykelvägar, förbättras allmänhetens tillgång till havet och kustlinjen. I närheten till bostadsbebyggelse kan sådana åtgärder vid behov kombineras med skyddsåtgärder för höjda havsnivåer.

Havet kan på lämpliga platser nyttjas för alg- och musselodlingar.

Motstående intressen

Många av kommunens natur- och kulturvärden är kopplade till kusten. Kusten är också starkt förknippad med friluftsliv och turism i form av bad, båtliv och rekreation. Stora delar av kusten är skyddad genom generellt och utökat strandskydd. Det är även längs med kusten som de flesta vill leva och bo. Exploateringsintresset kan därför komma i konflikt med befintliga värden.

Framtida energiproduktion från vindkraft kan bland annat ske från havsbaserade vindkraftsanläggningar. Detta kan ha stor påverkan på landskapsbilden. För att vindkraftsanläggningar i havet ska få en begränsad påverkan på landskapsbilden från land ska en zon om fem kilometer från strandlinjen vara fri från vindkraftverk. En avvägning mot övriga allmänna intressen måste också göras, exempelvis farleder.

Allmänna intressen som yrkesfiske och farleder kan påverka det allmänna intresset för friluftsliv till havs.

En höjd havsnivå på grund av förändrat klimat kan påverka såväl naturmiljöer som bebyggda miljöer genom översvämning. En höjd havsnivå medför större risk för kusterosion, främst på kommunens sandstränder. Kustlinjens flacka topografi gör att risken för ras och skred inte påverkas mer än marginellt. Många av de obebbyggda kuststräckorna innehar höga natur-, friluftsliv- och kulturvärden som riskerar att gå förlorade. Ofta utgör dessa områden riksintresse för naturvården, högexploaterad kust, friluftsliv och rörligt friluftsliv. Förlusten av dessa områden måste ställas mot kostnaden för att uppföra skyddsåtgärder och åtgärdernas påverkan på landskapsbild, utsikter och naturliga spridningskorridorer med mera. Skyddsåtgärder kan också skapa svårigheter att ta hand om naturligt avrinnande vatten från inlandet. Kommunen kommer i första hand att skydda bebyggda miljöer.

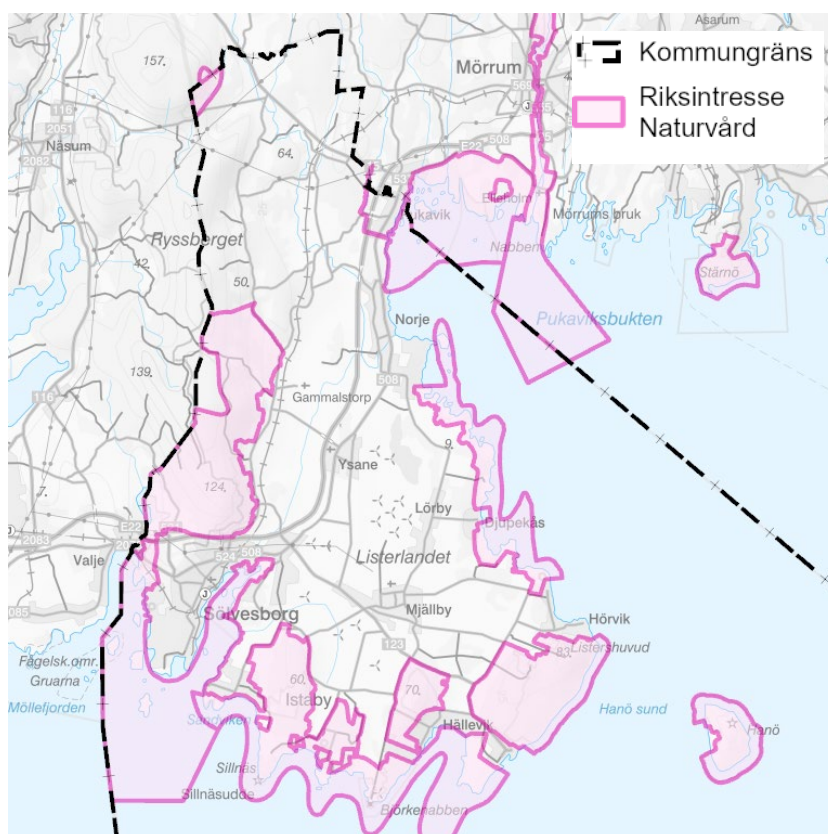
4 Riksintressen, värden och hänsyn

Översiktsplanen visar hur kommunen tar hänsyn till olika värden, hur riksintressen tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas.

4.1 Riksintressen

Områden av riksintresse är av nationell betydelse och regleras i 3 och 4 kapitlet i miljöbalken. Riksintressen ska prioriteras i den fysiska planeringen och skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller avsevärt försvåra möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Riksintressen innebär inte att annan verksamhet omöjliggörs. I många fall kan de värden som utgör grund för riksintresset vara möjliga att kombinera med annan verksamhet eller etablering. Möjligheter, konflikter och konsekvenser måste studeras i det enskilda fallet. I översiktsplanen ska kommunen redovisa hur riksintressena ska tillgodoses och om de påverkas av föreslagen mark- och vattenanvändning. Många riksintresseområden är stora och kan beröra flera kommuner. Det mellankommunala perspektivet ska därför beaktas vid ställningstaganden kring riksintressena.

4.1.1 Naturvård

Områden av riksintresse för naturvården ska representera svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen. Områdena motsvarar de mest värdefulla naturområdena i ett nationellt perspektiv. Att skydda områden med, för landet, unika naturvärden är viktigt för att bevara den biologiska mångfalden, för att skydda landskapsbilden och för att erbjuda möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv. Det finns sex utpekade områden av riksintresse för naturvården som berör Sölvesborgs kommun:

- NK 2 Valjeviken – Sölvesborgsviken
- NK 3 Ryssberget
- NK 4 Listerlandet – Hanö
- NK 5 Stensnäs-Elleholm,
- NK 6 Mörrumsåns dalgång
- NK 39 Lörbykusten

NK 2 och NK 3 angränsar till andra riksintresseområden för naturvård inom Bromölla kommun. NK 5 och NK6 ligger huvudsakligen inom Karlshamns kommun.

Ställningstagande:

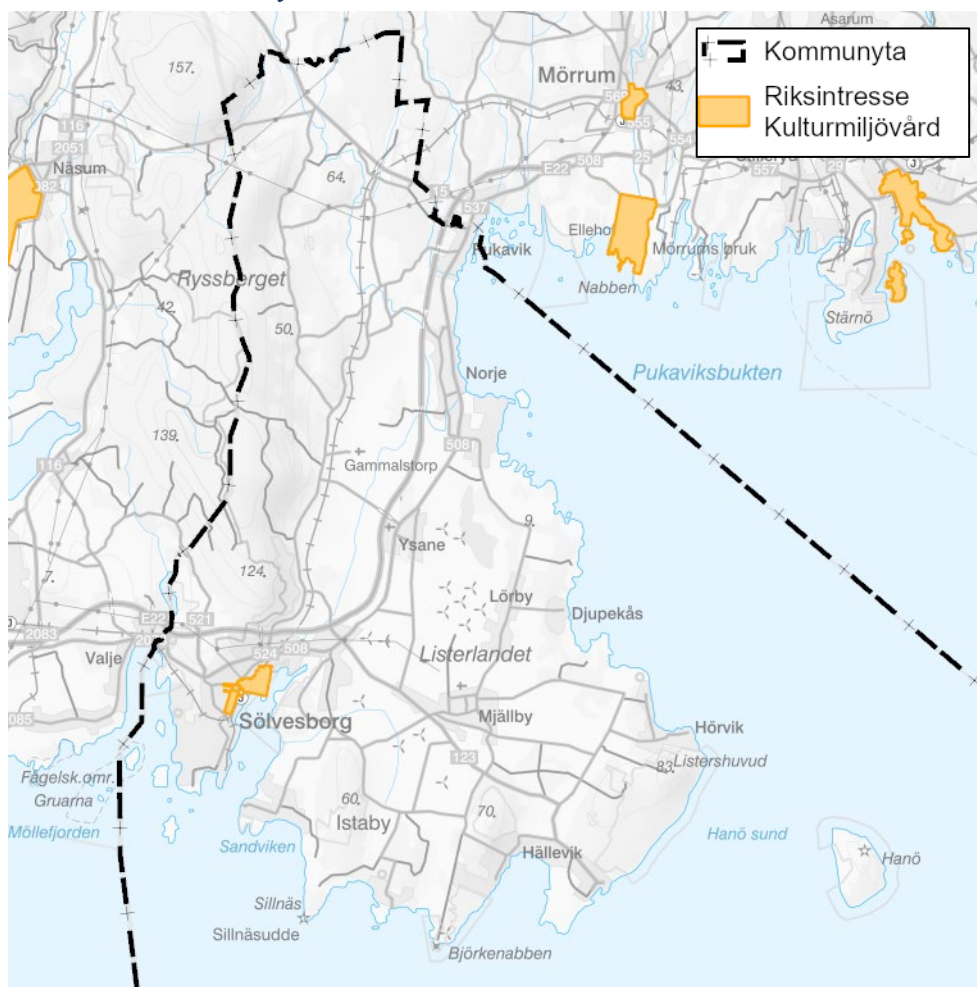
- Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Det innebär att planläggning, byggande eller andra exploateringsföretag bara kan komma ifråga om det kan ske med hänsyn till naturvärdena.

Påverkan

Stora delar av Sölvesborgs kommuns yta kopplat till kusterna och Ryssberget är av riksintresse för naturvården. Boende i kustnära läge attraherar många, vilket kan leda till konflikter och motstridande intressen. Nya bebyggelseområden har endast föreslagits i anslutning till befintlig bebyggelse. Föreslagna ytor har under arbetets gång med översiktsplanen minskats ned, vilket är till fördel för riksintresset. Även små områden som tas i anspråk kan tillsammans medföra stor påverkan genom att riksintresseområdet splittras och fragmenteras. Runt Hällevik finns exempelvis risk för sådan påverkan. Vid efterföljande detaljplanering är det viktigt att tänka på allmänhetens tillgång till kustområdet, bevarande av grönstråk, olika naturmiljöer och tätortsnära rekreation. Detta kan bland annat göras genom väl genomarbetade strukturer och säkerställa grönytor som allmän plats i den nya bebyggelsen. En ökad naturturism kan få till följd att attraktiva ytor och miljöer får ett större slitage. Insatser som utpekande av promenadstigar, anordnade entréer och information kan minska denna påverkan.

Läs mer om grönstruktur, naturvärden och friluftsliv i avsnitt 3.2.1 och naturmiljövården i kapitel 4.2.

4.1.2 Kulturmiljövärd

Kulturmiljö är den miljö som finns omkring människan och som präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter genom hela historien. Kulturmiljön är en del av kulturarvet och omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även ortsnamn eller sägner som är knutna till en plats eller område. Det finns ett riksintresseområde för kulturmiljövärd i Sölvesborgs kommun:

- K2 – Sölvesborg, den medeltida stadsplanen för Sölvesborgs innerstad.

Ställningstagande

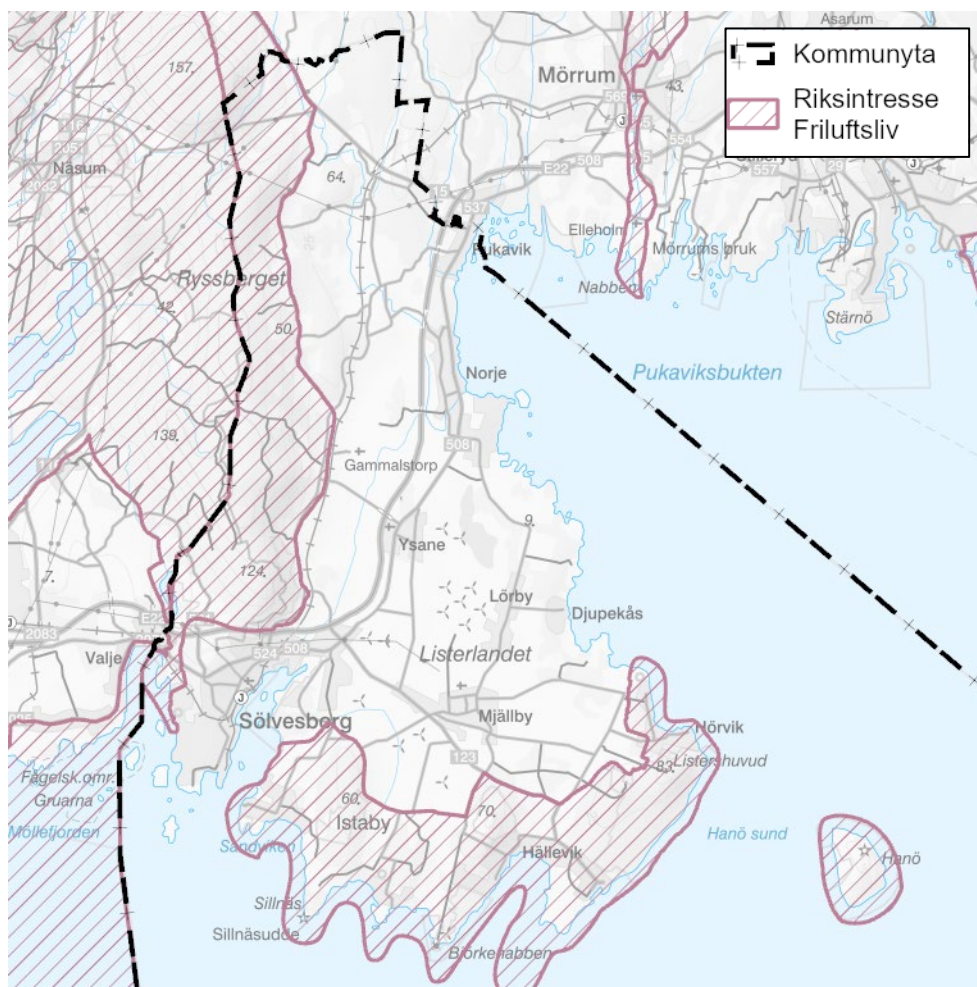
- Inom och i anslutning till riksintresseområde för kulturmiljövärd ska mycket höga krav ställas på hänsyn och anpassning till miljön och byggnadstradition såväl vid ny-, till- och ombyggnad som vid underhåll.

Påverkan

De centrala delarna av Sölvesborg föreslås kunna utvecklas bland annat genom förtätning. Genom att följa uppställda ställningstaganden och utreda en exploaterings eventuella påverkan ska åtgärder som kan skada riksintressets värden undvikas.

Läs mer om kulturmiljövärden i kapitel 4.7.

4.1.3 Friluftsliv

Friluftsliv är ett samlingsbegrepp för friluftsförändringar som genomförs utomhus och inkluderar såväl organiserad som oorganiserad verksamhet. De områden som pekas ut som riksintresse för friluftsliv har stor betydelse för människors utövning. Det finns två riksintresseområden för friluftsliv i Sölvesborgs kommun:

- FK 01 Valjeviken-Ryssberget-Halen-Raslången
- FK 02 Listerlandet-Hanö.

Ställningstagande

- Ingen exploatering, som påtagligt skadar natur- eller kultur ska ske inom dessa områden. Expansion av tätorterna bör dock tillåtas trots att aktuella ytor ligger inom riksintresseområde för friluftsliv.

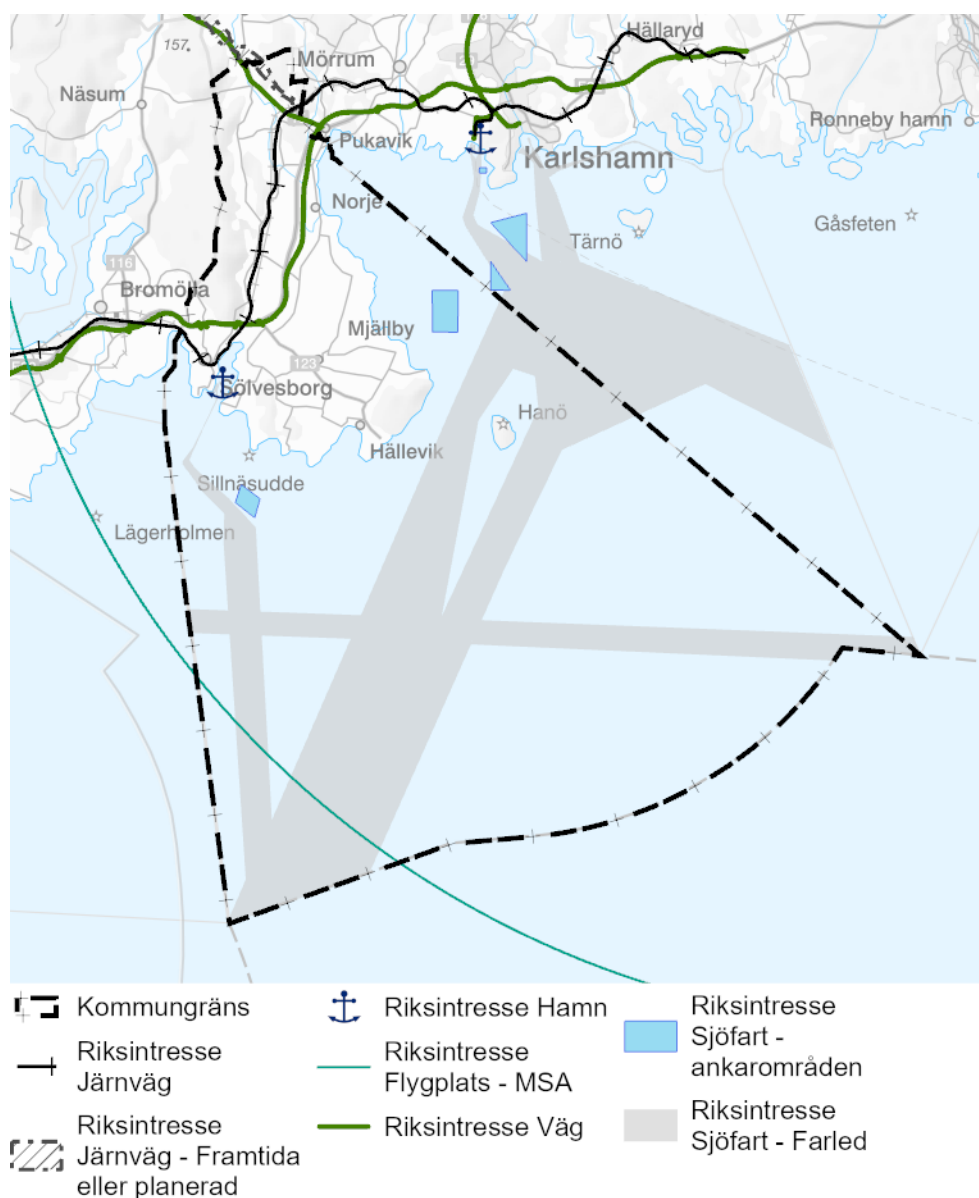
Påverkan

Riksinträsset omfattar hela kommunens södra kust. Boende i kustnära läge attraherar många, vilket kan leda till konflikter och motstridande intressen. Utbyggnadsområden har enbart pekats ut i anslutning till befintlig bebyggelse. Föreslagna ytor har under arbetets gång med översiktsplanen minskats ned, till fördel för riksintresset. Även små områden som tas i anspråk kan tillsammans medföra stor påverkan genom att riksintresseområdet splittras och fragmenteras. Runt Hällevik och Krokås

finns exempelvis risk för sådan påverkan. Vid efterföljande detaljplanering och exploatering är det viktigt att tänka på allmänhetens tillgång till kustområdet, bevarande av grönstråk, olika naturmiljöer och tätortsnära rekreation. Detta kan bland annat göras genom väl genomarbetade strukturer och säkerställa grönytor som allmän plats i den nya bebyggelsen. Kommunens intention att satsa på naturturism genom fler aktiviteter kopplade till naturen och gång- och cykelvägar ses som positivt för riksintresset.

Läs mer om grönstruktur, naturvärden och friluftsliv i avsnitt 3.2.1.

4.1.4 Kommunikationer

Exploatering nära transportanläggningar får inte påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av dessa anläggningar.

Vägar

Väg E22 och riksväg 15 utgör båda riksintresse för kommunikationer. Vägar är av stor regional betydelse och därmed regionalt prioriterade för såväl gods- som persontransporter. Ett område på 50 meter längs E22:an

och 30 m längs riksväg 15 ska lämnas obebyggt. Eventuellt bygglov inom detta område ska föregås av samråd med Trafikverket.

Järnväg

Blekinge kustbana inklusive Sölvesborgs järnvägsstation utgör riksintresse för järnväg. Järnvägen är av regional betydelse och därmed regionalt prioriterad för såväl gods- som persontransporter. Ny bebyggelse tillåts normalt inte inom 30 meter från järnvägen. Eventuellt bygglov inom detta område ska föregås av samråd med Trafikverket.

Även den planerade korridoren för sydostlänken är av riksintresse. Syftet med ny järnvägssträckning är att binda samman Södra stambanan med Blekinge kustbana.

Sjöfart och hamn

Sölvesborgs hamn utgör riksintresse som anläggning för kommunikationer. Sölvesborgs kommuns vattenområde berörs av flera farleder av riksintresse, bland annat till Sölvesborgs hamn, men även till Karlshamns och Stilleryds hamnar. Farleden mellan Åhus och Utklippan korsar kommunens havsområde.

Flygplats

Nästan hela Sölvesborgs kommun ligger inom MSA-yta (minimum safeey altitude) för Ronneby flygplats. Det finns därmed riktlinjer för högsta tillåtna objekt i stora delar av kommunen. Om byggnadsobjekt högre än 20 meter planeras inom flygplatsens MSA-yta ska samråd ske med flygplatsen.

Ställningstagande

- Åtgärder får inte vidtas som kan påverka möjligheterna till nyttjande, drift, underhåll och framtida utveckling av riksintressena.
- Kommunen stödjer strävanden för att förbättra trafiksäkerheten i anslutning till riksintressena.
- Åtgärder som säkerställer framkomligheten på vägar och järnvägar av riksintresse med hänsyn till höjda havsnivåer ska ske i samspel med berörda myndigheter och fastighetsägare.

Påverkan

En framtida havsnivåhöjning medför att delar av Blekinge kustbana och väg E22 riskerar översvämmas både i centrala Sölvesborg och i området mellan Sölve och Norje. Översiktsplanen har pekat ut att skyddsåtgärder måste genomföras, vilket är positivt för riksintresset.

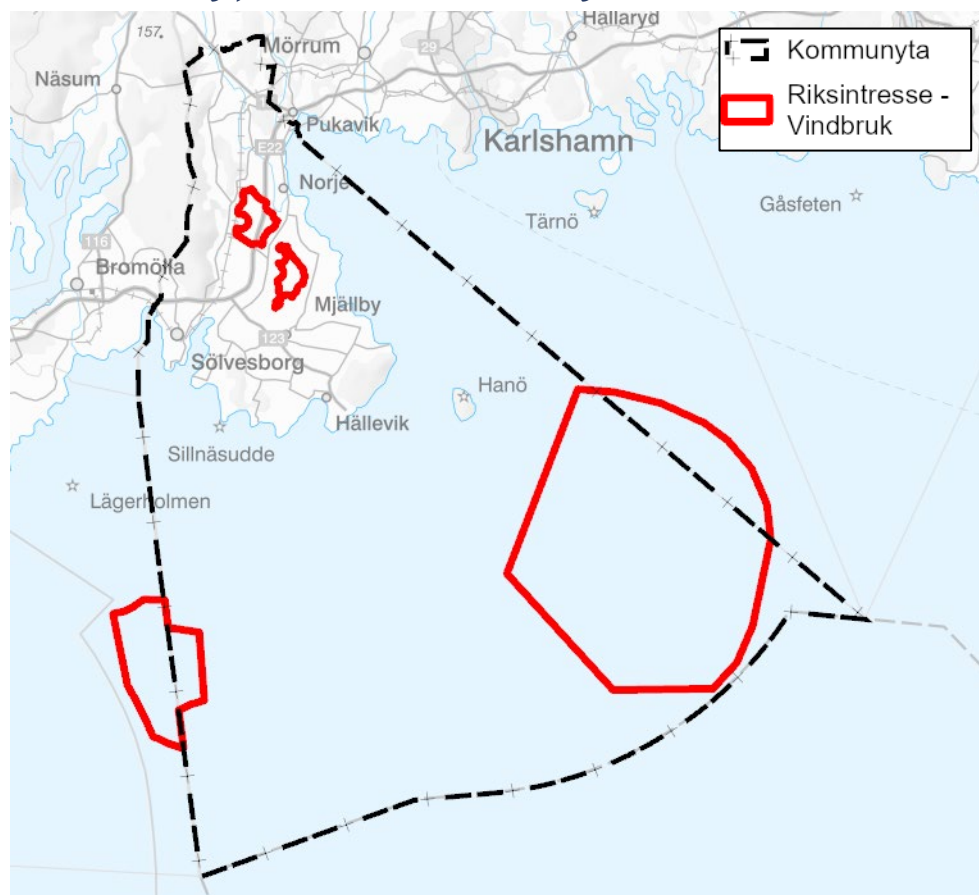
Översiktsplanen reserverar mark för föreslagna anspråk för utbyggnad av kommunikationsleder ex Sydostlänken, vilket är positivt för riksintresset. Riksintresset för kommunikationer ska prioriteras före utpekade områden för verksamheter och energiproduktion i anslutning till Sydostlänken i norra kommundelen.

En ny planskild anslutning till väg E22 i höjd med Norje skulle skapa utvecklingsmöjligheter i Norje. Åtgärden bedöms inte påverka väg E22 negativt.

Föreslagen ekodukt över väg E22 i Sölvesborg och gångstråk längs med åar och kanal i Norje minskar vägens barriäreffekt och bedöms som positivt för naturvärden, grön infrastruktur, spridningskorridorer och friluftsliv.

Läs mer om infrastruktur och kommunikationer i avsnitt 3.2.4.

4.1.5 Energiproduktion och Energidistribution

Riksintressen för vindbruk anges för områden som har särskilt goda förutsättningar för vindbruk ur ett nationellt perspektiv, både för att de behövs för viktiga eller nödvändiga funktioner i samhället och/eller för en landsdels behov av viss energiproduktion.

Inom Sölvesborgs kommun finns fyra områden utpekade av nationell vikt för produktion och distribution av energi genom vindkraft. Två områden ligger på land helt inom kommunen och två i havet. Områdena i havet delas med Karlshamns och Bromöllas kommuner.

Ställningstagande

- Områden som är av riksintresse för anläggningar för energiproduktion till havs och i det södra landområdet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

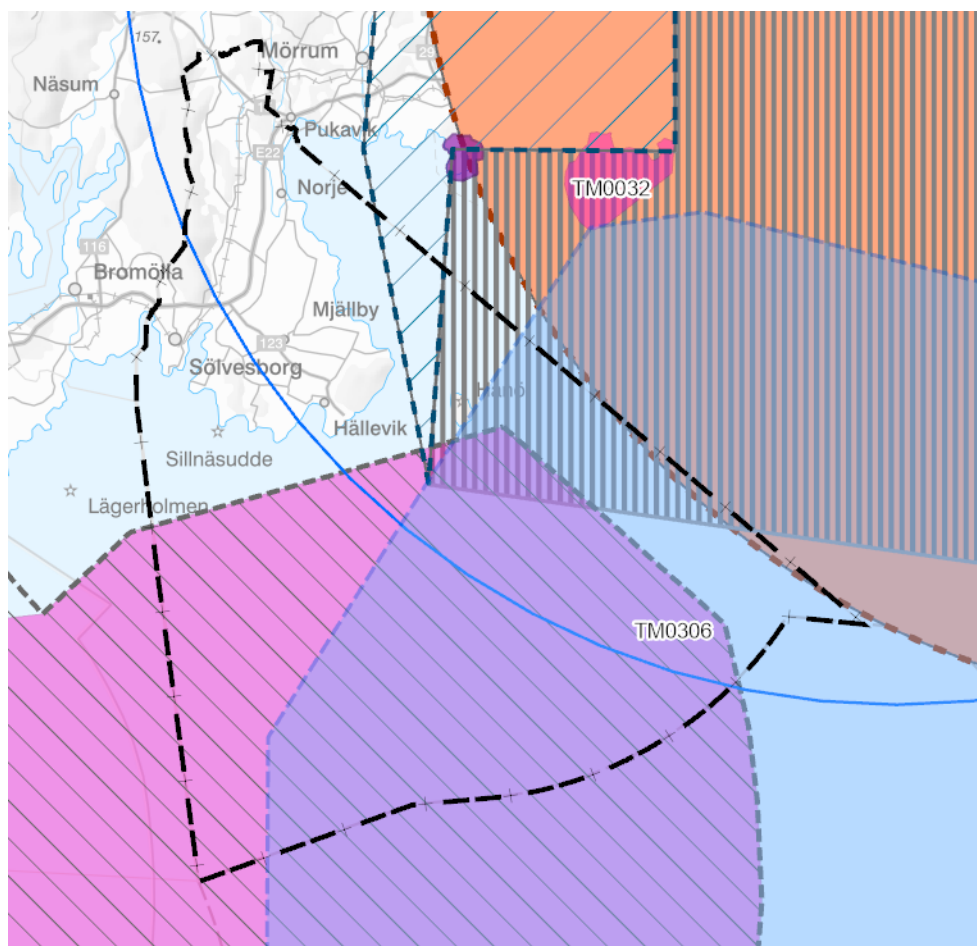

Påverkan

Det södra riksintresseområdet på land är i dagsläget ianspråktaget för energiproduktion genom vindkraft. Området ligger i ett rikt jordbrukslandskap av stor betydelse för kommunen och den areella näringen prioriteras. En kombination mellan vindkraft och jordbruk är såväl lämplig som önskvärd. Kommunen är positiv till vindkraft och en kommande generationsväxling inom detta område.

Det norra landområdet utgörs av den utdikade sjön Vesan. Här finns inga etablerade vindkraftverk idag. Med en framtida höjd havsnivå är områdets framtid som jordbruksmark ovisst. Med tanke på markens låglänthet och den värdefulla landskapsbilden ser kommunen inte området som lämpligt att peka ut särskilt. De havsbaserade områdena kvarstår i sin helhet. Läs mer om energiförsörjning i avsnitt 3.2.5.

4.1.6 Totalförsvaret

Kommunytta	Öppna områden av betydelse 3 kap 9§ 1:a stycket MB	MSA-områden
Öppna riksintressen 3 kap 9§ 2:a stycket MB	Lågflygningsomr. med påverkansområde	Påverkansområde för buller eller annan risk
Riksintresse på land	Påverkansområden	Påverkansområde övrigt
Riksintresse i havet (sjöövning)	Område med särskilt behov av hinderfrihet	Stoppområde för höga objekt
		Påverkansområde väderradar

Riksintresset för totalförsvaret och den civila luftfarten kan påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. De kan utgöra flyghinder eller störa olika typer av kommunikationssystem.

När det råder konflikt mellan försvarsmaktens intressen och övriga riksintresseområden är det försvarsmaktens riksintresse som har företräde enligt 3 kap 10 § Miljöbalken.

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintresseområden som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, utgör hela landets yta samrådsområde för höga objekt (högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse och högre än 20 m utanför sammanhållen bebyggelse). Det innebär att alla sådana ärenden måste skickas på remiss till Försvarsmakten för ställningstagande.

För civil luftfart gäller att alla byggnadsobjekt högre än 20 meter ska remitteras till luftfartsverket. Även kustbevakningen ska remitteras om objektet befinner sig till havs eller i insjö. Samråd ska även ske med berörda flygplatser inom 60 km radie från objekt högre än 20 m.

Inom Sölvesborgs kommun finns flera riksintresseområden för totalförsvaret:

- Påverkansområde och område med särskilt behov av hinderfrihet kopplat till Ravlunda skjutfält
- Stoppområde för höga objekt kopplat till Ronneby flygplats
- Påverkansområde för luftrum kopplat till Ronneby flygplats
- Sjöövningsområde Hanö-Torhamn.
- Påverkansområde för väderradar Karlskrona

Ställningstagande

- Inom riksintresseområdena får åtgärder inte vidtas som kan medföra påtaglig skada på riksintresset.

Påverkan

Inga föreslagna utbyggnadsområden är av den karaktären att de skulle medföra betydande skada på riksintresset.

4.1.7 Yrkesfisket

Områden som är av riksintresse för yrkesfisket är utpekade inom havsområde, sjöar och vattendrag samt fiskehamnar. Inom Sölvesborgs kommun finns fyra utpekade riksintresseområden för yrkesfisket.

- Hamnen i Hörvik som fiskehamn
- Hamnen i Nogersund som fiskehamn,
- Havsområdet Hanö-Mörrum längs med Listerlandets östra kust för fiskvandring och
- Havsområdet Skåne/Blekinge utsjöområde som fångstområde.

Havsområdet 300 m utanför kustlinjen omfattas av Havsplanen för Blekinge.

Ställningstagande

- Inom riksintresseområdena får åtgärder inte vidtas som kan medföra påtaglig skada på riksintresset.
- Kommunen vill aktivt verka för att minimera faktorer som har negativ påverkan på fångstområdena samt uppväxt- och vandringsmöjligheterna för fiskbeståndet.
- Översiktsplanen ska ge förutsättningar för ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart fiske inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning.

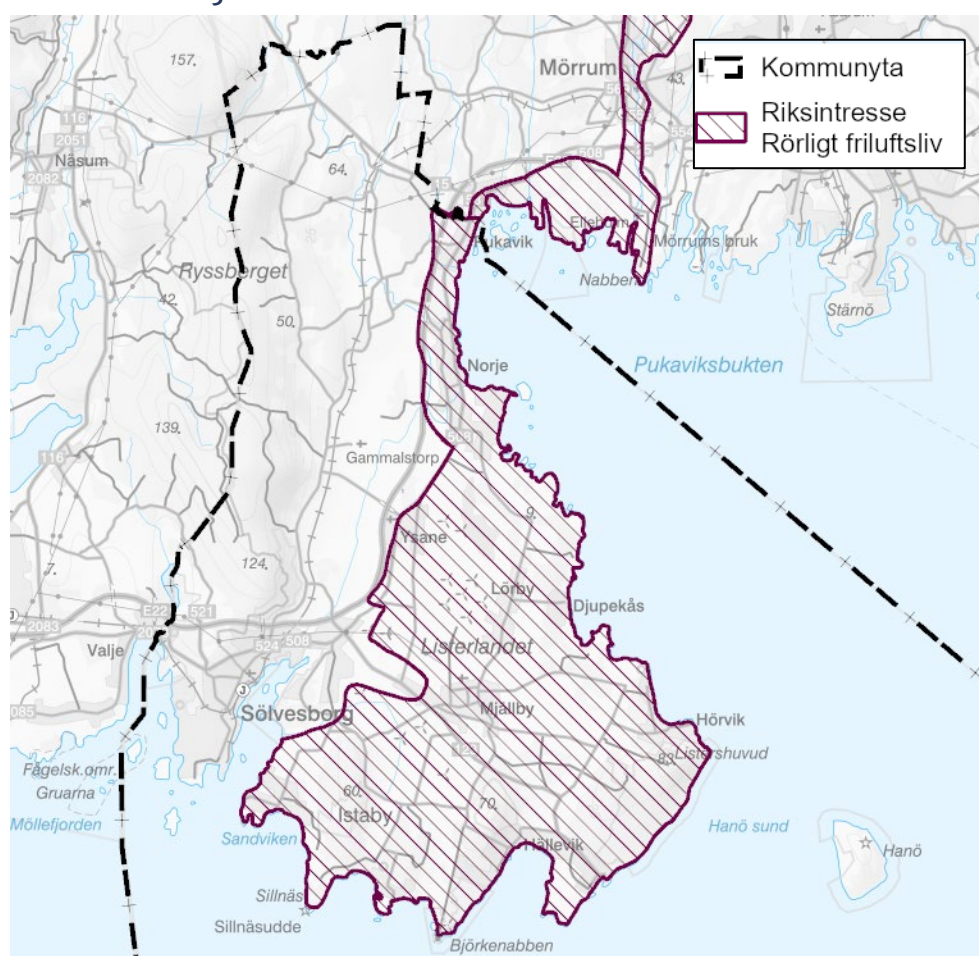
Påverkan

Planförslaget bedöms inte medföra negativ påverkan på riksintresset. På sikt föreslås verksamheten i Hörviks hamn ändra inriktning till besöksnäring på grund av yrkesfiskets nedgång de senaste decennierna. Vid behov ska yrkesfisket dock kunna prioriteras även i Hörviks hamn, vilket måste beaktas vid utvecklingen av bebyggelsen. Yrkesfiskets intressen koncentreras till Nogersunds hamn, som även föreslås utvecklas för övrig verksamhet med koppling till havet, för bättre logistik. Yrkesfiskets behov av landningsmöjligheter och tillgång till service varierar över tid och för att tillgodose riksintresset ska yrkesfisket vid behov kunna prioriteras i Nogersunds hamn. Kommunen poängterar att infrastrukturen genom väg 123, ska förbättras för högre säkerhet och tillgänglighet till Nogersunds hamn.

Ställningstagande om att kommunen ska verka för minskade utsläpp av näringsämnen och föroreningar till vatten medför en bättre vattenkvalitet som är positivt på riksintresset.

Läs mer om yrkesfiske och areell näring i avsnitt 3.2.7.

4.1.8 Rörligt friluftsliv

I stort sett hela Listerlandet och kuststräckan, förutom Sölvesborgs stad och Ljungaviken, utgör riksintresse för det rörliga friluftslivet. Riksintresseområdet fortsätter österut längs Pukaviksbukten upp längs med Mörrumsån till Åsne.

Ställningstagande

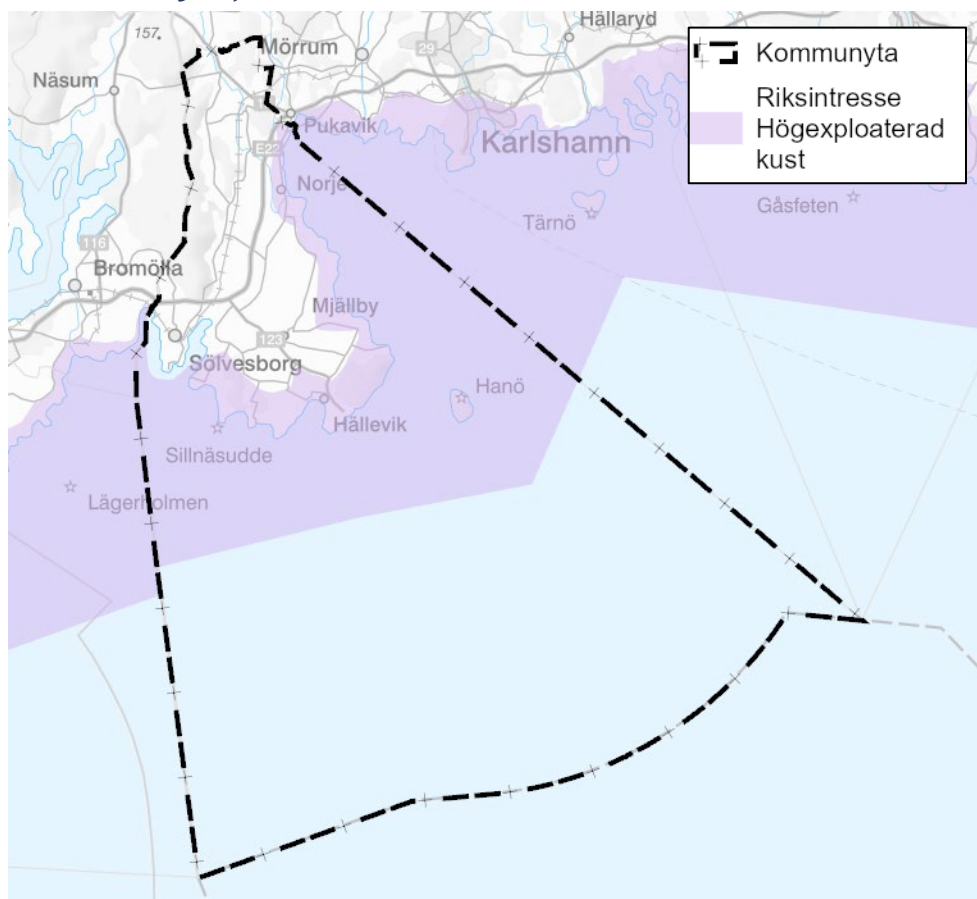
- Inom området ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Påverkan

Riksintresset omfattar hela kommunens södra och östra kust. Boende i kustnära läge attraherar många, vilket kan leda till konflikter och motstridande intressen. Utbyggnadsområden har enbart pekats ut i anslutning till befintlig bebyggelse. Föreslagna ytor har under arbetets gång med översiktsplanen minskats ned, till fördel för riksintresset. Även små områden som tas i anspråk kan tillsammans medföra stor påverkan genom att riksintresseområdet splittras och fragmenteras. Runt Hällevik, Krokås, Norje och Pukavik finns exempelvis risk för sådan påverkan. Vid efterföljande detaljplanering och exploatering är det viktigt att tänka på allmänhetens tillgång till grönstråk, olika naturmiljöer, tätortsnära rekreation och större sammanhängande ostörda områden. Detta kan bland annat göras genom väl genomarbetade strukturer och säkerställa grönytor som allmän plats i den nya bebyggelsen. Kommunens intention att satsa på naturturism genom fler aktiviteter kopplade till naturen och gång- och cykelvägar ses som positivt för riksintresset.

Läs mer om grönstruktur, naturvärden och friluftsliv i avsnitt 3.2.1.

4.1.9 Högexploaterad kust

Högexploaterad kust är ett geografiskt område som i sin helhet är av riksintresse. Områdena, som i de flesta fall är stora, har pekats ut med hänsyn till de stora natur- och kulturvärdena som finns i dem. Hela kustlinjen i Sölvesborgs kommun utgör riksintresseområde för högexploaterad kust.

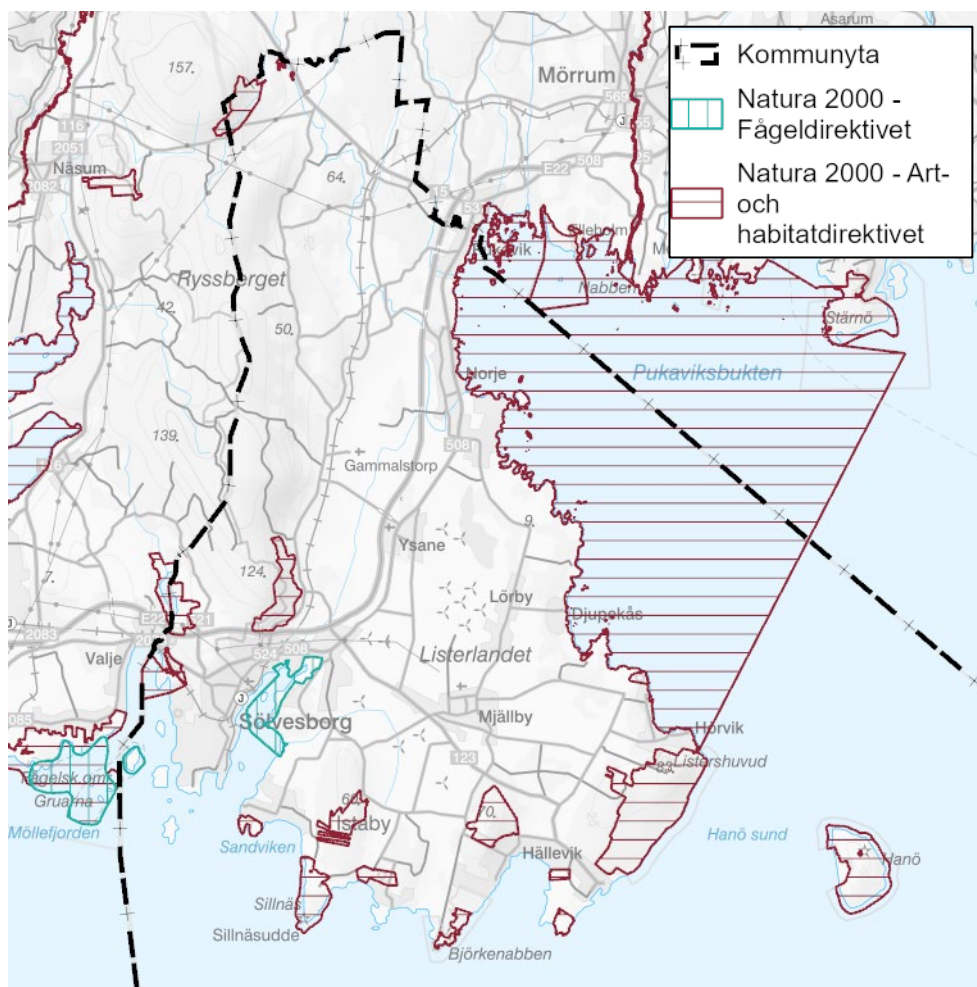
Ställningstagande

- Turismens och friluftslivets intressen ska särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Fritidsbebyggelse får endast komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Dock undantas fritidsbebyggelse som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov samt enkla fritidshus i närheten av tätorterna.
- Naturmiljöerna inom riksintresseområdet ska värnas och bevaras.

Påverkan

Riksintresset omfattar hela kommunens kustlinje. Boende och turistanläggningar i kustnära läge attraherar många, vilket kan leda till konflikter och motstridande intressen. Utbyggnadsområden har enbart pekats ut i anslutning till befintlig bebyggelse. Föreslagna ytor har under arbetets gång med översiktsplanen minskats ned, till fördel för riksintresset. Även små områden som tas i anspråk kan tillsammans medföra stor påverkan genom att riksintresseområdet splittras och fragmenteras. Runt Hällevik, Krokås, Norje och Pukavik finns exempelvis risk för sådan påverkan. Vid efterföljande detaljplanering och exploatering är det viktigt att tänka på allmänhetens tillgång till grönstråk, olika naturmiljöer, tätortsnära rekreation och större sammanhängande ostörda områden. Detta kan bland annat göras genom väl genomarbetade strukturer och säkerställa grönytor som allmän plats i den nya bebyggelsen.

4.1.10 Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden i hela EU. Det skapades för att hejda utrotningen av djur och växter och för att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Ett natura 2000-område kan vara utpekade enligt habitatdirektivet, fågeldirektivet eller båda delar. I Sölvesborgs kommun finns totalt 20 Natura 2000-områden, varav två är utpekade enligt fågeldirektivet. Resterande områden är utpekade enligt habitatdirektivet.

Ställningstagande

- Natura 2000-områden ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada värdena i områdena. Planläggning, byggande eller andra exploateringsföretag kan bara komma i fråga om det kan ske med hänsyn till syftet med skyddet som beskrivs i bevarandeplanen för respektive område.

Påverkan

Inga utbyggnadsområden pekas ut inom Natura 2000-områden. Enstaka områden ligger i nära anslutning till. Vid efterföljande detaljplanering ska eventuell påverkan utredas och minimeras.

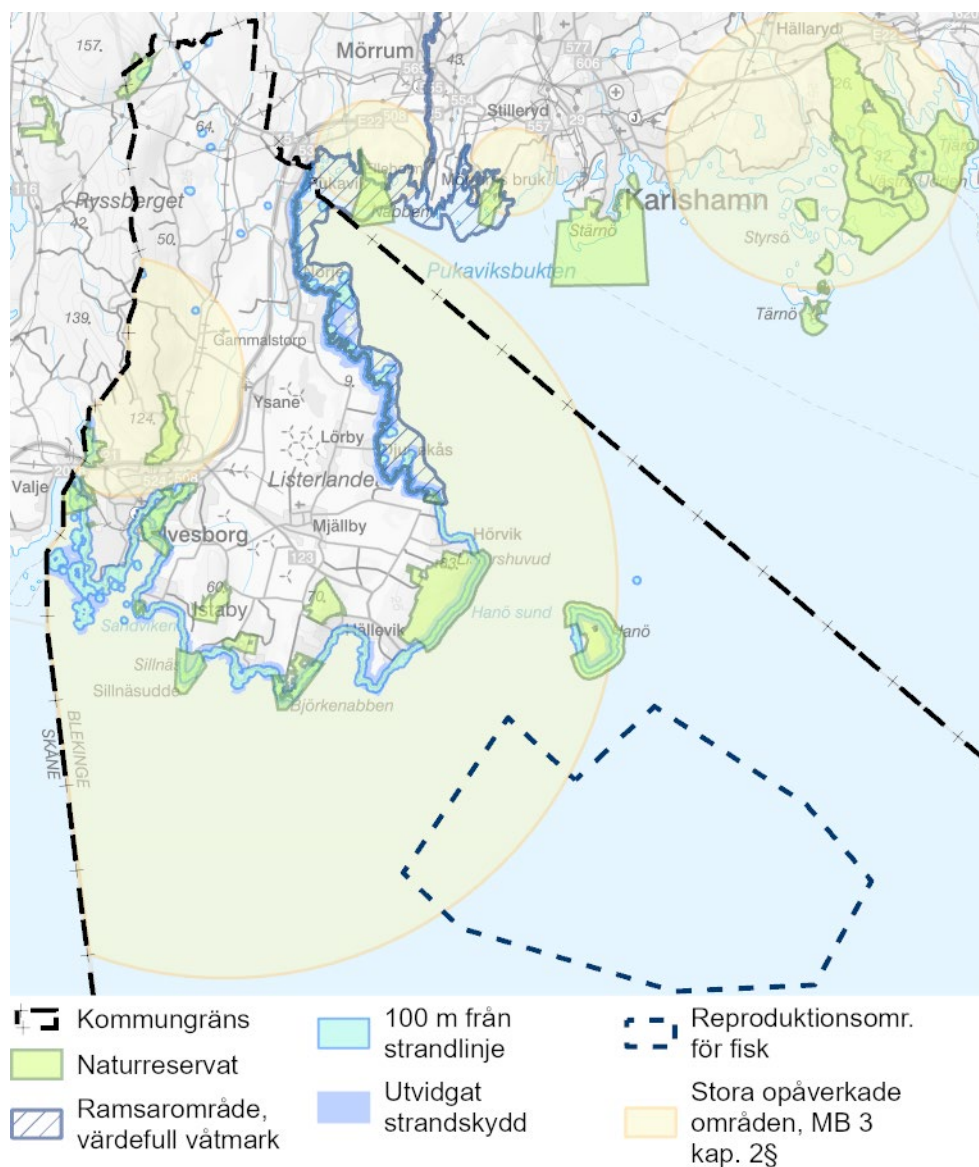
Läs mer om grönstruktur, naturvärden och friluftsliv i avsnitt 3.2.1 och naturmiljövärden i kapitel 4.2.

4.2 Naturmiljövården

Bild: avsnittets koppling till Agenda 2030.

I kommunen finns flera fina naturmiljöer som är av stort intresse för den vetenskapliga, lokala och regionala naturvården. De utgör en viktig del av kommunens varumärke. Naturvärdenas karaktär och identitet och skapar förutsättningar för ett gott boende, rekreation, turism och friluftsliv.

4.2.1 Stora opåverkade områden

Inom kommunen finns det två större områden som inte är kulturpåverkade, delar av Ryssberget och havsområdet. Vad som avses är områden som inte redan är uppdelade eller fragmenterade av exempelvis trafikleder, kraftledningar och externa etableringar. De ska inte heller vara påverkade av buller eller andra miljöstörningar. Det finns få områden längs

Sölvesborgs kust som inte är påverkade av vägar och inte är utsatta för buller.

Ställningstagande

- Stora opåverkade områden ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdenas karaktär.

4.2.2 Ekologiskt känsliga områden

Pukaviksbukten klassificeras som ekologiskt känsligt område, som delas med Karlshamns kommun. Skyddet gäller laxens vandringsområde kring Mörrumsåns utlopp.

Ställningstagande

- Ekologiskt känsliga områden så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4.2.3 Skyddad natur

Naturresevatens syfte är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Naturresevatens värden ska bestå och kunna upplevas av kommande generationer. I Sölvesborgs kommun finns flertalet naturresevat, varav ett är kommunalt bildat och skött, Brötalyckorna. De flesta av kommunens naturresevat sammanfaller med Natura 2000-områden.

Naturområden kan även skyddas genom naturvårdsavtal, naturminnen och biotopskydd. Många naturvärden utgörs av små områden och enstaka objekt, som skyddsvärda träd och rödlistade arter. Dessa värden kan utvecklas över tid och behandlas lämpligast under detaljplaneprocessen. Det är dock kommunens inställning att naturvärden ska skyddas så långt möjligt. Åtgärder som kan skada skyddade områden kräver dispens.

Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen finns på Skogsstyrelsens hemsida "Skogens pärlor". Du kan även läsa mer om naturresevat på Länsstyrelsen Blekinge läns hemsida.

Ställningstagande

- Skyddet av värdefulla naturområden ska förbättras.
- Naturvärdesobjekt ska bevaras så långt möjligt.

4.2.4 Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och för att bevara goda livsvillkor för djur och växtlivet på land och i vatten. Inom strandskydd är det bland annat förbjudet att uppföra nya byggnader, göra tillbyggnader, anlägga bryggor eller på annat sätt privatisera marken. Generellt strandskydd omfattar land- och vattenområdet 100 m från strandlinjen. Längs vissa delar av kusten har strandskyddet utökats och kan vara upp till 300 meter.

Strandskyddet kan upphävas genom detaljplaneläggning eller dispens. Ansökan om strandskyddsdispens görs vanligen till kommunen. Kommunen har inga utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden).

Ställningstagande

- Strandskyddet ska värnas.

4.2.5 Ramsarområde

Ett ramsarområde är ett våtmarksområde eller en vattenmiljö som Ramsarkonventionens medlemsländer har förbundit sig att bevara. I Sölvesborgs kommun finns ramsarområdet Mörrumsån-Pukavik, som delas med Karlshamns kommun, och som har specifika biologiska värden kopplat till grunda vegetationsrika områden. Området skyddas genom Natura 2000.

Ställningstagande

- Ramsarområdet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

4.2.6 Uppväxt- och fredningsområden för fisk

Fiskenäringen jämte fiskberedningsindustrin är viktiga näringar i Sölvesborgs kommun. Inom vattenområdet finns värdefull reproduktion och uppväxtmiljöer för olika fiskarter.

Pukaviksbukten är ett statligt fredningsområde för fisk då Mörrumsån mynnar ut där. Området är indelat i olika zoner med olika restriktioner för fiske. Mer info finns hos Länsstyrelsen.

Ställningstagande

- Uppväxt- och fredningsområden för fisk ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

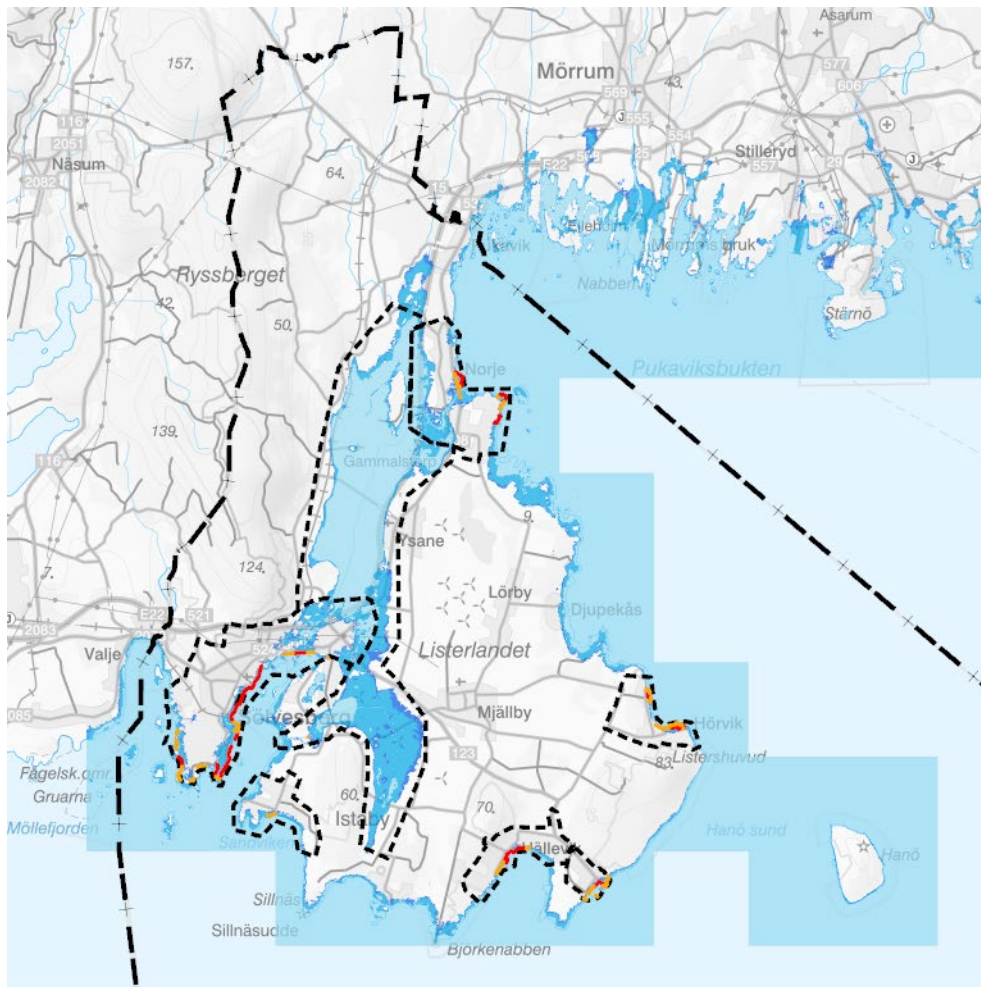
4.3 Klimat

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Ett förändrat klimat innebär bland annat att extrema väderhändelser som skyfall, stigande havsnivåer och värmeböljor kommer att inträffa oftare med större intensitet och geografisk utbredning. Det medför större påfrestningar på samhällsfunktioner som kommunikationer, el- och vattendistribution, vård och omsorg mm.

Klimatanpassning är en viktig del vid planeringen för ett hållbart samhälle. I plansammanhang kommer behovet av anpassningar för kommande höjda havsnivåer att krävas liksom ökade skyddsåtgärder mot olika typer av extremväder.

Översvämningsområden vid olika havsvattenstånd

- 2,5 m till 3,0 m, Säkerhetsnivå för byggande i låglänta områden
- 1,0 m till 2,5 m, Medelvattenstånd i Blekinge år 2100
- Upp till 1 m

Skydd för låglänt bebyggelse vid havsnivåhöjning

- Åtgärder
- 2050
- 2100
- Delområden
- Kommungräns

4.3.1 Klimatförändringar och klimatrelaterade risker

En stor del av Sölvesborgs kommun är flack med tillgänglig kust och ett öppet odlingslandskap som till stor del utgörs av före detta havsbotten (Vesan). Som en effekt av klimatförändringarna kommer havsnivån att stiga och påverka kommunens kustlinje såväl som de mer centrala delarna genom Vesans kopplingar med havet. Enligt IPCC:s scenario RCP8.5 beräknas medelhavsnivån ligga på + 36 cm, en permanent höjning med 22 cm år 2050, och + 99 cm, en permanent höjning med 85 cm år 2100 jämfört med nivån år 2022. Utöver detta kommer ytterligare tillfälliga höjningar av havsnivån att ske orsakade av vädret, så kallade extremhändelser eller 100-årshändelser. Vid dessa tillfälliga händelser kan havsnivån stiga till +1,74 m år 2050 och till +2,5 m 2100. I den utredning som kommunen lät ta fram 2021 "Skydd mot stigande havsnivåer" Tyréns, har dessa nivåer använts utifrån då vedertaget scenarion och intervall. I

beräkningarna finns en stor osäkerhet och förändringarna kan komma att gå fortare och därmed inträffa tidigare än ovan angivna år. Beräkningar och scenarion uppdateras kontinuerligt. Med en planeringshorisont på 100 år från översiktsplanens visionsår 2050 kan havsnivån år 2150 uppgå till +3,52 m utifrån beräknad högsta nivå i havet (+1,55 m i Blekinge) och det högsta sannolika intervallet i det nyare scenariot SSP5-8,5. Kombinationseffekter av vågpåverkan och vinduppstuvning mm kan även påverka den totala höjden.

Höjd havsnivå ökar risken för översvämning av befintlig bebyggelse som bostäder, verksamheter och samhällsviktiga funktioner. Befintlig infrastruktur som väg E22, Blekinge kustbana, väg 123 och mindre vägar längs med kusten kan komma att översvämmas vid en 100-årshändelse redan 2050. Om inga åtgärder vidtas kommer Vesan att översvämmas från havet och åter bli en havsvik, vilket även påverkar Vesankanalen och de områden och den bebyggelse som ligger närmast denna. Översvämningar längs med kusten kommer att drabba många mindre, havsnära byggnader som fiskebodar och stugor. Det har även inverkan på turismen och friluftslivet då många målpunkter och besöksanläggningar så som badstränder, campingar och gästhamnar ligger längs med kusten.

En höjd havsnivå kommer att påverka erosionsrisken vid kommunens sandstränder, främst stranden i Hällevik. Åtgärder kan komma att behöva vidtas och vid behov har kommunen tillstånd att återföra sand från havet. Ytterligare behov av åtgärder ska utredas.

Med ett förändrat klimat förväntas nederbörds mängderna öka genom större andel skyfall. Regnvolymer väntas öka med 20-40 % fram till år 2100. Störst ökning förväntas under vintermånaderna, medan somrarna kan bli torrare. Med ökad andel skyfall ökar översvämningens risken inne i våra tätbebyggda områden, då dagvattenledningssystemen blir mättade. Kända lågpunkter i kommunen berör inte bebyggda områden.

Ett varmare klimat kan ge en längre odlingsäsong men ökar samtidigt risken för långvarig torka och ökad avdunstning. Det leder till minskad grundvattenbildning och ökat bevattningsbehov av jordbruksmark, vilket kan leda till brist på dricksvatten. Högre temperatur kan skapa värmeöar i områden med hög andel hårdgjord mark och kan resultera i större behov av avkylning genom skugga och tekniska kylsystem. Torka kan också leda till fler skogsbränder och stormar. MSB har gjort en värmekartering över Sverige och den finns att ta del av på MSB hemsida.

Ett varmare klimat, översvämningar och ökad nederbörd kan påverka kvaliteten på vårt dricksvatten genom ökad smittspridning, parasiter, saltvatteninträngning och spridning av föroreningar från förorenade markområden. Kvantiteten på grundvattenresurserna kan dessutom påverkas av större bevattningsbehov på grund av längre växtperioder, och minskad grundvattenbildning genom ökad avdunstning, förändrad nederbörd och höjd temperatur. Översvämningar genom skyfall och höjd

havsnivå kan även påverka det allmänna avloppsnätet och möjligheten att ta hand om dagvatten.

Ras och skredriskerna samt vindklimatet förväntas inte skilja sig väsentligt åt från förhållanden i dagens klimat.

Ställningstagande

- Vid all planering och bygglovsgivning av ny bebyggelse ska hänsyn tas till risker för framtida översvämningar, erosion och värmeböljor.
- Värmeöar inom kommunen ska kartläggas för att förbättra lokalklimat och förhindra framtida försämringar.
- Lågpunkter som riskerar översvämmas vid skyfall ska kartläggas för att förhindra framtida översvämningssproblematik.
- Detaljplaner med översvämningssproblematik ska ses över.

4.3.2 Klimatanpassning

Det är viktigt att beakta att havsnivån kommer att fortsätta höjas även efter 2100. Klimatförändringarna kan även ske i snabbare takt än beräknat, vilket kan ge behov av skyddsåtgärder i närtid samt möjlighet att bygga på åtgärderna. Synen på vilken mark som anses lämplig för bebyggelse kan även komma att förändras utifrån framtida kunskaper, senarion och nya tekniska lösningar. Det finns i dagsläget flera olika typer av fysiska åtgärder som kan användas för att skydda befintlig bebyggelse mot översvämning. Åtgärderna kan kategoriseras i olika strategier; *reträtt*, *anpassning*, *skydd* och *attack*.

Reträtt handlar om att bebyggelse eller funktioner flyttar till annan säker mark. *Anpassning* handlar om att göra åtgärder på själva bebyggelsen, t.ex. att höja hus eller att flytta översvämningsskänsliga installationer (t.ex. elcentraler) till högre höjd. *Skydd* kan handla om att anlägga murar, vallar och höjda kajkanter eller tillfälliga skydd så som sandsäckar. *Attack* handlar om att bygga ny mark ute i havet som skydd mot den befintliga bebyggelsen.

Konsekvenserna av skyfall kan mildras genom att medvetet leda vattnet till ytor som tål att översvämmas. Att avsätta ytor och gröna miljöer som vägdiken, grönområden och parker i våra samhällen är viktigt för detta ändamål. För att minimera effekterna av extrema naturhändelser som stormar och skogsbränder krävs åtgärder på lokal nivå, som säkrare grillplatser och större andel nedgrävda elledningar. Stranderosion kan exempelvis förhindras genom att låta vegetation binda sanden, strandfodring eller strandskoning.

En medveten gestaltning och utformning av skyddsåtgärder kan både värna, förstärka och utveckla värden och ge fler användningsområden. Olika skydd kan kombineras för större och långvarigare effekt. Skyddsåtgärder i form av uppfyllnader och vallar kan medföra geotekniska konsekvenser. Framtida kostnader kan minska om man redan nu gör

handlings- och åtgärdsplaner med olika tidshorisonter. Bedömningen av rätt tidpunkt för respektive åtgärd behöver ses över kontinuerligt då ny teknik kan leda till nya lösningar i framtiden.

Läs om hur kommunen säkrar sin dricksvattenförsörjning under rubriken ”3.2.5 Teknisk försörjning/Dricksvatten och spillvatten”.

Ställningstagande

- Kommunen ska avsätta projektorganisation och budget för hantering av klimatanpassningsåtgärder och utredning av markbehov och reträttområden.
- Kommunen ska uppmuntra till restaurering av våtmarker, skapande av fördröjningsdammar, kanaler och bassänger i anslutning till de viktigaste vattendragen för rening och magasinering.
- En förändrad geografi ska accepteras i lägen där skyddsåtgärder inte är ekonomiskt försvarbara.
- Vid val av klimatanpassningsåtgärder ska platsens förutsättningar, funktioner och värden vara utgångspunkt. Åtgärder som har störst samhällsnytta ska identifieras och prioriteras. Åtgärder ska göras stegvis och vara påbyggnadsbara så långt möjligt.

Läs mer i utredningen ”Skydd mot stigande havsnivåer”, Tyréns, 2021.

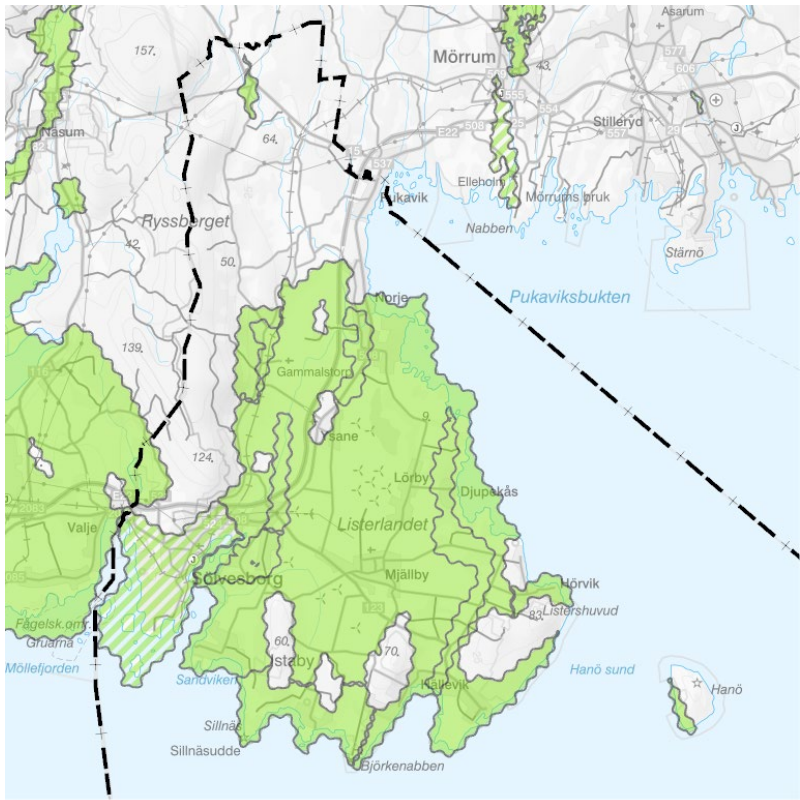
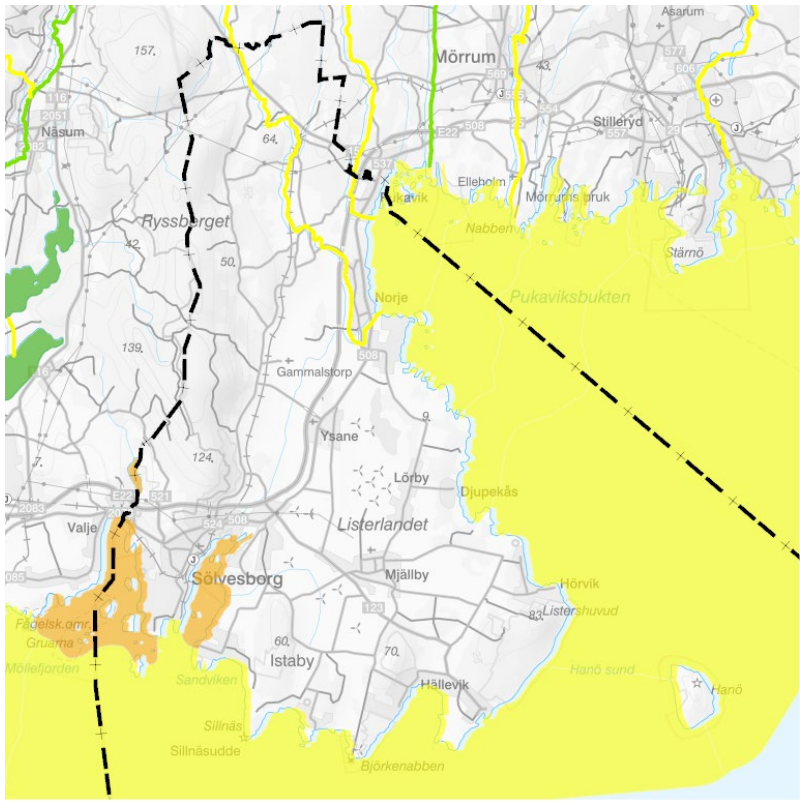
4.4 Miljökvalitetsnormer

Karta 33 i kartbilagan.

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. De beslutas för att skydda människors hälsa och miljön eller för att avhjälpa skador på eller olägenheter för människors hälsa och miljön. Miljökvalitetsnormer finns för luftföroreningar i utomhusluften, vattenkvalitet i ytvatten och grundvatten samt för omgivningsbuller. Normerna anger lägsta godtagbara kvalitet på miljön som ska uppnås vid en viss tidpunkt. Utgångspunkten är att god status ska uppnås och att statusen inte får försämrats. Miljökvalitetsnormerna är juridiskt bindande.

4.4.1 Luftkvalitet

Hälsosofarliga ämnen i luften är bland annat marknära ozon, inandningsbara partiklar, vissa kolväten och kväveoxider. Luftföroreningar kan påverka vår hälsa med förkortad livslängd som resultat. De kan ge upphov till försurning, övergödning och klimatförändringar. Vissa ämnen kan orsaka skador på metall, plast och kalksten eller försämra grödors utveckling.

Luftföroreningarna i Sölvesborgs kommun kommer från såväl lokala källor inom kommunen som mer avlägsna utanför både kommunens och landets gränser. Lokala verksamheter som bidrar till utsläpp av föroreningar är vissa industri- och jordbruksverksamheter, trafik, sjöfart, värmepannor och skogs- och jordbruksmaskiner. Luftkvaliteten är generellt sett sämst på vintern främst på grund av att biltrafiken ökar då färre väljer att cykla och vädret kan bilda inversion. Det finns ingen risk att miljökvalitetsnormerna överskrids eftersom Sölvesborg är en så pass öppen stad med tanke på byggnadsstrukturen.

Sölvesborgs kommun arbetar med luftkvalitet genom bland annat regelbundna luftmätningar. I centrala delen av Sölvesborg mäter kommunen sedan många år utsläpp av kvävedioxid. Dessutom är kommunen med i ett program för samordnad kontroll av luftkvaliteten i Blekinge. Det innebär att övriga kommuners mätningar gäller även för Sölvesborg. Mätningarna visar att det inte finns någon risk att överskrida fastställda riktvärden i dagsläget.

För att bevara den goda luftkvaliteten behöver kommunen arbeta för att begränsa utsläppen vid källan, särskilt i närheten av områden som är utsatt för stora trafikflöden. Åtgärder som kommunen arbetar med för en god luftkvalitet är bland annat:

- Värna och återplantera träd i stadsmiljö för att binda stoft och damm, samt bidra till ett jämnare mikroklimat och skugga mm.
- Ökad andel resor med kollektivtrafik och cykel genom satsningar på utbyggnad av cykelvägnät och en attraktivare kollektivtrafik.
- Koppla planerad utbyggnad till befintliga serviceorter och stråk för att utnyttja befintlig teknisk infrastruktur mer resurseffektivt.
- Öka andelen fossilfria fordon i kommunala verksamheten, vilket resulterar i mindre avgasutsläpp.
- Öka andelen förnybar energiproduktion.
- Använda asfalt som ger mindre partikelutsläpp vid nyanläggning.

Vid förtätning av befintlig samhällsstruktur är det viktigt att inte skapa instängda kvarter och gaturum som skulle kunna medföra ökad koncentration av luftföroreningar. Huskroppars höjd och placering ska därmed beaktas.

Ställningstagande

- En proaktiv och medveten stadsplanering ska eftersträvas för att skapa en god luft- och vattenkvalitet, vilket kräver både kommunala åtgärder och regionala samarbeten.
- Utbyggnader som minskar bilanvändandet ska prioriteras för att minska luftföroreningar och buller.
- Godstransporter ska samordnas och effektiviseras för att minska vägtrafiken och därmed minska luftföroreningar och buller.
- Betydelsen av trädbevuxen mark ska beaktas för god luftkvalitet.

4.4.2 Omgivningsbuller

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller omfattar buller från vägar, järnvägar, flyg och industriell verksamhet mm. Målet med normerna är att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Kommunen ska enligt miljöbalken i planering och lovgivning sträva efter att begränsa buller. Miljökvalitetsnormerna gäller för större vägar (över 3 miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år) och större civila flygplatser. I Sölvesborgs kommun omfattas delar av väg 123 mellan Sölve och Mjällby, Snapphanegatan och Skånevägen.

Miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller innebär att Trafikverket ska kartlägga omgivningsbuller från den aktuella källan och upprätta åtgärdsprogram. Kommunen har idag inget krav på att kartlägga buller med anledning av miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller.

Läs mer om buller under rubriken ”4.5 Miljö, säkerhet och risker”.

Ställningstagande

- Utbyggnader som minskar bilanvändandet ska prioriteras för att minska luftföroreningar och buller.
- Godstransporter ska samordnas och effektiviseras för att minska vägtrafiken och därmed minska luftföroreningar och buller.

4.4.3 Vatten

För vattenförekomster som övergår en viss storlek finns fastställda miljökvalitetsnormer. Normerna beskriver den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt (målår 2027 med vissa undantag) för att ekologiska och kemiska funktioner i vattnet (ytvatten och grundvatten) ska uppnås. Statusklassificeringen beskriver den befintliga vattenkvaliteten i en vattenförekomst. Det finns ett strängt krav att statusen för en vattenförekomst inte får försämrats.

I kommunen finns det tio ytvattenförekomster, varav sju utgörs av kustvatten och tre utgörs av vattendrag. Det finns även tio grundvattenförekomster. Genom att klicka på de olika vattenförekomsterna i kartan till höger visas information om den befintliga vattenkvaliteten. Läs mer om yt- och grundvattenförekomsterna i

hållbarhetsbedömningen i kapitel 6 under rubriken 5.1.3 Grund- och ytvatten samt länsstyrelsernas vatteninformationssystem Sverige (VISS).

I Sölvesborgs kommun sker negativ påverkan på den ekologiska statusen främst genom övergödning, försurningar och fysisk påverkan. Den kemiska statusen påverkas främst av bekämpningsmedel, ammonium och kvicksilver.

Kontinuerligt arbete sker i kommunen för att upprätthålla och förbättra vattenmiljön genom:

- Utbyggnad av det allmänna avloppsnätet.
- Översyn av kommunala reningsverk.
- Lokalisering av utbyggnadsområden till platser som inte påverkar kommunens grundvattentäkter och där det är möjligt att koppla på allmänt avlopp.
- Lokalt omhändertagande av dagvatten genom öppna system och renande funktioner.
- Omhändertagande av markföroreningar.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram åtgärdsprogram för vad som krävs för att nå miljökvalitetsnormerna i havsmiljön. Även åtgärdsprogrammet för vatten 2022-2027 för södra Östersjöns vattendistrikt ska följas.

Ställningstagande

- En proaktiv och medveten stadsplanering ska eftersträvas för en god luft- och vattenkvalitet, vilket kräver både kommunala åtgärder och regionala samarbeten.
- Kommunen ska arbeta aktivt för att minska utsläpp av näringsämnen och andra föroreningar till vatten.
- Kommunens dagvattenpolicy ska följas.
- Om potentiellt förorenad mark ska bebyggas ska eventuella marföroreningar utredas, lokaliseras och åtgärdas.

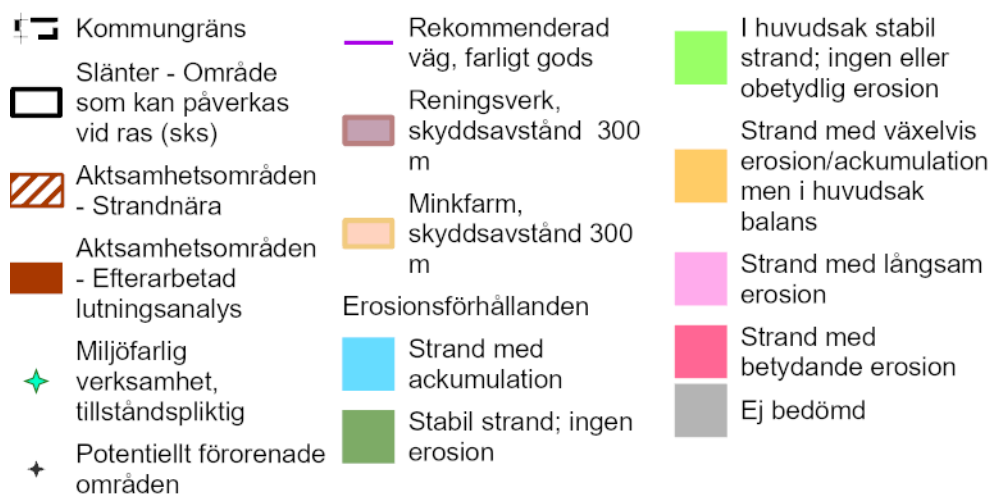
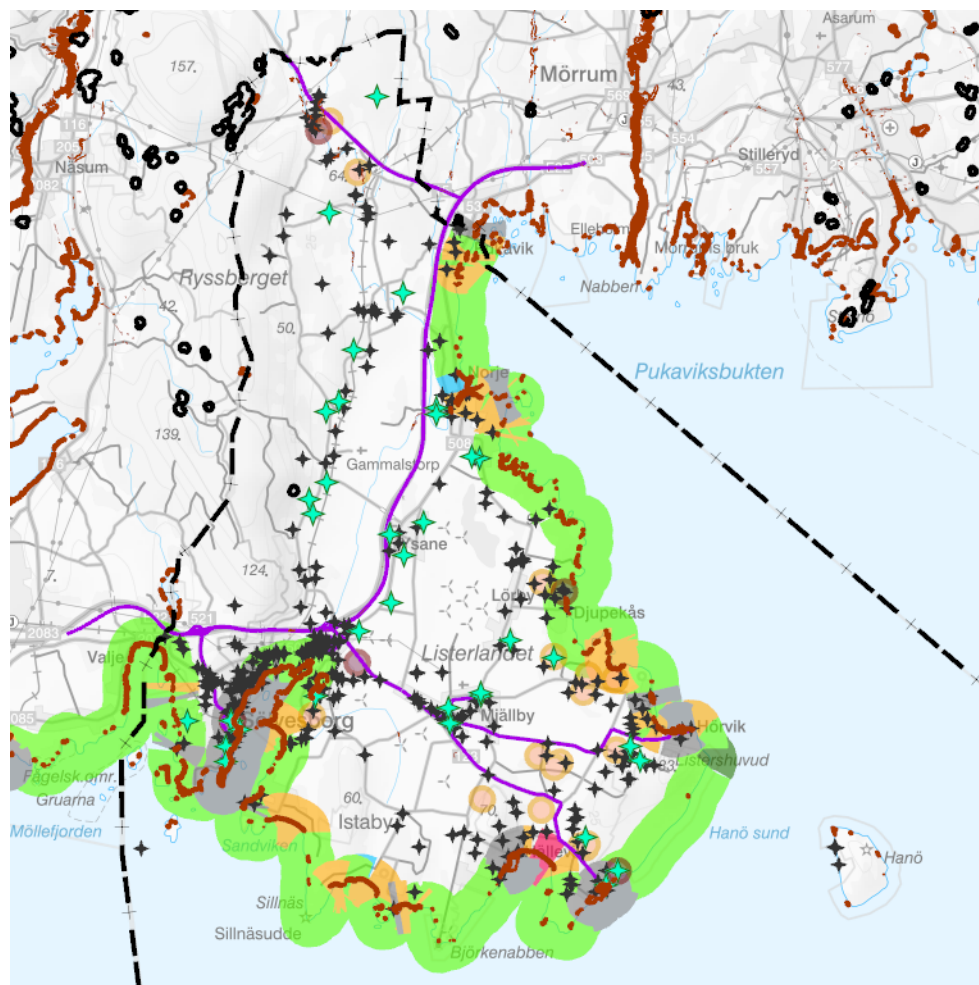
4.5 Miljö, säkerhet och risker

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

När samhället utvecklas och förändras är det viktigt att bevara en trygg och säker miljö. Kommunen ansvarar och planerar för att säkerställa människors hälsa och säkerhet, samt förebygga risker och skapa ett robust samhälle. Genom de nationella miljömålen och globala målen för hållbar utveckling ska ett samhälle lämnas över till nästa generation där de stora

miljöproblemen är lösta. En del risker och negativ påverkan kan förhindras och förebyggas exempelvis genom att ställa krav på det som planeras och byggs.

4.5.1 Buller

Omgivningsbuller är den vanligaste miljöstöringen i vårt samhälle och är ett utbredd folkhälsoproblem. Vi utsätts dagligen för buller från en rad olika källor, men framförallt från fordonstrafik och vissa typer av verksamheter.

Bullersituationen i kommunen är förhållandevis god, dock utgör vägtrafiken i kommunen bullerkällor vilket är viktigt att beakta i planeringen.

När bostäder planeras och bygglov prövas krävs det att ljudnivåerna för omgivningsbuller redovisas. En god ljudnivå uppnås i första hand genom god lokalisering och utformning av bebyggelsen. I andra hand kan skyddsåtgärder krävas. Nya verksamhetsområden ska inte vara störande på befintlig bostadsbebyggelse. Utmaningen här ligger i att förtäta och utveckla på ett sätt som minimerar risk och också främjar hållbar stadsutveckling. Genom att placera störande verksamheter tillsammans eller till redan bullerpåverkade områden kan ljudnivån höjas ytterligare och riskera störa närboenden, vilket måste beaktas i planeringen. Läs mer om buller under rubriken ”4.4 Miljökvalitetsnormer”.

Ställningstagande

- Planering ska stödja användandet av mindre bullrande alternativ som gång, cykel och mer tystgående kollektivtrafik, samt sänkt hastighet.
- Kommunens samhällsplanering ska ge befintliga och planerade bostäder, uteplatser, skolor, rekreationsområde, med mera en god ljudmiljö. Mark som kan behöva tas i anspråk för bullerskyddande åtgärder ska säkerställas i detaljplan.
- Nya, ljudstörande verksamheter ska hänvisas till områden som redan är bullerpåverkade.
- Gällande riktvärden för buller och vibrationer ska uppfyllas vid nybyggnation, större ombyggnader och förändrade användningsområden. Vid bedömningen ska hänsyn till prognostiserade trafikflöden för minst 20 års framtid tas.

4.5.2 Geoteknik, erosion, ras och skred

Huvuddelen av jordarterna i kommunen består av postglacial sand/finsand och sandig morän med inslag av glacial lera, isälvsediment och urberg. Utbyggnadsområdena har lokaliserats till dessa områden och de geotekniska förutsättningarna bedöms vara goda. Vid detaljplaneläggning krävs geotekniska utredningar. Vesan består av gyttja och mindre, låglänta områden som är eller har varit fuktiga i övriga delen av kommunen består av kärrtorv. Inga utbyggnadsområden har lokaliserats till områden med dessa jordarter.

Huvuddelen av kommunens kuststräcka är stabil med ingen eller liten erosionskänslighet. Vid kommunens samtliga badstränder sker växelvis erosion/ackumulation men är i huvudsak i balans förutom vid badstranden i Hällevik där erosionen är måttlig till betydande. Stränderna har måttlig till stor erosionskänslighet, då de består av sand eller grus. Samtliga kuststräckor med sandstrand bedöms få en sannolikt ökad erosion vid en framtida havsnivåhöjning på 1 meter. Vid behov har kommunen tillstånd att återföra sand från havet.

I kommunen är förutsättningarna för ras och skred låga. Risken är främst kopplad till kustnära lägen och samtliga kuststräckor med sandstrand och

kommunens hamnar utgör strandnära aktsamhetsområden enligt SGU. Risk för ras och skred identifieras även längs med diken, kanaler och åar i norra kommundelen. Bland annat har områden runt Högtofta och Kylinge pekats ut. Läs mer om erosion, ras och skred på SGU:s hemsida. Läs mer om klimatrisker och översvämningssrisk under rubriken ”4.3 Klimat”.

Ställningstagande

- Kommunen ska ge akt på höjd ras- skred och erosionsrisk och ta fram en långsiktig plan för åtgärder.
- Ny bebyggelse ska inte lokaliseras till riskområden för ras och skred eller områden som riskerar utsättas för framtida erosion.

4.5.3 Markföroreningar

Farliga ämnen i produkter och byggnader riskerar att hamna i miljön och sedan tas upp av växter, djur och människor. Risken för hälso- och/eller miljöskador kring förorenad mark är beroende av en rad faktorer som: föroreningarnas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar, områdets känslighet samt områdets skyddsvärde. Föroreningar sker huvudsakligen genom utsläpp, spill, läckage eller olyckshändelser. Platser där det bedrivs eller historiskt har bedrivits miljöfarliga verksamheter kan också vara potentiellt förorenade. Även äldre markutfyllnader kan, förutom tegel och betong, bestå av förorenat avfall och andra restprodukter. Inom kommunen finns flera nedlagda kommunala deponier som är förorenade och har riskklassats. Föroreningar kan utgöras av tungmetaller, organiska miljögifter eller oljeprodukter. När marken grävs om i samband med byggnation eller vid andra markarbeten finns risk att föroreningar sprids. Därför måste prover tas där det finns risk för föroreningar och vid behov ska marken saneras. Översvämningar kan frigöra gifter från marken, vilket därmed riskerar öka i ett förändrat klimat. Läs mer om klimatförändringar under rubriken ”4.3 Klimat”.

Mer information om förorenade områden finns på Länsstyrelsens EBH-stöd och hos Miljöförbundet Blekinge Väst.

Ställningstagande

- Markundersökning och sanering prioriteras för mark i potentiellt förorenade områden inom vattenskyddsområde, för områden nära vattendrag där klimatförändringar kan medföra ökad risk för översvämning, samt för områden där ändring av markanvändningen kan förväntas.
- Bebyggelse på eller i anslutning till potentiellt förorenad mark behöver utredas utifrån såväl hälso- och miljörisker som ekonomiska kostnader.

4.5.4 Radon

Radon är en radioaktiv gas som bildas naturligt i berggrunden. Den finns överallt – i mark, luft och vatten. Större delen av kommunen utgörs av lågradonmark. I viss utsträckning förekommer även normalradonmark. Strålningsvärden som klassificerar högradonmark kan förekomma ställvis i områden med blottad berggrund eller med ett tunt jordtäckte av gnejs eller granit. Detsamma gäller mark som innehåller långtransporterat isälvmaterial med innehåll av främst alunskiffer.

Information om radon finns i SGU:s kartvisare Gammastrålning, uran.

Ställningstagande

- Vid lokalisering av nya områden för bostadsbebyggelse ska radonhalten i marken kontrolleras.

4.5.5 Elektromagnetiska fält

Elkraftledningar kan medföra risker dels genom nedfallande ledningar och dels genom de elektromagnetiska fält som uppstår kring kraftledningarna. Magnetfältens storlek påverkas av ledningens konstruktion och strömstyrkan som passerar genom ledningarna. Ellagstiftningen liksom miljöbalkens regler om försiktighet är tillämpliga på elektromagnetisk exponering. Det innebär att risker för människors hälsa ska undvikas så långt som det kan anses ekonomiskt rimligt.

Ställningstagande

- Vid nybebyggelse av bostäder ska vedertagna rekommendationer följas inom ytor för stadigvarande vistelse.
- Placering av nya kraftledningar och elektriska anläggningar ska ske så att exponering för magnetfälten begränsas.
- Nya bostäder, skolor och annan känslig verksamhet ska inte placeras nära befintliga elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.

4.5.6 Djurhållning

Djurhållning i närheten av våra tätorter ökar successivt, delvis på grund av ett stort hästintresse. Med djurhållning kan olägenheter följa i form av lukt från gödselhantering, flugor och spridning av allergen. Anläggningar med djurhållning kräver skyddsavstånd. Kommunen är i grunden positiv till etablering av ny djurhållning, ex hästgårdar. Det finns flera olika faktorer att beakta i lokaliseringsprövningen och bedömning måste ske från fall till fall. Läs mer om bebyggelse på landsbygden under rubriken ”3.2.3 Den byggda miljön och bostadsförsörjning”.

Ställningstagande

- Vid uppförande av ny bebyggelse i anslutning till djurhållning eller ny anläggning för djurhållning ska vedertagna skyddsavstånd beaktas.

4.5.7 Störande och farliga verksamheter

Vissa industriella anläggningar hanterar inom sitt område varor där utflöde, explosion och spridning av gaser, kemikalier mm kan inträffa med risk för människors hälsa och för miljön. Olika riskfaktorer kan förstärka varandra. Beroende på graden av miljöpåverkan ska tillstånd sökas eller anmälan göras.

Graden av störning från de olika verksamheterna är mycket skiftande och skyddsavstånden till bostadshus varierar också. Anmälan görs till Miljöförbundet Blekinge Väst eller Länsstyrelsen beroende på typ av ärende.

Ställningstagande

- Rekommenderade skyddsavstånd till störningskällor ska respekteras. Bebyggelse placeras så att pågående verksamheter inte byggs in i samhället och riskerar restriktioner i efterhand.
- Störande verksamheter och riskobjekt ska lokaliseras på platser där de inte påverkar människor och bostäder negativt.
- När kommunen planerar ny bebyggelse ska riskanalyser göras för att säkerställa att skyddet är tillräckligt enligt gällande riktlinjer.

4.5.8 Trafiksäkerhet och transportled för farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter som har sådana egenskaper att de kan skada människor, miljö och egendom om de inte hanteras rätt under transport. Den vanligast förekommande substansen är petroleumprodukter, vilka transporteras främst på väg. Det kan också handla om kemikalier och gaser som kan medföra explosionsrisk.

Farligt gods transporteras såväl på vägarna som på järnvägarna. Problemen med transporter av farligt gods är komplexa eftersom det finns en konflikt mellan behovet av att köra det farliga godset till och från anläggningar samt att skydda miljön och de människor som bor utmed transportlederna. Det är viktigt att mottagaren av varan är placerad inom avskilt område och att vägen dit är säkrad.

Varje år görs en sammanställning över allmänna vägar där Länsstyrelsen pekar ut vägar för transport av farligt gods. Detta görs i samarbete med kommunen. Inom Sölvesborg finns flera vägar där transport med farligt gods fraktas, likaså järnvägen. Riskerna kopplade till dessa transporter ställer krav på tillkommande bebyggelse i utsatta lägen.

Utifrån trafiksäkerhet och människors hälsa (buller) gäller 50 m byggnadsfritt avstånd till väg E22 och 30 m till riksväg 15. Till övriga allmänna vägar gäller generellt ett byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägens vägområde. Det råder även byggnadsfritt avstånd på 30 m till järnväg. Bullerpåverkan från vägen kan påverka lämpligt avstånd mellan väg och bostad utan skyddsåtgärder.

Ställningstagande

- När kommunen planerar ny bebyggelse intill väg och järnväg med farligt godstransporter ska riskanalyser göras för att säkerställa att skyddet för dem som vistas på platsen är tillräckligt enligt vedertagna riktlinjer och skyddsavstånd.
- Vid planläggning ska hänsyn tas till utpekade farligt godsleder och typen av transporter så att deras funktion inte påverkas negativt.
- Vattentäkter som ligger i närheten eller korsas av väg med farligt godstransport eller järnväg ska skyddas genom särskilda åtgärder.
- I första hand ska drivmedelsstationer och ytkrävande verksamheter som genererar transport med farligt gods lokaliseras utanför tätorterna och med närhet till väg E22, riksväg 15 eller väg 123.

4.5.9 Civil beredskap

Sveriges civila beredskap handlar om att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera kriser och krig. Vattenförsörjning, infrastruktur och elförsörjning är viktiga områden för samhällets beredskap och robusthet. Civilt försvar handlar om hela samhällets motståndskraft vid krigsfara och krig, där många aktörer måste samverka i syfte att skydda civilbefolkningen. Skyddsrum är ett av flera sätt att skydda befolkningen vid fara under höjd beredskap.

I kommun finns ett stort antal skyddsrum i Sölvesborgs stad, Mjällby, Hällevik och Nogersund. I den norra delen av kommunen finns det endast ett känt skyddsrum i Norje i dagsläget. Det utreds om det ska byggas fler skyddsrum eller om nuvarande skyddsrum ska kompletteras. Det är MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) som har det övergripande ansvaret för landets skyddsrum men det är fastighetsägaren som äger och ansvarar för att underhålla det. Ytterst är det dock riksdag och regering som beslutar om skyddsrummens framtid.

Inga av de föreslagna utvecklingsområdena i översiktsplanen bedöms påverka befintliga skyddsrum.

I MSB:s karttjänst "Skyddsrumskarta" finns samtliga registrerade skyddsrum i Sverige. På MSB:s hemsida finns även mer information om skyddsrum.

Ställningstagande

- Befintliga skyddsrum ska bevaras så långt det är möjligt.

4.6 Social hållbarhet

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

4.6.1 Folkhälsa

Det övergripande nationella målet för folkhälsa är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa för hela befolkningen och att sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Arbetet ska också sträva mot ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls och verka för en god och jämlik hälsa genom att förbättra människors livsvillkor och livsmiljö.

Allt fler upplever utanförskap i samhället och känner sig ensamma. Det är viktigt att skapa fysiska platser för naturliga möten över generationsgränser. God bebyggd miljö kräver tillgång till natur och gröna ytor som är nödvändiga för människors hälsa. Genom att röra oss i skog och mark får vi fysisk motion samtidigt som kroppen återhämtar sig och stressnivåerna minskar.

Barns grovmotorik och koncentrationsförmåga påverkas positivt vid utevistelse. Barn behöver därför lekytor i närheten av bostaden och skolan och ungdomar behöver tillgång till olika typer av ytor för varierad fysisk aktivitet. Avståndet är direkt avgörande för hur mycket ytorna används.

Ställningstagande

- Alla tätorter ska ha tillgång till tätorsnära natur- eller grönområden och områden för lek och idrott.
- Kommunen ska verka för en planering som ger bostäder, uteplatser, skolor, rekreatiomsområdet och liknande en god ljudmiljö.
- En proaktiv och medveten stadsplanering ska eftersträvas för en god luftkvalitet, vilket kräver både kommunala åtgärder och regionala samarbeten. Vegetationens betydelse för luftmiljön ska i detta sammanhang beaktas.
- Attraktiva offentliga miljöer och naturliga mötesplatser ska skapas för alla åldrar genom lokalisering av olika funktioner/verksamheter till platser där människor vistas och rör sig.

4.6.2 Jämställdhet

Målet för jämställdhet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. I samhällsplaneringen grundläggs många av vardagens villkor. Kvinnor och män lever i många fall olika vardagsliv med skilda förutsättningar och förflyttningsmönster. Män och kvinnor kan därmed ha olika behov och intressen när det gäller samhällsplanering. När beslut om markanvändning, bebyggelse och transporter fattas, finns förutsättningarna för att skapa ett mer jämställt samhälle.

Ställningstagande

- I Sölvesborgs kommun ska kvinnors och mäns, flickors och pojkars vardagsliv främjas av en jämställd samhällsplanering.
- Kommunen ska ha ett underlag för samhällsplanering med fokus på jämställdhet. Detta kan ligga till grund för planering av bostadsområden, kollektivtrafik, utbildning, näringslivet, förskolor mm.

4.6.3 Tillgänglighet

Den fysiska miljön ska planeras så att man oavsett ålder och kön och social tillhörighet kan använda den när man vill. Genom att anpassa och utforma samhället utifrån de grupper som har störst behov uppnås tillgänglighet för alla.

Fysiska barriärer i form av större vägar och järnvägar (väg E22 och Blekinge kustbana) försämrar samhällets lokala tillgänglighet samtidigt som de behövs för att koppla samman orter på en övergripande nivå. Broar, tunnlar och övergångsställen kan öka tillgängligheten mellan olika målpunkter, men måste upplevas trygga för att inte den mentala barriären ska leva kvar.

Ställningstagande

- Kommunen ska verka för att öka tillgängligheten för alla i gemensamt använda rum.
- Barn och ungdomar ska ha tillgång till mötesplatser och fritidsaktiviteter i både tätorter och på landsbygden, vilket ska beaktas vid exploatering, kommande detaljplanering och kollektivtrafikförsörjning.
- God gestaltning samt enhetlig standard och markbeläggning som genererar orienterbarhet, god trafiksäkerhet, trafikmiljö och tillgänglighet ska eftersträvas.
- Kommunen ska verka för välplanerad bostadsbebyggelse och god utformning av den offentliga miljön som ger möjlighet till kontakt och möten mellan generationer.

4.6.4 Trygghet

Sölvesborg kommun ska vara en trygg miljö att leva och vistas i. Trots denna ambition förekommer här en del brott. Både den faktiska säkerheten och den upplevda tryggheten påverkar människors hälsa och hur de lever.

Genom att i planeringssammanhang väga in såväl fysiska risker som den mentala känslan av otrygga miljöer kan vi förebygga mycket av de problem som kan uppstå. Våld och skadegörelse, särskilt i publika miljöer, kan minskas genom en genomtänkt utformning av den offentliga miljön. God översikt, god belysning, orienterbarhet, aktivering av obefolkade platser och god tillgänglighet ökar känslan av trygghet och minskar möjligheten att osedd begå brott.

Säkerhetsarbetet ska vara systematiskt och inriktas mot att förhindra, förebygga och begränsa förekomsten av brott och olyckor bland annat genom utformningen av den fysiska miljön.

Ställningstagande

- Kommunen ska planera för en genomtänkt utformning av den offentliga miljön i syftet att skapa överskådlighet och synlighet.
- Kommunen ska planera för funktionsblandad bebyggelse som befolkar områden under större del av dygnet.
- Gång- och cykelvägar ska utformas så att de upplevs trygga och ger säkra skolvägar.

4.6.5 Barnperspektivet

I FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) står det att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn. Varje barn har också rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör dem. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till dess ålder och mognad.

I beslut om markanvändning, bebyggelse, infrastruktur och rumslig gestaltning skapas många av de förutsättningar och miljöer som styr barns

liv. Barns och ungas perspektiv ska därför vara en naturlig del i samhällsbyggandet.

Genom att barn får en positiv bild av Sölvesborgs kommun som en bra kommun att växa upp i kan det påverka unga vuxna i deras val av bostättningsort och öka möjligheten att de återvänder till kommunen.

Läs mer om hur barnperspektivet har beaktats i översiktsplanarbetet i Barnkonsekvensanalysen, som finns under rubriken Konsekvenser.

Ställningstagande

- Barn och ungdomar ska, så långt det är möjligt, ha tillgång till mötesplatser och fritidsaktiviteter var de än bor, vilket ska beaktas vid exploatering och kommande detaljplanering.
- Vid planering av kommunala projekt som bedöms ha en direkt påverkan på barn ska en barnkonsekvensanalys tas fram.
- Barn ska ges möjlighet till inflytande i den fysiska planeringen, till exempel genom att de ges möjlighet att delta i medborgardialoger, tidiga samråd eller bjudas in i särskilda projekt.

4.6.6 Integration

För att få ett samhälle där förståelse råder behöver människor mötas på ett naturligt sätt i sin vardag. Placering av funktioner som lockar olika människor till samma plats skapar vardagliga möten där individerna får möjlighet att bättre förstå varandra och lära känna olika sidor av samhället.

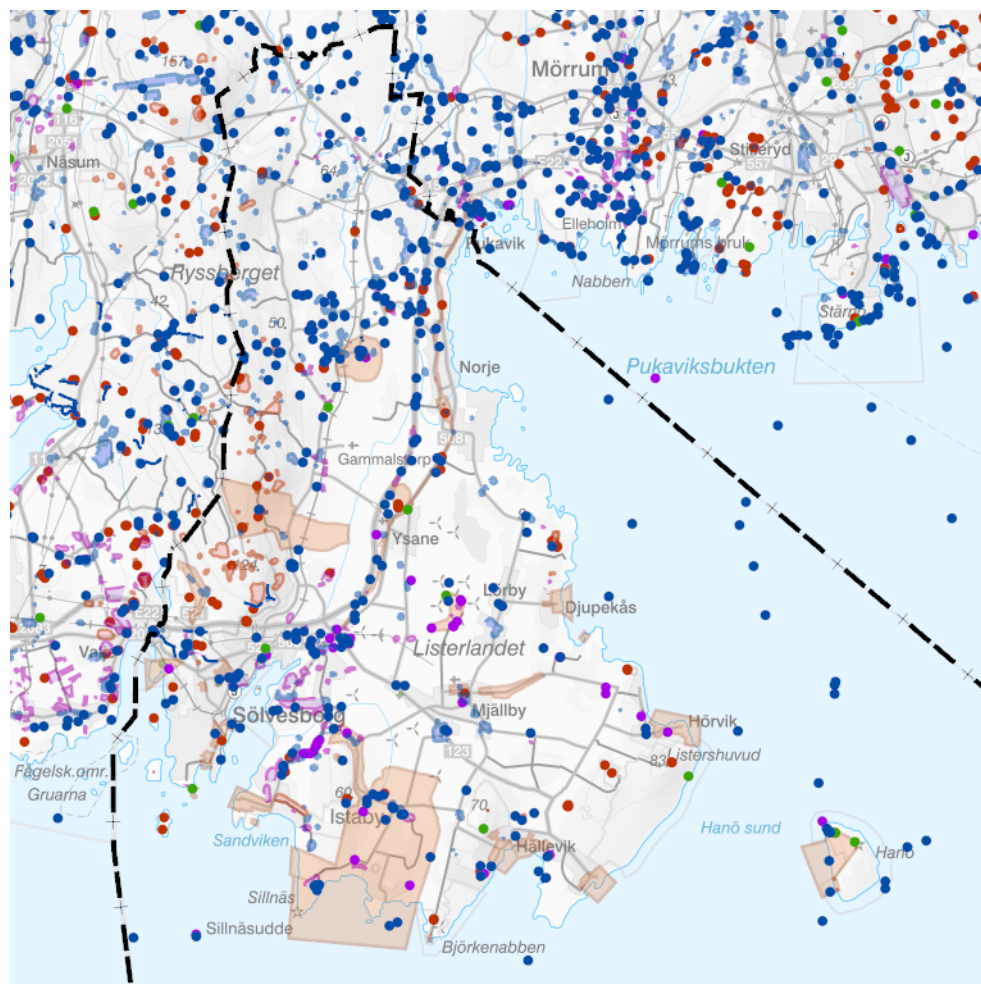
Ställningstagande

- Kommunen ska skapa inbjudande mötesplatser där människor kan mötas på ett naturligt sätt i sin vardag.
- Mångkulturella miljöer, där människor kan mötas över religiösa och sociala gränser, ska skapas.
- För att främja social hållbarhet och motverka boendesegregation ska det finnas ett varierat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer i alla kommunens tätorter.

4.7 Kulturmiljövärden

Avsnittets koppling till Agenda 2030.

Kommungräns	Övrig kulturhistorisk lämning	Övrig kulturhistorisk lämning (yta)
Övrig kulturhistorisk lämning, mindre	Gruvhål	Övrig kulturhistorisk lämning (övriga) (yta)
Övrig kulturhistorisk lämning [övriga], mindre	Övrig kulturhistorisk lämning [övriga]	Fornlämning, mindre
Fornlämning, utan synligt märke ovan mark, linjeformad	Fornlämning utan tydligt märke ovan mark, större	Fornlämning utan synligt märke ovan mark, mindre
Ruin		Byggnadsminne
		Kulturmiljöplan

Kulturhistoriska värden finns inte bara i den bebyggda miljön, även landskapet har fått sin karaktär av mänsklig påverkan under lång tid.

Byggnader och kulturlandskap samverkar till en helhet som det är av stort intresse att skydda och bevara. Varje nytt byggprojekt och varje ny anläggning påverkar kulturmiljön, som därför står i ständig förändring.

Att bevara kulturhistoriska miljöer från olika tider bidrar till kontinuitet, stärker platsers karaktär och tydliggör dess utveckling. Det skapar identitet, minnen, samhörighet och hemkänsla. Miljöer med kulturhistoriska värden kan handla om byggnader, likväl som den omgivande gröna miljön, till exempel parker, trädgårdar, stenmurar och ängar. Dessa platser har ofta höga upplevelsevärden och uppskattas av många som utflyktsmål eller rekreativmiljöer. Platserna kännetecknas ofta av småskalighet, variation i uttryck, traditionella material och kulörer och hantverksmässigt utförande.

Alla kulturmiljöer kan inte betraktas som lika värdefulla. Med förändrad livsstil och nya sätt att värdera vår historia, kan uppmärksamhet riktas mot miljöer som tidigare inte noterats.

Ställningstagande

- Inom och i anslutning till riksintresseområde för kulturmiljövård ska mycket höga krav ställas på hänsyn och anpassning till miljön och byggnadstradition såväl vid planering, ny-, till- och ombyggnad som vid underhåll.
- De kulturhistoriska värdena och andra kvaliteter i den fysiska miljön som ger staden, orterna och bygderna deras identitet och karaktär ska värnas, vårdas, framhävas och byggas vidare på.
- Obrutna stråk och sammanhang i kulturmiljön som kan upplevas och förstås av framtida generationer ska bevaras.
- Kommunen ska uppmärksamma fastighetsägare på kulturhistoriska värden som bör bevaras för att öka förståelse, delaktighet och ansvarstagande av den egna kulturmiljön.

4.7.1 Fornlämningar

Eftersom Sölvesborgs kommun till stor del har karaktären av fullåkersbygd, har med tiden fornlämningar av typ resta stenar, högar och liknande tagits bort av jordbrukstekniska skäl. Vid markexploatering får man därför räkna med det dolda kulturlandskapet, det som finns under markytan.

4.7.2 Byggnadsminnen

Det finns idag åtta byggnadsminnen i Sölvesborgs kommun.

Byggnadsminnena spänner över en stor tidsperiod med koncentration till 1800- och 1900-talet. Mer information finns på länsstyrelsens hemsida och i skriften "Blekinges byggnadsminnen – En källa till vår historia" utgiven av Länsstyrelsen Blekinge län 2015.

- Listers Härad's Tingshus
- Järnvägsstationen

- Sölvesborgs slott – huvudbyggnaden
- Sölvesborgs slott – förvaltarbostaden och uthuslängorna
- Gamla Fattighuset
- Nicolaigården
- Valje herrgård
- Boningshuset inom gårdsbebyggelsen på Hörby 6:2

4.7.3 Kyrkomiljöer

Samtliga sex kyrkomiljöer i Sölvesborgs kommun är skyddade:

- Ysane
- Gammalstorp
- Mjällby
- Sankt Nicolai
- Kapellkyrkogården
- Slottskyrkogården

4.7.4 Särskilt värdefulla kulturmiljöer

Ett kulturmiljöprogram omfattande hela kommunen är under framtagande vid översiktsplanens antagande hösten 2023. I programmet kommer kommunens särskilt värdefulla områden för kulturmiljön att redovisas. Genom kunskap och medvetenhet kan viktiga karaktärsdrag behållas, som gör Sölvesborg både specifikt och visar på bygdens större sammanhang. Motiv till varför de olika områdena är viktiga att bevara finns under respektive område i kartan. De utpekade områdena är:

- Ryedal
- Jockarp
- Ynde
- Via Regia Sölve-Pukavik
- Valje herrgård
- Sölvesborg Svarta Led
- Sölvesborg Tivoli
- Sölvesborg Landsvägslyckorna
- Sölvesborg Norregatan
- Falkviks industrier och varv
- Falkvik och Tredenborg
- Djupekås
- Tocken
- Hörvik
- Hällevik fiskeläge
- Hälleviks havsbåd
- Nogersund
- Istaby
- Västra Näs
- Hanö
- Mjällby utskiftade gårdar
- Björnekulla Klockskog
- Lörby skog
- Mörby med torpbebyggelse
- Grammahagen

5 Genomförande

Genomförande av översiktsplanen sker dels genom den efterföljande planeringen, dels genom att översiktsplanen följs upp och hålls aktuell.

5.1 Genomförandeplan

Planeringsstrategierna i översiktsplanen kommer att gälla lång tid framöver men den översiktliga planeringen inom kommunen kommer att fortsätta. För att lyckas med genomförandet av översiktsplanen krävs långsiktighet, god planering och aktivt agerande från kommunen. Det finns parallella processer, frågor och utredningar som måste fortsätta för att uppnå den önskade hållbara och positiva samhällsutvecklingen för Sölvesborgs kommun.

En översiktsplan är vägledande och handlar om kommunövergripande strategier och principer. Samtidigt samspelar den också med övriga planeringsnivåer. Nationella och regionala planer och lagar styr översiktsplanen medan detaljplaner och bygglov förverkligar den. Genom planmonopolet kan kommunen bestämma bebyggelsens omfattning, utformning och placering. Detaljplaneringen är därför det viktigaste formella medlet för att förverkliga översiktsplanens intentioner.

De viktigaste verktygen för genomförandet av översiktsplanen är:

- Verksamhetsplan för samhällsbyggnads- och kommunledningsförvaltningen
- Lokalresursplanen, där nästkommande års projekt väljs ut
- Mål och budget, den årliga budgetprocessen.

Samtliga processer avslutas årligen med ett dokument som beslutas av kommunfullmäktige. Urvalet av projekt sker bland annat utifrån en utvärdering gentemot översiktsplanens inriktning.

5.1.1 Kompletterande utredningar

För att fungera för den efterföljande mer detaljerade planeringen krävs att vissa övergripande planeringsunderlag tas fram, exempelvis:

- Näringslivsstrategi
- Arkitekturpolicy (under framtagande 2022-2023)
- Kulturmiljöprogram (under framtagande 2021-2023)
- Naturvårdsplan/Grönplan för hela kommunen

- Handlingsplan för hur miljö kvalitetsnormerna ska nås
- Planeringsunderlag som värderar jordbruksmark utifrån bland annat förutsättningar, kvalitet och lokalisering

5.1.2 Investeringskostnader

Lagstiftningen reglerar och ställer krav på hela processen från idé till förvaltning av det byggda och våra offentliga miljöer. Regler om ansvarsfördelning, skyldigheter, varsamhet och kostnadsfördelning påverkar därför genomförandet. Bestämmelser finns framförallt i plan- och bygglagen men även i infrastrukturlagstiftning, fastighetsbildningsrätt och miljöbalken.

Kommunens investeringar vid genomförande ska i största mån täckas genom inkomster i form av markförsäljning, exploateringsbidrag och övriga avgifter. I samband med större nybyggnationer kommer exploateringsavtal eller markanvisningsavtal att tecknas mellan kommun och byggare. Avtalen reglerar ett projekts genomförande, ansvar och ekonomi. Genom ett gott samarbete får både kommunen, byggaren och sölvesborgarna nytta av det som byggs.

5.2 Andra aktörer

En stor del av den föreslagna markanvändningen i översiktsplanen ligger på privatägd mark. Initiativ från privata fastighetsägare är därför avgörande för att kunna förverkliga delar av översiktsplanen och för att kunna ta tillvara på utvecklingsmöjligheterna. Samarbete mellan kommunen, privata fastighetsägare, byggare, företag, intresseorganisationer och ledningsägare är väsentligt under genomförandefasen.

5.3 Kontinuerlig översiktsplanering

En helt ny översiktsplan görs med cirka 10-15 års intervall. Översiktsplaneringen behöver dock ständigt hållas aktuell för att kunna vara till hjälp för den efterföljande planeringen. Ett verktyg för detta är att kommunen inom 24 månader efter ordinarie val ska låta kommunfullmäktige ta ställning till en så kallad planeringsstrategi som beskriver hur översiktsplanen ska hållas aktuell.

5.4 Uppföljning

För att följa upp översiktsplanens intentioner ska kommunen årligen följa upp översiktsplanens inriktning i korthet. Det ska genomföras inom ramen för kommunens verksamhetsuppföljning. Denna analys kan sedan ligga till grund för eventuella åtgärder som kan pekas ut i den årliga mål- och budgetprocessen. Kommunen ska även arrangera olika interna workshops över planens livstid för att hålla den levande.

6 Konsekvenser

Nedan dokument ligger som bilagor till denna handling. I det digitala dokumentet redovisas de i sin helhet i punkterna 6.1 och 6.2.

6.1 Hållbarhetsbedömning (bilaga)

Kommunen har tagit fram en hållbarhetsbedömning som beaktar de ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenser som planen kan få vid ett genomförande.

6.2 Barnkonsekvensanalys (bilaga)

För att säkerställa att barnens behov inte åsidosätts i processen med att ta fram och genomföra översiktsplanen har en barnkonsekvensanalys tagits fram.

7 Dialog

Genom hela planprocessen sker kontinuerlig dialog med myndigheter, allmänhet, företagare och föreningar. Här kan du ta del av dessa dialoger och lämna synpunkter på planförslaget.

7.1 Dialoger i planprocessen

Planprocessen styrs i plan- och bygglagen. För en demokratisk process ska det enligt lagen finnas möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget vid två tillfällen så kallat samråd och granskning. Utöver detta har kommunen även fört tidig medborgardialog för ökat inflytande från allmänheten.

Genom en aktiv dialog har viktiga frågor diskuterats under hela planprocessen. Syftet med kommunikationen är att skapa förståelse och intresse för arbetet med översiktsplanen och på så sätt öka andelen som engagerar sig och ger sitt inflytande i processen. Genom delaktighet kan kommunen ta tillvara på den kunskap och de åsikter som finns hos våra medborgare, myndigheter och förvaltningar, vilket i sin tur skapar bättre och bredare beslutsunderlag.

I arbetet med översiktsplanen har ungdomar och unga vuxna i åldrarna 15-25 år pekats ut som en prioriterad målgrupp. Det är för de unga vi bygger framtidens Sölvesborg och planeringen ska locka de unga att stanna kvar och bosätta sig i kommunen.

7.2 Granskning

Under tiden 27 februari – 30 april 2023 var det reviderade planförslaget ute på granskning, med möjligheter för alla att lämna synpunkter. Granskningen kungjordes i ortstidningarna och på kommunens anslagstavlor.

Under granskningstiden inkom 48 yttranden från olika myndigheter, företag, kommunala bolag, politiska partier och privatpersoner. Samtliga yttranden redovisas i sin helhet och kommenteras i särskilt utlåtande, som utgör bilaga till planhandlingarna. Länsstyrelsens yttrande ligger även som en egen bilaga i enlighet med plan- och bygglagen. Nedan ges en kortfattad sammanfattning av inkomna synpunkter.

7.2.1 Sammanfattning av inkomna granskningsyttranden

Totalt 49 yttranden från olika myndigheter, företag, kommunala bolag, politiska partier och privatpersoner inkom under granskningen. Nedan presenteras huvuddragen kortfattat.

Från myndigheter handlar synpunkterna främst om olika förtydliganden och kompletterande information som anses behöva tas med i översiktsplanen kring riksintressen, miljökvalitetsnormer, klimatpåverkan, geoteknik, infrastruktursatsningar och kommunikationer samt energiförsörjning.

Inga grannkommuner framför ytterligare synpunkter på planförslaget.

Kommunala bolag, företagare och föreningar korrigerar felaktiga uppgifter och har i övrigt lämnat synpunkter som berör deras intressen. Exempelvis gäller det område för energiproduktion, bostäder för alla och en god bebyggd miljö, utpekande av verksamhetsområde i norra Kämpasläppen och Sölve samt kommunens hantering av natur och grönområden med mera.

Yttranden från privatpersoner och politiska partier handlar främst om positiva och negativa synpunkter gällande föreslagna utbyggnadsområden. Jordbruksmarkens bevarande, hänsyn till hästgårdar och lantbruk utgör huvudskäl till att utpekade utbyggnadsområden önskas tas bort. I några fall önskar fastighetsägare att deras fastigheter pekas ut för framtida bostadsområden. Några av synpunkterna berör bestämmelser över vilka kommunen inte har beslutanderätt eller är på en detaljeringsnivå som inte kan regleras i översiktsplanen.

7.3 Samråd

Planförslaget var ute på remiss under tiden 23 maj – 31 augusti 2022. Under samrådstiden fanns förslaget till ny översiktsplan tillgängligt på kommunens hemsida. Annonsering om samrådet skedde via kommunens hemsida, på sociala media och i ortstidningarna. Tre samrådsmöten ordnades för allmänheten där planförslaget presenterades, även dessa annonserades enligt ovan och affischer sattes upp. Mötena hölls enligt följande: 14 juni i Sölvesborg, 16 juni i Hällevik och 20 juni i Norje. Minnesanteckningarna från dessa möten ligger som separata bilagor till samrådsredogörelsen.

Drygt 90 yttranden från olika myndigheter, företag, kommunala bolag, politiska partier och privatpersoner inkom under samrådet. Samtliga yttranden redovisas och kommenteras i en samrådsredogörelse, som utgör bilaga till planhandlingarna. Nedan ges en kortfattad sammanfattning av inkomna synpunkter.

7.3.1 Sammanfattning av inkomna samrådsyttranden

Från myndigheter har synpunkter framförts om förtydliganden gällande klimatförändringar med tillhörande risker och anpassningsåtgärder, energiförsörjning, ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark och redovisning av förorenad mark och farliga verksamheter. Komplettering krävs avseende vad de föreslagna utbyggnadsområdena har för behov av samhällsteknisk service och infrastruktur.

Grannkommunerna är positiva till utökat samarbete och lyfter ytterligare frågor att samverka kring.

Privatpersoner och föreningar lyfter i högre grad sakfrågor och synpunkter på en detaljeringsnivå som inte hör till översiktsplanen. Dessa synpunkter har förts vidare till berörd part såväl inom som utanför organisationen. Synpunkter kring utökade cykelvägar och tydligare kustfokus har framförts. Vad gäller utbyggnadsområden har både positiva och negativa synpunkter inkommit samt önskemål om att peka ut andra fastigheter för bostäder.

7.3.2 Intern förankring

Under hösten 2022 anordnades en intern workshop till vilken tjänstepersoner från samtliga förvaltningar och bolag samt politiker från samtliga nämnder bjöds in. Syftet med workshopen var att informera om det fortsatta planarbetet samt förankra och kommentera inkomna samrådssynpunkter.

Avstämningar kring särskilda frågeställningar har gjorts efter behov.

7.4 Tidigt medborgarinflytande

I det här avsnittet kan du läsa om kommunens tidiga arbete med medborgardialogen och de olika forum i vilka kommunen informerat om och förankrat sitt planeringsarbete och gett möjlighet till diskussion kring kommunens framtida utveckling.

De synpunkter och förslag som framkom genom diskussioner i den tidiga medborgardialogen ligger till grund för de olika ställningstagandena i planeringsstrategierna. De har också utgjort underlag vid utpekande av olika typer av markanspråk på plankartan. De önskemål som framförts redovisas under egna rubriker för respektive ort i avsnittet om de geografiska områdena i huvudkapitlet Mark- och vattenanvändning.

7.4.1 Ungas inflytande i översiktsplaneringen

Under tre tillfällen i oktober-november 2021 träffade tjänstepersoner från kommunen en klass i åk 3 i samhällsvetarprogrammet på Furulundsskolan (gymnasieskola).

För att locka fler unga att bo i Sölvesborg behöver vi sammanfattningsvis:

- Fler aktiviteter som restauranger, uteställen, pubar och shopping med elektronikaffär och kläder.
- En attraktiv skola.
- Fler jobb för ungdomar.
- Bättre kollektivtrafik med fler turer inom kommunen mitt på dagen och senare turer till större städer på helger och under sommaren.
- Bevara natur och parker och utveckla dessa med bättre tillgänglighet, fler grillplatser och bänkar.
- Ökad trygghet genom öppenhet, belysning och mer folk i rörelse.

Kommunens högstadieskolor har erbjudits att delta i dialogprojektet och Mjällby skola, genom elever i åk 9 deltog vid ett tillfälle. Tjänstepersoner från kommunen träffade klassen och berättade om översiktsplanering, dess utmaningar och möjligheter. I en övning fick eleverna prova på att sätta ut olika mark- och vattenanvändningar för ett fiktivt område på en karta. De fick även svara på frågor om framtidens Sölvesborg.

För att nå ut till unga vuxna har vykort skickats ut till boende i kommunen i åldrarna 20-25 år med inbjudan att delta genom en enkät. En biobiljett erbjöds för engagemanget.

Återkoppling

I maj 2022 presenterades planförslaget för skoleleverna på Furulundsskolan och ungdomarna fick ta del av hur deras synpunkter, tankar och idéer hade tagits tillvara.

7.4.2 Tidiga dialogmöten med allmänheten

Under oktober-november 2021 genomfördes den tidiga medborgardialogen. Tjänstepersoner och politiker träffade allmänheten för att diskutera kommunens framtida utveckling. Sex olika platser besöktes: Sölvesborg, Hällevik, Mjällby, Norje, Hörvik och Högtofta. Digitala möten erbjöds vid tre tillfällen varav de två första fick ställas in på grund av för få anmälda. Inbjudan har skett via annonsering i ortstidningar och sociala media, information på hemsidan, affischering och via några av kommunens hembygdsföreningar. Informationsutskick har även gjorts till kommunens alla föreningar. Totalt deltog ca 140 kommuninvånare i mötena. Deltagarna utgjordes huvudsakligen av medelålders och äldre med svensk bakgrund. Barn, yngre vuxna, unga barnfamiljer och personer med utländsk härkomst deltog inte och har därför inte kommit till tals i den tidiga dialogen.

Under dialogmötena presenterades översiktsplanearbetet, workshops genomfördes och tankar och idéer från dessa presenterades. Avslutningsvis gavs deltagarna möjlighet att ställa frågor till deltagande politiker. Nedan görs en generell sammanfattning för hela kommunen, under denna text finns en länk till minnesanteckningarna från mötena.

- Det finns behov av marklägenheter i samtliga orter och till viss del även villor. Billigare boendeanternativ för unga och äldre efterfrågas för att kunna bo på sin ort i livets alla skeden.
- Företagsmark föreslås lokaliseras längs med våra större vägar. Man ser även en fortsatt utbyggnad i Nogersund och Mjällby. Även nedlagda minkfarmar föreslås användas som företagsmark.
- Ev ny förskola föreslås huvudsakligen byggas i anslutning till nya bostadsområden eller befintliga skolområden.
- Äldreboende föreslås i många orter placeras i ett attraktivt läge nära havet eller i anslutning till nya bostadsområden.
- Gång- och cykelvägar har lyfts som en prioriterad fråga i samtliga orter. Dels efterfrågas kopplingar längs med kusten som sammanbinder orterna där, dels finns behov att säkra och underlätta arbets- och skolpendling via cykel mellan kustorterna och Mjällby/Sölvesborg. Även kollektivtrafiken lyfts och önskas utvecklas med fler turer.
- Kusten, bokskogarna, naturreservaten men även de gamla fiskelägena, Sölvesborgsbron och Sölvesborgs innerstad är miljöer som värnas och gärna visas upp.

7.4.3 Enkätundersökning

Under sommaren och hösten 2021 har det funnits möjlighet att lämna synpunkter via en enkät på Sölvesborgs kommuns hemsida. Enkäten var uppdelad i två delar, en med textfrågor om trygghet och en platsattraktivitet mm och en med möjlighet att på karta markera ut platser utifrån olika kategorier. 46 svar kom in.

Sammanfattning:

- Naturen med skogen och havet och att det är nära till service, kollektivtrafik och aktiviteter pekas ut som det bästa med platsen där de bor och det som gör en plats attraktiv.
- Den viktigaste faktorn för att en plats ska kännas trygg är att det finns ordentlig belysning.
- Det som saknas i kommunen är framförallt aktiviteter, särskilt för barn och unga men även för vuxna. Lekplatser, aktivitetscenter, kallbadhus, badhus, disco, bowling, vattensporter och kultur ges som förslag.
- Drygt hälften av de svarande trodde sig bo kvar i kommunen om tio år.
- På frågan om vad som är viktigast för Sölvesborgs framtida utveckling lyfttes aspekter som ökad trygghet, bevarande av naturen och att kommunen satsar på skolan.

7.4.4 Företagarna

Kommunens företagare bjöds in till näringslivslunch med översiktsplanen som tema. Kommunen informerade om översiktsplanens roll och arbete med framtagande av en ny översiktsplan. Avslutningsvis gavs det möjlighet att ställa frågor till närvarande tjänstepersoner och politiker. Ca 20-talet företagare deltog.

Sammanfattning:

- Sölvesborg är en attraktiv kommun men behöver mer mark för nya tomter och en bättre planberedskap för såväl bostäder som verksamheter. Förtätning kan vara ett sätt att skapa fler tomter inom befintlig struktur.
- Infrastrukturen måste utvecklas och förbättras, såväl inom kommunen som till omgivande regioner (framförallt österut).
- Sölvesborg är en attraktiv turistkommun och möjligheterna att utveckla denna näring måste tas till vara och utvecklas.

7.4.5 Regional samverkan

Samtliga Blekingekommuner, Bromölla kommun, Länsstyrelsen, Trafikverket, Region Blekinge och Region Skåne bjöds in att delta i en workshop under en förmiddag i september 2021. Representanter från samtliga inbjudna myndigheter deltog, totalt ca 40 personer. Mötet fungerade även som avgränsningssamråd till miljökonsekvensbeskrivningen.

Sammanfattning:

- Fördelar med Sölvesborg – läget i länet, fantastisk miljö, närhet, öppen och framåt kommun.
- Nackdelar – översvämningsbenäget, påverkan på dricksvatten, konflikt mellan natur- och kulturvärden genom översvämning och exploatering.
- Potential och utveckling – hållbara livsmiljöer, hållbart resande, energiproduktion, bevara kvaliteter som kulturmiljöer och jordbruksmark, lyfta fram naturvärdena.
- Utmaningar – klimatpåverkan genom översvämning och erosion, begränsningar och restriktioner, avvägningen mellan olika intressen, hotbild av natur- och kulturmiljövärden. Ökad andel äldre i befolkningen, infrastruktur och vägnät, att kunna bo kvar på en ort genom hela livet, omställning av yrkesfisket.
- Samverkansmöjligheter – infrastruktur, VA, kollektivtrafik, friluftsliv, rekreation, näringsliv, handelsområden, marknadsföring.

7.4.6 Intern förankring

Tidigt i planprocessen bjöds alla kommunala förvaltningar, bolag, förbund och politiker i kommunstyrelsen in till en kick off. Under en halvdag i juni 2021 deltog totalt 55 representanter från samtliga inbjudna enheter. Föreläsningar varvades med gruppdiskussioner och presentationer. Deltagarna såg stort behov av ett ökat samarbete och såg nyttan med en översiktsplan. En tydligare politisk inriktning med långsiktiga visioner efterfrågades.

I det fortsatta arbetet med planförslaget hölls workshops med respektive förvaltning och bolag. En återkopplande workshop för redovisning och bearbetning av kartmaterialet genomfördes också. Det fortlöpande arbetet stämde kontinuerligt av med den politiska styrgruppen, ledningsgruppen och interna kompetenser. Relevanta synpunkter inarbetades i samrådsförslaget.

7.4.7 Återkoppling

Under den tidiga medborgardialogen fick de deltagare som önskade fortsatt information under planprocessen lämna sin e-post. Dessa personer fick minnesanteckningar från respektive möte skickat till sig och informeras fortlöpande om planarbetet under processens gång.

Generella frågor och svar har fortlöpande lagts ut på kommunens hemsida.

Under samrådet hölls informationsmöte om planförslaget för allmänheten.

8 Bilagor

Information kopplad till digitala kartor Sölvesborgs kommuns ÖP 2050

Hållbarhetsbedömning Sölvesborgs kommuns ÖP 2050

Barnkonsekvensanalys för Sölvesborgs kommuns ÖP 2050

Särskilt utlåtande ÖP 2050 230918

Samrådsredogörelse ÖP 2050 230119

Länsstyrelsen i Blekinge läns granskningsyttrande 2023-04-28